

**Нормативно-правова база в галузі
безпеки і оборони України.
Зміни та доповнення**

**За редакцією
І. Шедіви, Ф. Флурі, О. Гриценка**

Женева 2008

ISBN 978-966-626-391-2

Нормативно-правова база в галузі безпеки і оборони України. Зміни та доповнення. — Луганськ: «Книжковий світ», 2008. — 202 с.

Редактори: І. Шедіви, Ф. Флурі, О. Гриценко
Упорядник і автор коментарів: О. Бодрук, Національний інститут проблем міжнародної безпеки
Перекладач: Л. Компанцева
Коректор: О. Мишловська

У книзі схарактеризовані закони, зміни й доповнення, що були внесені в існуючу нормативно-правову базу України після видання Збірника найважливіших законів України, постанов Верховної Ради України та указів Президента України з питань національної безпеки і оборони.

Для широких читацьких кіл.

В книге охарактеризованы новые законы, изменения и дополнения, которые были внесены в существующую нормативно-правовую базу Украины после издания Сборника важнейших законов Украины, постановлений Верховной Рады Украины и указов Президента Украины по вопросам национальной безопасности и обороны.

Для широкого круга читателей.

The book gives the characteristics of the new laws, the alterations and supplementations made to the present normative and legal basis of Ukraine after the issue of the Digest of the major laws of Ukraine, regulations of Verkhovna Rada, and decrees of the president on the matters of national security and defense.

For a wide range of readers.

ISBN 978-966-626-391-2

© Женевський центр демократичного контролю
над збройними силами, 2008

ЗМІСТ

Передмова	5
<i>І. Шедіви</i>	
Передмова	7
<i>О. Гриценко</i>	
Передмова	9
<i>Ф. Флурі</i>	
Розділ II. Концептуальні питання забезпечення національної безпеки й проведення оборонної політики	11
Указ Президента України «Про Стратегію національної безпеки України»	12
Розділ III. Правове регулювання будівництва та реформування збройних сил України	28
Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про загальний військовий обов’язок і військову службу»»	29
Глава I. Загальні положення	29
Глава II. Підготовка громадян України до військової служби	35
Глава III. Приписка громадян України до призовних дільниць, призов і прийняття на військову службу	39
Глава IV. Проходження військової служби	49
Глава V. Виконання військового обов’язку в запасі. Проходження служби у військовому резерві	54
Глава VI. Військовий облік громадян України	59
Глава VII. Призов під час мобілізації. Демобілізація	63
Глава VIII. Правовий і соціальний захист громадян України, які виконують конституційний обов’язок щодо захисту Вітчизни	63
Глава IX. Відповідальність за порушення законодавства про військовий обов’язок і військову службу	65
Глава X. Фінансове й матеріальне забезпечення	65
Глава XI. Контроль і нагляд за дотриманням законодавства про військовий обов’язок та військову службу	66
Глава XII. Прикінцеві положення	67
Указ Президента України «Про внесення змін до Указу Президента України від 3 червня 2004 року № 609»	69
Розділ IV. Законодавче забезпечення діяльності оборонно-промислового комплексу	70
Закон України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової техніки, військової зброї і боєприпасів до неї)»	70
Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із законодавчими актами України у сфері ліцензування»	72

Розділ V. Правові основи забезпечення державної безпеки	72
Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України»	72
Закон України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України»	83
Розділ I. Загальні положення	83
Розділ II. Загальна структура, чисельність та організація діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	85
Розділ III. Особовий склад Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	88
Розділ IV. Повноваження Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	92
Розділ V. Правовий та соціальний захист особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	97
Розділ VI. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	102
Розділ VII. Контроль та нагляд за діяльністю Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	103
Розділ VIII. Відповідальність за правопорушення у сфері діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	104
Розділ IX. Прикінцеві та перехідні положення	104
Указ Президента України «Про деякі питання передачі державної таємниці іноземній державі чи міжнародній організації»	108
Розділ VI. Демілітаризація і демократизація складових військової організації держави — магістральний шлях її розвитку	113
Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо Державної спеціальної служби транспорту»	113
Розділ VII. Правове забезпечення участі України в міжнародній миротворчій діяльності, співпраці у військовій і військово-технічній сферах	116
Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України»	117
Розділ VIII. Соціальний захист військовослужбовців, членів їх сімей — важлива функція української держави	128
Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з питань пенсійного забезпечення та соціального захисту військовослужбовців»	128
Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань соціального захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, і деяких інших осіб»	150
Закон України «Про внесення зміни до статті 10 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”»	176
Розділ IX. Забезпечення законності і правопорядку в Збройних силах України та інших військових формуваннях	177

ПЕРЕДМОВА

Демократія є чимось більшим, ніж просто наявність демократичних організацій. Демократія — це система, у якій законотворчість і управління є прозорими й підзвітними процесами і яка надає всім громадянам максимум можливостей для вираження своєї думки щодо контролю якості роботи. Законодавча діяльність і законодавча влада, представником якої є парламент, відіграють провідну роль у демократії.

У сучасній нестабільній обстановці в галузі безпеки, у світі численних і важко-розв'язних проблем і погроз політика безпеки й оборони перестала полягати лише в традиційних військових діях із захисту незалежності й територіальної недоторканності держави; вона все більше націлена на комплексні дії на підтримку управління в умовах кризи, встановлення стабільності й боротьби з тероризмом. У демократичних державах правові механізми й парламентський контроль повинні відповідати ситуації, що змінюється.

Іншими словами, оборонна реформа — не одинична дія, а постійний процес; це не самоціль, але курс на забезпечення безпеки держави та її громадян. Реформа стосується як організації галузі безпеки (правові рамки, організаційна структура, розділення повноважень), так і людського фактора в роботі сектора безпеки, що повинно сприяти тому, що співробітники організацій цієї галузі будуть професіоналами, основними характеристиками яких є відмінна кваліфікація та високі етичні стандарти. Це однаковою мірою стосується й України, яка, в світлі її прагнення до розвиненої демократії й відносин з Євроатлантичним співтовариством, вважає пріоритетним завданням реформу сектора безпеки і оборони.

Це тривалий і складний процес, але Україна не самотня в ньому. На прохання України з 1998 р. НАТО надає в цьому всіляку допомогу, включаючи консультації експертів з юридичних питань. Основною запорукою успіху цих дій стала Спільна робоча група з оборонної реформи НАТО – Україна, що надає консультаційні послуги на шляху України до реформи сектора безпеки і оборони. Діалог НАТО й України, що активізувався у 2005 р., є великим кроком уперед у цьому напрямку.

Огляд сектора безпеки України як частина активного діалогу, що успішно завершився у 2007 р., відображає ґрунтовний підхід до питань безпеки, що характерний для всіх галузей діяльності цього сектора й сприяє системним змінам у структурах сектора безпеки України. Безперечно, відправною точкою цього аналізу є його концептуальний базис, або правові основи. Допомога Україні в трансформації системи національної безпеки за Євроатлантичними стандартами, у розвитку системи парламентського демократичного контролю над галуззю безпеки є одним з найважливіших політичних завдань на порядку денному роботи Спільної робочої групи з оборонної реформи НАТО – Україна.

У зв'язку з цим маю честь запропонувати увазі вчених, дослідників, професіоналів оновлену версію англійською мовою (перший випуск було здійснено у 2006 р.) цього видання законодавчих актів, що є основою діяльності в галузі безпеки і оборони України; збірник є результатом спільної діяльності НАТО, Женевського центру демократичного контролю над збройними силами (ДКЗС), Ради національної безпе-

ки і оборони України та українського парламенту — Верховної Ради. Це видання є підтвердженням успішної співпраці НАТО й України у визначенні принципів реформи в галузі безпеки і оборони України.

Слід зазначити вагомі досягнення України в галузі законодавчої діяльності за останні кілька років. Досить згадати прийняту вперше Стратегію національної безпеки України, Державну програму розвитку Збройних сил України на 2006 — 2011 рр., два видання “Білої книги” з питань оборони, “Білої книги” з роботи Служби безпеки й Розвідувального управління України як практичний результат залучення експертів НАТО до побудови механізмів демократичного контролю.

Проте, цих результатів недостатньо для того, щоб удосконалити українську національну систему безпеки і оборони в напрямку її гармонізації з законодавчими Євроатлантичними стандартами. Крім того, зараз акцент наголошується на ефективно-му впровадженні цієї законодавчої бази. Це, у свою чергу, може викликати необхідність у створенні нових законів і ухвал, заснованих на досвіді фахівців-союзників. Проте, слід чітко усвідомлювати, що процес реформування сектора оборони і безпеки є власне українським, оскільки йдеться про Україну й довгострокову безпеку держави.

**Посол Їржі Шедіви,
заступник Генерального секретаря НАТО
з питань оборонної політики і планування,
співголова Спільної робочої групи
з оборонної реформи НАТО – Україна**

ПЕРЕДМОВА

Шановні пані та панове!

Пропонуємо вашій увазі збірник, до якого включені найважливіші закони України, ухвали Верховної Ради України й укази Президента України з питань національної безпеки і оборони, що висвітлюють основні підходи української держави до рішення проблем, пов'язаних з військовим будівництвом, законодавчими рамками ефективної національної безпеки і оборони, захистом конституційних прав і свобод, життя й здоров'я, мирної й творчої праці громадян України.

Закони й ухвали засновані на детальному аналізі сучасної геополітичної ситуації, нових проблем, реальних і потенційних загроз безпеці України, а також на результатах дослідження іншими державами питань, пов'язаних з проблемами Збройних сил і національної безпеки. Ці документи є основою для зміцнення правової й демократичної бази держави, забезпечення діяльності Збройних сил України та інших силових структур, що відповідають за безпеку держави, у рамках закону, гарантом максимальної прозорості діяльності цих структур, запорукою удосконалення всієї системи цивільних і військових відносин.

Особливе місце займають законодавчі акти, що регулюють питання, пов'язані з соціальним захистом особового складу Збройних сил і органів правопорядку, відставних офіцерів і членів їх сімей.

Матеріали збірника відображають широке коло проблем, пов'язаних з активною співпрацею України у військовій і військово-технічній галузях, участю особового складу Збройних сил України в міжнародній миротворчій діяльності, реалізацією політики України, націленої на інтеграцію держави в європейський і євроатлантичний простір безпеки, активізацією ділової співпраці з іншими державами з питань регіональної й глобальної безпеки з дотриманням інтересів як України, так і європейської й світової спільноти.

Аналіз документів, включених у збірник, свідчить про велику значущість роботи, що проводиться в Україні, із забезпечення правових рамок діяльності всіх гілок влади щодо цієї надзвичайно важливої галузі державного будівництва і їх запровадження в сучасний правовий простір.

Ми сподіваємося, що це видання буде цікаве не тільки фахівцям з питань безпеки і оборони, але й широкому колу читачів.

Складаємо щиру подяку всім, хто взяв участь у публікації цього збірника.

Щиро Ваш,

**Голова Комітету Верховної Ради України
з питань національної
безпеки і оборони**

О. Гриценко

ПЕРЕДМОВА

Розширення повноважень парламенту в галузі контролю над національною безпекою залишається одним з першочергових завдань Женевського центру демократичного контролю над збройними силами (ДКЗС) у країнах з молодою демократією в Південно-Східній і Східній Європі. З 2002 р. співпраця ДКЗС з низкою парламентів виражалася в різних формах, як-от: критичний аналіз і планування; надання інформації й навчання; конференції з питань правової реформи; тренінги парламентаріїв.

Співпраця з Парламентом України була особливо плідною. Спільні зусилля Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони, у минулому очолюваного Г.К. Крючковим, Національного інституту проблем міжнародної безпеки (НПІМБ) під керівництвом С.І. Пирожкова та ДКЗС (шляхом проведення конференцій, семінарів, консультацій Групи політичної і правової підтримки) дозволили ухвалити законодавчий акт про парламентський контроль над сектором оборони і безпеки. Такі дії призвели до того, що Верховна Рада стала головним органом — і представником — демократичного контролю над сектором безпеки в Україні.

З 2005 р. спільна праця над цими проблемами також включає тіснішу співпрацю зі Спільною робочою групою Україна — НАТО з питань реформи системи оборони й Відділом зв'язку взаємодії НАТО. Це стимулювало процес співпраці українських парламентаріїв і фахівців у галузі безпеки з питань реформи системи оборони й підняло роль громадськості в здійсненні контролю над сектором безпеки. Результати цієї співпраці знайшли відображення в попередньому виданні збірника законів України з питань сектора безпеки *Законодавча база сектора безпеки України*, Брюссель: ДКЗС, 2006 (редактори: Джон Колстон, Філіп Флурі, Сергій Пирожков), що доповнюється цим виданням.

Більш того, пильна увага українського парламенту до питань реформи системи оборони не тільки розцінюється як вираження намірів і можливостей України застосувати західноєвропейські й північноатлантичні стандарти, але численні обговорення сприяють появі «стратегічної групи» кваліфікованих експертів з питань управління сектором безпеки. Навіть побіжний погляд на список заходів, проведених демократичними організаціями України, громадянським суспільством і сектором безпеки спільно з ДКЗС, фіксує активну співпрацю Верховної Ради й НПІМБ¹.

З 2002 р. в співпраці з Верховною Радою, Комітетом Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони й НПІМБ щорічно проводяться конференції, семінари й круглі столи з метою посилення парламентського контролю над сектором безпеки. У 2007 р. також було реалізовано низку проектів у цьому напрямку:

- ДКЗС — Рада — Спільна робоча група НАТО — Україна: круглий стіл на тему ролі парламенту в питаннях національної безпеки і оборони, що висвітлював сучасний стан програми реформ сектора безпеки і демократичного контролю в Україні. Пріоритети й проблеми було детально обговорено з новим Комітетом оборони.

http://www.dcaf.ch/news/_diarydetailskms.cfm?lng=en&id=29538&nav1=2

¹ http://www.dcaf.ch/dcaf-activities-ukraine/_index.cfm

- ДКЗС — Рада — НАТО: практичний семінар з питань здійснення парламентського контролю, на якому увагу було акцентовано на функціях парламентських комітетів, що відповідають за контроль і здійснюють практичне сприяння реформуванню відповідної правової бази.
http://www.dcaf.ch/news/_diarydetailskms.cfm?lng=en&id=29535&nav1=2
- Спільна робоча група Україна — НАТО з реформування системи оборони: семінари у Варшаві й Києві з питань визначення діяльності громадянського суспільства з метою європейської й північноатлантичної інтеграції; відкрита нарада Громадської ліги Україна — НАТО й коаліції Організації громадянського суспільства для визначення ступеня залучення до євроатлантичної інтеграції.
- Штатні співробітники ДКЗС запросили Анатолія Кінаха, голову Комітету оборони, й інших членів парламентської групи для участі в програмі тренінгу.
- Сумісна експертна програма, продовжена з міністром оборони України: основну увагу сфокусовано на визначенні напрямів і методів реформування.

Таким чином, збірник переглянутих і більш детально проаналізованих законодавчих актів України з питань безпеки має дві мети: він надає українським і західним експертам загальну картину (англійською, російською й українською мовами) правових документів, що вже існують в Україні; він служить засобом визначення можливостей ухвалення закону.

Ураховуючи вищесказане, українські експерти й штатні співробітники Групи політичної і правової підтримки ДКЗС будуть запрошені для рецензування й коментування законів з позицій наявного досвіду.

Співпраця з Верховною Радою є найбільш результативною й перспективною програмою серед усіх таких проектів ДКЗС. Женевський центр орієнтується на тісну співпрацю з Комітетом Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони й НППМБ з питань законодавчого процесу.

Філіп Флурі,
заступник директора Женевського центру
демократичного контролю над збройними силами (ДКЗС)

Після видання Збірника найважливіших законів України, ухвал Верховної Ради України та указів Президента України з питань національної безпеки та оборони минуло два роки. Цей час характеризувався складними внутрішньополітичними процесами, які наклали свій відбиток і на особливості формування нормативно-правової бази у сфері безпеки й оборони.

В основному подальше вдосконалення законодавчої бази було спрямоване на формування правових норм діяльності силових структур в умовах проведення конституційної реформи в Україні, а також на приведення у відповідність до внутрішніх і зовнішніх умов, що впливають на безпеку країни, структури, функцій, завдань, гарантій соціального захисту різних елементів сектора безпеки.

Найбільш істотні зміни й доповнення чинного законодавства були викликані або вдосконаленням концептуальної бази у сфері безпеки та оборони (розробкою й затвердженням Указом Президента України Стратегії національної безпеки України), або формуванням нових структур (наприклад, Державної служби спеціального зв'язку і захисту інформації України; внесенням змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України), або з уточненнями й змінами деяких законів України з питань пенсійного забезпечення та соціального захисту військовослужбовців, ветеранів війни, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані для проведення навчальних (перевірочних) та спеціальних зборів та інших осіб.

Достатньо серйозні зміни внесені в Закон України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу».

Характеризуючи нові закони, зміни й доповнення, що були внесені в існуючу нормативно-правову базу та повинні бути відображені в збірці законодавчих актів з питань національної безпеки, необхідно зупинитися на таких моментах:

Розділ II

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ Й ПРОВЕДЕННЯ ОБОРОННОЇ ПОЛІТИКИ

Слід доповнити принципово новим документом, за розробку якого (відповідно до пунктів 1 і 17 частини першої статті 106 Конституції України (254к/96-ВР), частини другої статті 2 Закону України «Про основи національної безпеки України») несе відповідальність Президент України. Йдеться про Стратегію національної безпеки України, затверджену Указом Президента України від 12 лютого 2007 року № 105/2007.

У цьому документі дана розгорнена оцінка стратегічних пріоритетів і цілей у галузі національної безпеки України, що повинні відповідати викликам і загрозам ХХІ століття, розкритий характер взаємодії України із сучасними системами міжнародної та регіональної безпеки. Стратегія національної безпеки України визначає принципи, пріоритетні цілі, завдання й механізми забезпечення життєво важливих інтересів особистості, суспільства та держави, захист їх від зовнішніх і внутрішніх загроз. Стратегія достатньо детально аналізує характер внутрішніх і зовнішніх загроз, викликів і ризиків у сфері національної безпеки України, визначає сферу повноважень Президента, законодавчої, виконавчої та судової гілок влади в питаннях забезпечення національної безпеки України.

У К А З ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Стратегію національної безпеки України

Відповідно до пунктів 1 і 17 частини першої статті 106 Конституції України (254к/96-ВР), частини другої статті 2 Закону України «Про основи національної безпеки України» (964-15) **п о с т а н о в л я ю**:

1. Затвердити Стратегію національної безпеки України.
2. Кабінету Міністрів України забезпечити виконання зазначеної Стратегії.
3. Секретарю Ради національної безпеки і оборони України інформувати Президента України про стан реалізації зазначеної Стратегії.

Президент України В. ЮЩЕНКО
м. Київ, 12 лютого 2007 року № 105/2007

ЗАТВЕРДЖЕНО Указом Президента України
від 12 лютого 2007 року № 105/2007

Стратегія національної безпеки України

1. Загальні положення

Україна — суверенна, унітарна, правова європейська держава, яка має власну історію державотворення та розвитку демократичних інститутів, прадавні національні культурні та духовні традиції, на початку XXI століття розвивається в існуючих кордонах на основі здійснення Українським народом свого невід'ємного права на самовизначення.

Події 2004 року, відомі світові як «помаранчева революція», стали каталізатором демократичного розвитку українського суспільства. Україна впевнено заявила про своє прагнення посісти належне місце в європейській спільноті. Відкрилися нові

можливості для реформування основ суспільного життя на демократичних засадах і проведення суверенної зовнішньої політики.

У суспільстві дедалі глибше укорінюється усвідомлення, що свобода й людська гідність є не тільки загальнолюдськими цінностями, а й наріжним каменем процесів розбудови цивілізованої держави, вироблення та реалізації її зовнішньої і внутрішньої політики, політики національної безпеки.

Суттєво змінилося сприйняття України світом. Вона отримала нові можливості для реалізації власних національних інтересів у мінливому й суперечливому глобальному просторі.

Подальший розвиток і захист найвагоміших здобутків України потребує чіткої визначеності держави у стратегічних пріоритетах та цілях, які мають відповідати викликам і загрозам ХХІ століття, її взаємодії з сучасними системами міжнародної і регіональної безпеки.

Стратегія національної безпеки України (далі — Стратегія) визначає принципи, пріоритетні цілі, завдання та механізми забезпечення життєво важливих інтересів особистості, суспільства й держави від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Правовою основою розробки та реалізації Стратегії є Конституція України (254к/96-ВР), Закон України «Про основи національної безпеки України» (964-15), інші закони України та міжнародні угоди, ратифіковані Верховною Радою України, які в сукупності визначають засади політики держави у сфері національної безпеки.

Головна мета Стратегії — забезпечити такий рівень національної безпеки, який би гарантував поступальний розвиток України, її конкурентоспроможність, забезпечення прав і свобод людини й громадянина, подальше зміцнення міжнародних позицій та авторитету Української держави в сучасному світі.

Досягнення цієї мети можливе шляхом реалізації державної політики національної безпеки, яка передбачає утвердження засад національної єдності задля розбудови демократичної, правової, конкурентоспроможної держави, формування соціально орієнтованої ринкової економіки, зміцнення науково-технологічного потенціалу, забезпечення інноваційного розвитку, зростання рівня життя й добробуту населення, забезпечення інформаційної безпеки, екологічно й техногенно безпечних умов життєдіяльності суспільства.

Державна політика національної безпеки України формується й реалізується за умов, коли в сучасному світі нівелюється різниця між внутрішніми й зовнішніми аспектами безпеки, зростає вага несилових (політичних, економічних, соціальних, енергетичних, екологічних, інформаційних тощо) складових її забезпечення.

2. Принципи забезпечення національної єдності та захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства й держави від зовнішніх і внутрішніх загроз

Національна єдність як запорука забезпечення ефективного захисту інтересів

особистості, суспільства та держави досягається за умов поваги до гідності людини та реалізації таких життєво важливих національних інтересів України: прав і свобод людини й громадянина; суверенітету України, її територіальної цілісності, недоторканності державного кордону, демократичного конституційного ладу, верховенства права; соборності держави на основі консолідації всіх територіальних громад, суспільних верств, етнічних груп навколо цінностей незалежного, вільного, суверенного й демократичного розвитку єдиної України; конкурентоспроможності держави та економічного добробуту населення шляхом усебічного розвитку людського, науково-технічного, інноваційного потенціалів країни; удосконалення механізмів реалізації конституційного принципу розподілу влади на законодавчу, виконавчу й судову; неухильного додержання гарантій незалежності та об'єктивності суду; обмеження втручання держави в діяльність економічних суб'єктів, громадян, громадських організацій та політичних партій, релігійних об'єднань; безпечних умов життєдіяльності, захисту навколишнього природного середовища; збереження й розвитку духовних і культурних цінностей суспільства; гармонійних відносин з іншими державами світу, сприйняття Української держави міжнародним співтовариством як повноцінного й рівноправного його члена.

Політика національної безпеки, що спрямована на захист цих життєво важливих національних інтересів, базується на таких визначених законодавством України принципах:

- пріоритет прав і свобод людини й громадянина;
- верховенство права;
- пріоритет договірних (мирних) засобів у розв'язанні конфліктів;
- своєчасність і адекватність заходів захисту національних інтересів реальним і потенційним загрозам;
- чітке розмежування повноважень та взаємодія органів державної влади в забезпеченні національної безпеки;
- демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією й правоохоронними органами держави;
- залучення громадянського суспільства до процесу вироблення та реалізації політики національної безпеки;
- використання в інтересах України механізмів міжнародної колективної безпеки.

Життєво важливі національні інтереси України реалізуються в складному внутрішньому та зовнішньому середовищі, що характеризується низкою викликів та загроз.

2.1. В Україні суспільно-політичні події останніх років, як і в перші роки незалежності, гостро порушили проблему забезпечення національної єдності та соборності Української держави, вирішення якої ускладнюють:

- ціннісно-світоглядне розшарування українського суспільства, що обумовлюється культурно-історичними відмінностями окремих регіонів України й поглиб-

люється внаслідок спекуляцій на цій проблематиці з боку певних внутрішньої й зовнішньополітичних сил, зокрема екстремістського спрямування;

- низька ефективність механізмів прийняття та виконання державних рішень, що має місце внаслідок неузгодженості дій між різними гілками та органами державної влади, зниження професіоналізму державних службовців, поширення корупції, хабарництва, зрощення бізнесу й політики в цьому середовищі;
- слабкість та розпорошеність інституцій громадянського суспільства, що не дозволяє належним чином реалізовувати їхній потенціал стосовно демократизації суспільного життя;
- історично обумовлені війнами, голодоморами, репресіями й депортаціями, Чорнобильською катастрофою демографічні деформації, які в період радикальних суспільно-економічних трансформацій набули характеру демографічної кризи.

2.2. Стан економічної безпеки залишається складним внаслідок дії низки викликів та загроз, зумовлених:

- нестійкістю економічного зростання та його надмірною залежністю від зовнішніх чинників;
- збереженням структурних деформацій у національній економіці, неефективністю використання матеріальних ресурсів, зокрема енергетичних, переважанням галузей з невеликою часткою доданої вартості, що спричиняє низьку конкурентоспроможність вітчизняної продукції;
- неефективністю захисту права власності, відсутністю умов для формування необхідного інвестиційного потенціалу в національній економіці, зокрема розвинених фінансового та фондового ринків, несприятливим макроекономічним та політико-правовим кліматом для залучення іноземних інвестицій та розвитку внутрішнього інвестиційного процесу;
- недосконалістю податкової системи, низькою ефективністю податкового адміністрування та контролю за використанням бюджетних асигнувань;
- низьким рівнем конкурентності та монополізацією окремих галузей промисловості, постачання товарів та надання послуг;
- недосконалістю механізмів захисту внутрішнього ринку від несумлінної конкуренції з боку імпоротної продукції, неефективністю боротьби з контрабандою;
- надмірною залежністю від імпорту енергетичних ресурсів, недиверсифікованістю джерел енергопостачання;
- монополізацією іноземним капіталом певних стратегічно важливих галузей національної економіки, що загрожує стабільності окремих товарних ринків;
- деградацією науково-технічного потенціалу, нерозвиненістю національної інноваційної системи, низькою інноваційною активністю суб'єктів господарювання;
- некерованим відтоком за межі держави інтелектуальних та трудових ресурсів, у тому числі у формі трудової міграції;

- поглибленням регіональної диференціації;
- високим рівнем тінізації економіки, зумовленим, зокрема, поширенням тіньової зайнятості, розповсюдженням напівлегальних методів ухилення від оподаткування, криміналізацією економічних відносин, наявністю в країні організованих злочинних угруповань, що претендують на контроль над діяльністю суб'єктів господарювання.

2.3. Спостерігається посилення екологічних та техногенних загроз національній безпеці внаслідок:

- критичного стану основних виробничих фондів та комунальної інфраструктури населених пунктів, що спричиняє передумови для виникнення надзвичайних ситуацій та екологічних катастроф;
- невирішеності проблем підтримання в належному технічному стані ядерних об'єктів, гідротехнічних споруд, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи;
- неприпустимо високого антропогенного навантаження на довкілля, у тому числі обумовленого накопиченням надлишкових, не придатних для подальшого застосування боєприпасів, застарілої та непотрібної для Збройних сил України військової і спеціальної техніки, озброєння, вибухових речовин.

2.4. Не вдається забезпечити відповідність сектору безпеки України потребам суспільства:

- правоохоронні органи України в їх нинішньому стані неспроможні здійснювати надійний захист прав і свобод людини й громадянина, ефективну боротьбу зі злочинністю, зокрема організованою, криміналізацією економіки, корупцією;
- діяльність розвідувальних і контррозвідувальних органів не в усьому адекватна викликам і загрозам національній безпеці України;
- критичний стан озброєння та військової техніки, низький рівень забезпечення та підготовки Збройних сил України, що ставить під загрозу можливість виконання ними завдань оборони держави.

2.5. Серйозною проблемою постає незадовільний стан та функціонування судової влади, поширення в її інститутах хабарництва та корупції, повільне, а подекуди й неправосудне вирішення судових справ.

Системні недоліки в діяльності судових органів підривають довіру населення до реалізації в державі принципу верховенства права, загрожують реалізації прав і свобод громадян, законним інтересам суб'єктів підприємницької діяльності.

2.6. Мінливе й суперечливе зовнішнє середовище характеризується посиленням дії чинників, що ставлять під загрозу стратегічну стабільність у світі:

- провідні держави світу та міжнародні організації втрачають спроможність ефективно боротися з поглибленням розриву в темпах розвитку та рівні життя між багатими та бідними країнами;

- активізується боротьба за природні ресурси, насамперед за контроль над джерелами енергоносіїв та шляхами їх доставки, що особливо наочно проявляється в зростанні напруженості навколо формування нових стратегічно важливих для України транспортно-енергетичних коридорів з Каспійського регіону;
- загострюється проблема неконтрольованого розповсюдження зброї масового ураження та засобів її доставки. Україна з її науково-технологічним потенціалом, ядерними, хімічними, ракетно-космічними виробництвами може бути об'єктом зацікавленості міжнародних терористичних угруповань;
- зростає небезпека ескалації «заморожених» і виникнення нових регіональних конфліктів біля кордонів України. Йдеться, насамперед, про довготривале невирішення конфліктів у Придністров'ї та на Кавказі, чому сприяє залучення до них інших держав, а також «тіньового» бізнесу та міжнародних злочинних угруповань.

2.7. Найсерйознішу небезпеку для світової спільноти та окремих держав, у тому числі й України, створює тероризм. Ця загроза значно посилюється через імовірність використання ним зброї масового ураження. Також мають місце окремі терористичні прояви як засіб реалізації економічних та політичних інтересів.

Україна також стала об'єктом зростаючої зацікавленості міжнародних злочинних угруповань, зокрема у сферах відмивання брудних грошей, незаконної міграції, торгівлі людьми, зброєю, небезпечними матеріалами, наркотичними речовинами тощо.

2.8. Посилюється негативний зовнішній вплив на інформаційний простір України, що загрожує розмиванням суспільних цінностей і національної ідентичності. Недостатніми залишаються обсяги вироблення конкурентоспроможного національного інформаційного продукту.

Наближається до критичного стан безпеки інформаційно-комп'ютерних систем у галузі державного управління, фінансової й банківської сфери, енергетики, транспорту, внутрішніх та міжнародних комунікацій тощо.

3. Стратегічні цілі, пріоритети та завдання політики національної безпеки

Сучасна динаміка суспільних процесів в Україні й світі зумовлює необхідність формування адекватної, ефективної та економічно виправданої системи управління національною безпекою, спроможної забезпечити поступ суспільства й держави на шляху до спільноти розвинутих демократичних країн.

Стратегічною метою політики національної безпеки України є забезпечення державного суверенітету та територіальної цілісності, національної єдності на основі демократичного поступу суспільства й держави, додержання прав і свобод людини й громадянина, створення умов для динамічного зростання економіки, забезпечення європейських соціальних стандартів і добробуту населення.

Стратегічними пріоритетами політики національної безпеки є:

3.1. Досягнення національної єдності та консолідації суспільства шляхом подолання як об'єктивних, так і штучних суперечностей соціокультурного, конфесійного, етнічного, мовного, міжрегіонального та регіонального характеру на основі безумовного додержання конституційних гарантій прав і свобод людини й громадянина.

Задля цього слід поширювати серед різних соціальних, вікових, освітніх, культурних верств Українського народу ідею спільності історичної долі, переваг тісної співпраці та взаємодопомоги, безпосередньої залежності успішності кожного громадянина України від рівня єдності українського суспільства, що сприятиме формуванню національної ідеї в її широкому, світоглядному розумінні.

Необхідно продовжити реформування політичної системи в напрямі утвердження плюралістичної демократії та європейських цінностей, свободи слова, розвитку громадянського суспільства на засадах Конституції України (254к/96-ВР).

Особливої уваги потребує проблема формування засад і дієвих механізмів комунікації та взаємодії законодавчої, виконавчої та судової гілок влади в Україні на етапі впровадження конституційної реформи.

3.2. Підвищення ефективності системи державного управління та місцевого самоврядування.

З цією метою необхідно консолідувати зусилля органів державної влади навколо вдосконалення конституційного регулювання суспільних відносин в Україні, забезпечення балансу загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів, формування системи стратегічного планування, створення дієвих механізмів моніторингу з метою вчасного коригування пріоритетів політики безпеки.

Потребує нового імпульсу вдосконалення системи взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства.

Слід забезпечити реальне розмежування суспільних, державних та комерційних (приватних) інтересів, бізнесу й влади; посилити протидію корупції, у тому числі політичній, зокрема шляхом удосконалення відповідного законодавчого забезпечення.

Запорукою ефективності, стабільності й високого професійного рівня державної служби мають стати законодавчі гарантії відокремлення політичних і адміністративних функцій у системі органів державної влади.

Поступ демократичних перетворень, реалізація європейського вибору України вимагають удосконалення системи державної влади. Вона має бути побудована на європейських демократичних цінностях, забезпечувати відкритість та прозорість своєї діяльності. Нагальною необхідністю стають радикальні системні реформи, спрямовані на демократизацію всієї системи державної влади. Затягування з проведенням адміністративної реформи гальмує проведення інших перетворень, зокрема в соціально-економічній сфері.

3.3. Забезпечення прийняттого рівня економічної безпеки, що неможливе без здійснення структурної перебудови й підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Для цього необхідно насамперед поліпшити інвестиційний клімат, зокрема, шляхом забезпечення дієвого захисту права власності, удосконалення регуляторного й корпоративного законодавства, обмеження монополізму, розвитку фінансового й фондового ринків.

Одним з найважливіших завдань у цьому контексті є реформування податкової системи, забезпечення спрямованості фіскальної політики держави на зменшення питомої ваги всіх складових матеріальних витрат в економіці.

Необхідно докорінно підвищити ефективність використання державних коштів, забезпечити дієвий державний контроль за діяльністю суб'єктів природних монополій, прозорість використання ними фінансових ресурсів, ефективність тарифної та регуляторної політики.

Заходи економічної політики держави слід спрямувати також на зміцнення фінансового стану суб'єктів господарювання, забезпечення їх націленості на збільшення рентабельності та капіталізації.

Поряд з реалізацією державної політики стимулювання експорту, передусім високо-технологічного, необхідно забезпечити випереджувальне розширення внутрішнього ринку, уникнення критичної залежності національної економіки від кон'юнктури світових ринків.

Підвищення конкурентоспроможності національної економіки неможливе за теперішнього рівня інноваційної активності підприємств, для підвищення якої необхідними є формування національної інноваційної системи, розширення інвестиційних можливостей для реалізації інноваційних проектів.

Об'єктом пріоритетної уваги держави має стати активізація інноваційних процесів в освітній, науково-технологічній та інформаційно-комунікаційній галузях, які в сукупності формують інфраструктуру економіки знань — основу майбутньої конкурентоспроможності України в глобалізованому світі.

Українська держава має бути послідовною в здійсненні земельної реформи, забезпеченні на практиці пріоритетного розвитку агропромислового комплексу як основи продовольчої безпеки держави.

3.4. Забезпечення енергетичної безпеки країни, насамперед шляхом докорінного підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів.

Потребують нагального вирішення питання зменшення енергетичної залежності України та диверсифікації джерел енергопостачання, реалізації транзитного потенціалу держави, модернізації енергетичної інфраструктури на основі впровадження новітніх технологій.

Реалізація зазначених завдань неможлива без суттєвого підвищення ефективності

системи управління паливно-енергетичним комплексом, забезпечення належного контролю за діяльністю державних компаній у цій сфері, використання в національних інтересах транзитних нафто- й газопроводів, підземних сховищ газу, ліній електропередачі, залізниць і портів тощо.

3.5. Досягнення високих соціальних стандартів, вирішення на цій основі нагальних демографічних проблем.

Це передбачає реалізацію комплексних заходів щодо сприяння зміцненню середнього класу та подолання бідності, гармонізацію національних стандартів якості життя громадян з європейськими, створення умов для зміцнення здоров'я нації та зменшення рівня смертності населення, забезпечення доступності якісних медичних послуг для всіх верств населення, забезпечення житлом громадян, які потребують державної підтримки, здійснення реформи соціального забезпечення, зокрема пенсійної реформи, тощо.

Подолання негативних тенденцій у розвитку демографічної ситуації, диспропорцій у міграційних процесах, відтоку за кордон кваліфікованих працівників, забезпечення на цій основі потреб економіки та соціальної сфери в трудових ресурсах слід визначити одним з пріоритетів діяльності органів державної влади.

Державна політика в гуманітарній сфері має бути спрямована на розвиток освіти й науки, реформування системи охорони здоров'я населення, захист вітчизняної культурної та духовної спадщини, покращання морального здоров'я нації, у тому числі шляхом упровадження дієвих механізмів утвердження сімейних цінностей та запобігання поширенню в засобах масової інформації проявів насильства, расової, етнічної та релігійної нетерпимості, моральної розбещеності тощо.

Мовна політика як одна з ключових складових державної гуманітарної політики повинна виходити з необхідності неухильного додержання конституційних гарантій щодо всебічного розвитку й функціонування української мови як державної та мови офіційного спілкування в усіх сферах суспільного життя на всій території України, а також вільного використання в усіх життєвих потребах громадян російської чи іншої рідної мови.

Потребують невідкладного вирішення нагальні проблеми подолання бродяжництва та дитячої безпритульності.

3.6. Створення безпечних умов життєдіяльності населення.

Має бути сформована збалансована система природокористування на основі впровадження економічних механізмів заохочення ощадливого споживання природних ресурсів, зменшення шкідливих викидів, застосування відповідних сучасних екологічно безпечних ресурсо- й енергозберігаючих технологій. Значного поліпшення потребують екологічний стан водних ресурсів, якість питної води, необхідні дієві заходи щодо запобігання подальшому забрудненню Чорного та Азовського морів.

Необхідно забезпечити ефективне функціонування єдиної державної системи цивільного захисту, запобігання та ліквідації наслідків техногенних катастроф,

підвищення рівня екологічної, ядерної та радіаційної безпеки, зокрема перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему.

Реформування житлово-комунального господарства, модернізацію основних фондів цієї сфери та підвищення якості житлово-комунальних послуг, насамперед шляхом розвитку конкурентних відносин у цій сфері, слід визначити як необхідну умову створення безпечного середовища життєдіяльності населення України.

3.7. Реформування інститутів сектору безпеки — Збройних сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів з метою забезпечення їхньої готовності до виконання завдань оборони держави, підвищення ефективності діяльності з захисту прав і свобод людини й громадянина, забезпечення національної безпеки, боротьби з корупцією та злочинністю, особливо в її організованих формах.

Пріоритетними напрямками роботи в цій сфері є:

- підтримка Збройних сил України та інших військових формувань у стані високої боєздатності, бойової й мобілізаційної готовності, наближення їх за складом, системою управління, навчання й підготовки, рівнем оснащення озброєнням та військовою технікою до стандартів збройних сил держав — членів НАТО;
- забезпечення бюджетного фінансування сектору безпеки як цілісної системи в обсягах, достатніх для його реформування й розвитку;
- визначення оптимальної структури та штатної чисельності органів сектору безпеки, виходячи з нагальних потреб національної безпеки та економічних можливостей держави;
- підвищення рівня професіоналізму та відповідальності в усіх ланках сектору безпеки, подальше впровадження демократичних європейських стандартів у повсякденну діяльність його органів;
- удосконалення правової бази діяльності органів сектору безпеки з урахуванням європейських і євроатлантичних критеріїв;
- приведення кримінального законодавства й кримінального судочинства у відповідність до стандартів і рекомендацій Ради Європи та Європейського Союзу;
- розвиток системи стратегічного планування, координації та контролю діяльності органів сектору безпеки;
- розбудова державного кордону та його інфраструктури за європейськими критеріями;
- активізація боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом.

3.8. Прискорення реалізації судової реформи в напрямі становлення в Україні системи судового устрою та судочинства, яка функціонуватиме на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і гарантуватиме право особистості на справедливий суд.

Для цього мають бути вирішені такі завдання:

- подолання негативних тенденцій, що мають місце внаслідок непослідовності реалізації заходів з реформування судової гілки влади;
- забезпечення доступного та справедливого судочинства, прозорості в діяльності судів, оптимізації системи судів загальної юрисдикції;
- практична реалізація права громадян на доступ до судових рішень;
- підвищення довіри громадян до судової системи;
- підвищення статусу суддів у суспільстві;
- посилення гарантій незалежності суддів;
- якісне підвищення фахового рівня суддівського корпусу та поліпшення умов його професійної діяльності;
- розробка дієвих механізмів та чітких критеріїв притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності;
- радикальне поліпшення стану виконання судових рішень;
- створення можливостей для розвитку альтернативних (позасудових) способів розв'язання спорів.

Головним завданням дальшого розвитку правосуддя слід визначити реальне утвердження верховенства права в суспільстві й забезпечення кожному права на справедливий судовий розгляд у незалежному та неупередженому суді.

3.9. Розвиток системи демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією та правоохоронними органами держави, що передбачає:

- удосконалення законодавчого забезпечення діяльності в цій сфері;
- розвиток цивільно-військових відносин у суспільстві, у тому числі за рахунок приведення до європейських стандартів співвідношення цивільного та військового персоналу в органах сектору безпеки;
- демілітаризацію правоохоронних та розвідувальних органів з урахуванням оптимального співвідношення військовослужбовців та цивільного персоналу в цих органах;
- залучення громадськості до вироблення та реалізації політики національної безпеки.

3.10. Забезпечення сприятливих зовнішніх умов для розвитку та безпеки держави, що передбачає:

- формування навколо України безпечного міжнародного середовища, зміцнення систем колективної безпеки на європейському та трансатлантичному просторах, розвиток взаємин та кооперації в глобальному й регіональному вимірах;
- захист та підтримка українських громадян та їхніх інтересів за кордоном;
- завершення правового оформлення (делімітації та демаркації) державного кордону України, зокрема, вирішення з Російською Федерацією на основі норм міжнародного права питання щодо розмежування в Азовському й Чорному

морях та Керченській протоці, врегулювання з Румунією спірних питань щодо делімітації континентального шельфу та виключних економічних зон у Чорному морі;

- забезпечення гідного місця України в глобальному поділі праці, безпечно та збалансоване входження української економіки до світової економічної системи, зокрема у форматі Світової організації торгівлі;
- укладення нової базової угоди, формування зони вільної торгівлі з Європейським Союзом, створення основи для повноправного членства України в ЄС;
- приєднання України до європейської та євроатлантичної систем безпеки, що передбачає взаємовигідну співпрацю з Організацією Північноатлантичного договору (950–008), формування умов для вступу України до НАТО, участь у програмах безпеки Європейського Союзу та ОБСЄ;
- розвиток українсько-російського партнерства на основі прагматизму та відкритості, взаємовигідної кооперації та співпраці як ключових умов забезпечення національної та регіональної безпеки;
- розвиток гармонійних, взаємовигідних, добросусідських відносин з країнами регіону, утвердження на цій основі регіонального лідерства України;
- розширення активної взаємодії зі США і Канадою, країнами — членами Європейського Союзу, іншими країнами Європи та країнами — регіональними лідерами;
- підтримка міжнародного миру та безпеки шляхом подальшої участі в міжнародній миротворчій діяльності, багатосторонніх заходах з протидії розповсюдженню зброї масового ураження, тероризму, транснаціональній організованій злочинності, торгівлі людьми, незаконному обігу наркотиків та іншим викликам міжнародній безпеці;
- забезпечення інформаційної безпеки при інтеграції до структур глобального інформаційного суспільства.

Основними пріоритетами регіонального співробітництва в Балто-Чорноморсько-Каспійському регіоні є:

- утвердження демократії та безпеки в регіоні, розширення й поглиблення співпраці у форматах Спільноти Демократичного Вибору й Організації за демократію та економічний розвиток — ГУУАМ;
- розширення двостороннього й багатостороннього співробітництва з країнами регіону щодо формування спільної енергетичної політики, зокрема у сфері транзиту енергоносіїв;
- активізація взаємодії з європейськими регіональними організаціями та участі в реалізації багатосторонніх проєктів, формування субрегіональних систем колективної безпеки в інтересах усіх держав регіону;
- Україна має залишатися активним учасником процесів врегулювання «заморожених» конфліктів у регіоні, насамперед у Придністров'ї.

4. Механізми реалізації державної політики національної безпеки

Нагальною умовою ефективного реалізації політики національної безпеки є забезпечення дієздатності системи державної влади через збалансований розподіл

функцій і повноважень між її гілками та органами, чітке розмежування на законодавчому рівні політичних та адміністративних повноважень, функцій і відповідальності, регламентації діяльності органів державної влади.

Ефективна реалізація стратегічних пріоритетів, основних принципів і завдань державної політики національної безпеки, визначених цією Стратегією, потребує вдосконалення правових та організаційних механізмів управління національною безпекою, його відповідного інтелектуально-кадрового й ресурсного забезпечення.

4.1. Удосконалення системи управління національною безпекою

Розвиток системи управління національною безпекою України має здійснюватися в напрямках:

- удосконалення законодавства з питань національної безпеки, насамперед шляхом:
 - приведення законодавства з питань національної безпеки й оборони у відповідність до Конституції України (254к/96-ВР), гармонізація його з відповідним європейським законодавством;
 - законодавчого уточнення завдань і функцій суб'єктів забезпечення національної безпеки, у тому числі в умовах особливого періоду та кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України;
 - розвитку правових засад управління національною безпекою через розробку відповідних законів, концепцій, доктрин, стратегій і програм, зокрема, антикорупційного законодавства, Національної програми протидії тероризму і екстремізму, Концепції розвитку Воєнної організації держави, Концепції розвитку національної інноваційної системи, Національної стратегії формування інформаційного суспільства, Доктрини інноваційного та науково-технологічного розвитку тощо;
 - розробка та прийняття нових редакцій Кримінального (2341-14) й Кримінально-процесуального (1001-05, 1002-05, 1003-05) кодексів, законів України про державну службу (3723-12), Службу безпеки України (2229-12), інші органи сектору безпеки, нових законів «Про профілактику злочинності», «Про перехоплення телекомунікацій» тощо, внесення змін і доповнень до Кодексу про адміністративні правопорушення (80731-10, 80732-10);
 - усунення наявних протиріч, неузгодженостей і прогалин у чинних законах та інших нормативно-правових актах з питань національної безпеки та оборони;
 - розробка та впровадження національних стандартів та технічних регламентів застосування інформаційно-комунікаційних технологій, гармонізованих з відповідними європейськими стандартами, у тому числі згідно з вимогами ратифікованої Верховною Радою України Конвенції про кіберзлочинність (994-575);
 - приведення законодавства з питань охорони державної таємниці до європейських стандартів;
 - удосконалення законодавства з питань соціального забезпечення військовослужбовців, співробітників правоохоронних і розвідувальних органів та членів їхніх сімей з метою підвищення рівня соціального захисту цих категорій громадян.

- підвищення ефективності планування, координації й контролю за діяльністю суб'єктів забезпечення національної безпеки та їх відповідальності шляхом:
 - уточнення й чіткого розмежування завдань і сфер відповідальності суб'єктів забезпечення національної безпеки;
 - оптимізації системи стратегічного, соціально-економічного й оборонного планування;
 - посилення прогностичної функції системи управління національною безпекою;
 - підвищення ефективності діяльності суб'єктів забезпечення національної безпеки з упереджувального отримування інформації для своєчасного виявлення існуючих і нових типів внутрішніх і зовнішніх загроз, розробка дієвих заходів щодо їх запобігання та нейтралізації;
 - інформаційно-аналітичної підтримки діяльності органів державної влади, насамперед в умовах кризових і надзвичайних ситуацій, у тому числі особливого періоду;
 - впровадження захищених інформаційно-телекомунікаційних мереж в органах державної влади;
 - розробка та впровадження загальнодержавної системи визначення та моніторингу порогових значень показників (індикаторів), що характеризують рівень захищеності національних інтересів у різних сферах життєдіяльності та виникнення реальних загроз національній безпеці;
 - проведення комплексного огляду сектору безпеки;
 - проведення комплексного огляду оборонно-промислового комплексу України, розробка державної програми його інтеграції в євроатлантичний простір;
 - впровадження системи порівняльного аналізу стану секторів безпеки України, країн-сусідів та розвинутих країн;
 - активізації механізмів координації та контролю діяльності органів виконавчої влади з реформування Збройних сил, інших військових формувань, передбачених законами України «Про основи національної безпеки України» (964-15) і «Про Раду національної безпеки і оборони України» (183/98-ВР);
 - визначення головних напрямів розвитку та вдосконалення управління оборонно-промисловим комплексом, підвищення рівня науково-технічної кооперації з іншими країнами в цій сфері.

4.2. Ресурсне забезпечення національної безпеки

Реалізація державної політики національної безпеки забезпечується відповідними інтелектуально-кадровими, фінансовими, матеріально-технічними, інформаційними та іншими необхідними ресурсами.

Належне фінансове й матеріально-технічне забезпечення виконання заходів, передбачених Стратегією національної безпеки, має спиратися на сталий і динамічний розвиток національної економіки, розширення фінансових можливостей держави.

Пріоритетними напрямами фінансування реалізації політики національної безпеки є:

- реформування та розвиток органів сектору безпеки;

- удосконалення програм адаптації та соціального захисту військовослужбовців та службовців, які звільнятимуться у зв'язку з реформуванням сектору безпеки;
- реалізація програм модернізації виробничого й науково-технологічного потенціалу в стратегічних галузях економіки;
- державна підтримка інвестиційних та інноваційних проектів, спрямованих на підвищення ефективності використання в національній економіці матеріальних, у першу чергу енергетичних, ресурсів;
- розвиток транспортної та інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури;
- реформування та розвиток систем освіти й охорони здоров'я, приведення їх у відповідність до європейських стандартів;
- реалізація пріоритетних фундаментальних досліджень і прикладних розробок та напрямів інноваційної діяльності;
- стимулювання впровадження прогресивних технологій та їх передача з оборонно-промислового комплексу в цивільне виробництво;
- підготовка кадрів для органів державної влади, наукових кадрів вищої кваліфікації відповідно до визначених Стратегією пріоритетних напрямів.

Ресурсне забезпечення здійснення заходів на виконання Стратегії національної безпеки України реалізується шляхом обов'язкового врахування щорічних належних видатків у Державному бюджеті, а також у відповідних державних програмах.

Бюджетне фінансування сектору безпеки передбачається поетапно привести до обсягів, зрівняних з аналогічними видатками країн Центральної Європи, з одночасною оптимізацією організаційно-штатних структур органів безпеки та приведенням їх у відповідність до нових функцій і завдань, а також економічних можливостей держави.

Координація заходів з наукового супроводження реалізації Стратегії національної безпеки України здійснюється Національною академією наук та науково-дослідними установами Ради національної безпеки і оборони України.

4.3. Принципи й механізми державного та громадського контролю реалізації Стратегії

Стратегія національної безпеки України відповідно до Закону України «Про основи національної безпеки України» (964-15) є документом, обов'язковим для виконання.

Однією з ключових умов для досягнення цілей і завдань політики національної безпеки, визначених Стратегією, є запровадження дієвого державного та громадського контролю за її реалізацією.

Такий контроль здійснюється на основі принципів:

- верховенства права, неухильного дотримання вимог законодавства, яким регулюється діяльність суб'єктів забезпечення національної безпеки;
- чіткого розмежування функцій і повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері управління національною безпекою;

- взаємодії та відповідальності суб'єктів забезпечення національної безпеки за реалізацію політики національної безпеки, її належне ресурсне забезпечення;
- прозорості основних напрямів видатків на національну безпеку й оборону держави;
- ефективності державного контролю за використанням фінансових і матеріальних ресурсів у сфері національної безпеки;
- відкритості інформації про діяльність суб'єктів забезпечення національної безпеки, що не становить державну таємницю;
- відповідальності посадових осіб за своєчасність, повноту й достовірність інформації, що надається, та за належне реагування на звернення громадян, громадських організацій, виступи в засобах масової інформації.

Контроль за реалізацією Стратегії національної безпеки України здійснюють Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України в межах їхніх повноважень, визначених Конституцією (254к/96-ВР) і законами України.

Президент України як глава держави, Верховний головнокомандувач Збройних сил України й Голова Ради національної безпеки і оборони України здійснює керівництво процесом реалізації Стратегії, у разі потреби вносить до Верховної Ради України для першочергового розгляду законопроекти, необхідні для її імплементації.

Верховна Рада України формує законодавчу базу, спрямовану на реалізацію Стратегії, здійснює відповідний парламентський контроль.

Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади, керуючись Конституцією (254к/96-ВР) і законами України, актами Президента України та рішеннями Ради національної безпеки і оборони України, забезпечує реалізацію Стратегії, щорічно затверджує плани заходів на її виконання. Рада національної безпеки і оборони України координує та контролює діяльність органів виконавчої влади з реалізації Стратегії та з урахуванням змін у зовнішньому або внутрішньому середовищі вносить Президентові України пропозиції щодо її уточнення та ресурсного забезпечення для врахування при підготовці проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України щорічно, а в разі потреби — невідкладно інформує Президента України про хід виконання Стратегії та подає відповідні висновки й пропозиції.

Центральні органи виконавчої влади України, Збройні сили України та інші військові формування, правоохоронні й розвідувальні органи, утворені відповідно до законів України, у межах своїх повноважень забезпечують виконання передбачених Конституцією (254к/96-ВР) і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, рішеннями Ради національної безпеки і оборони України завдань щодо реалізації Стратегії.

Інші органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування забезпечують вирішення питань, що стосуються реалізації Стратегії, віднесених законодавством до їхньої компетенції.

Суттєву роль у реалізації політики національної безпеки мають відігравати інститути громадянського суспільства, у тому числі шляхом здійснення громадського контролю за діяльністю органів державної влади в цій сфері. Активна діяльність інститутів громадянського суспільства сприятиме зміцненню гарантій додержання законності, прав і свобод людини й громадянина, забезпеченню адекватності системи національної безпеки загрозам національним інтересам та економічним можливостям держави.

Конституція (254к/96-ВР) і закони України надають для цього необхідні можливості. Водночас механізми громадського контролю потребують удосконалення шляхом:

- своєчасного й достовірного інформування суспільства, у тому числі через підготовку та періодичне оприлюднення «білих книг» про діяльність у цій сфері органів державної влади;
- проведення громадської експертизи проектів нормативно-правових актів, концепцій і програм з питань національної безпеки та врахування її висновків;
- широкого залучення громадськості до обговорення найбільш гострих проблем національної безпеки в ході опрацювання відповідних державних рішень;
- створення громадських експертних рад при органах виконавчої влади, які діють у сфері забезпечення національної безпеки.

Стратегія є базою для розробки конкретних програм, проектів та планів заходів за складовими державної політики національної безпеки й механізмів їх реалізації та розрахована на період досягнення визначених нею цілей.

Голова Секретаріату Президента України В. БАЛОГА

До сфери дії Указу Президента України «Про додаткові заходи щодо подальшої демократизації суспільства й посиленні цивільного контролю за діяльністю правоохоронних і розвідувальних органів України» включені органи й установи виконання покарань і слідчі ізолятори Державної кримінально-виконавчої служби України відповідно до змін, внесених Указом Президента України про внесення змін у деякі укази Президента України № 316/2006.

У зв'язку з ухваленням Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» Указ Президента України «Про внесення змін до деяких указів Президента України» № 316/2006 уточнює положення попереднього Указу Президента України «Про додаткові заходи з подальшої демократизації суспільства й посилення цивільного контролю за діяльністю правоохоронних і розвідувальних органів України». У сферу дії Указу включені органи й установи виконання покарань і слідчі ізолятори Державної кримінально-виконавчої служби України.

У розділі III «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУДІВНИЦТВА ТА РЕФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ» необхідно зафіксувати нове трактування Закону «Про загальний військовий обов'язок і військову службу», який подається в назві: «Про військовий обов'язок і військову службу» і має ряд істотних відмінностей від попереднього.

ЗАКОН УКРАЇНИ № 3597-IV від 04.04.2006

Про внесення змін до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 38, ст. 324)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

Внести зміни до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» (2232-12) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 33, ст. 270; 2000, № 4, ст. 27, № 30, ст. 235; 2001, № 9, ст. 38; 2003, № 4, ст. 34, № 5, ст. 37, № 15, ст. 108, № 27, ст. 209, № 29, ст. 234; 2004, № 8, ст. 67, № 10, ст. 94, № 36, ст. 444; 2005, № 16, ст. 259, № 20, ст. 276, № 27, ст. 361; 2006, № 14, ст. 116), виклавши його в такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ»

Про військовий обов'язок і військову службу

Цей Закон здійснює правове регулювання відносин між державою та громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни.

Г л а в а І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Військовий обов'язок

1. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є конституційним обов'язком громадян України.
2. Військовий обов'язок устанавлюється з метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни, забезпечення особовим складом Збройних сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення та Державної спеціальної служби транспорту (далі — Збройні сили України та інші військові формування), посади в яких комплектуються військовослужбовцями.
3. Військовий обов'язок включає:
 - підготовку громадян до військової служби;

- приписку до призовних дільниць;
- прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу;
- проходження військової служби;
- виконання військового обов'язку в запасі;
- проходження служби у військовому резерві;
- дотримання правил військового обліку.

4. Громадяни України мають право на заміну виконання військового обов'язку альтернативною (невійськовою) службою згідно з Конституцією України (254к/96-ВР) та Законом України «Про альтернативну (невійськову) службу» (1975-12).

5. Від виконання військового обов'язку громадяни України звільняються на підставах, визначених цим Законом.

6. Військовий обов'язок не поширюється на іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні.

7. Виконання військового обов'язку громадянами України забезпечують державні органи, органи місцевого самоврядування, утворені відповідно до законів України військові формування, підприємства, установи й організації незалежно від підпорядкування й форм власності в межах їх повноважень, передбачених законом, та районні (об'єднані районні), міські (об'єднані міські) військові комісаріати (далі — районні (міські) військові комісаріати), військові комісаріати Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, а також територіальні центри (в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві) та філіали (в районах та містах) комплектування військовослужбовцями за контрактом.

8. Порядок утворення та повноваження територіальних центрів, філіалів комплектування військовослужбовцями за контрактом визначаються положенням, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

9. Щодо військового обов'язку громадяни України поділяються на такі категорії:

- допризовники — особи, які підлягають приписці до призовних дільниць;
- призовники — особи, приписані до призовних дільниць;
- військовослужбовці — особи, які проходять військову службу;
- військовозобов'язані — особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави;
- резервісти — військовозобов'язані, які в добровільному порядку проходять службу у військовому резерві Збройних сил України та інших військових формувань.

10. Громадяни України, які приписані до призовних дільниць або перебувають у запасі Збройних сил України, зобов'язані:

- прибувати за викликом районного (міського) військового комісаріату для оформлення військово-облікових документів, приписки, проходження медичного огляду, направлення на підготовку з метою здобуття або вдосконалення військово-

во-облікової спеціальності, призову на військову службу або на збори військово-зобов'язаних;

- проходити медичний огляд та лікування в лікувально-профілактичних закладах згідно з рішеннями комісії з питань приписки, призовної комісії або військово-лікарської комісії районного (міського) військового комісаріату;
- проходити підготовку до військової служби, військову службу й виконувати військовий обов'язок у запасі;
- виконувати правила військового обліку, установлені законодавством.

11. Жінки, які мають фах, споріднений з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я, віком та сімейним станом, беруться на військовий облік військовозобов'язаних.

12. Жінки, які перебувають на військовому обліку, можуть бути призвані на військову службу чи залучені для виконання робіт із забезпечення оборони держави у воєнний час. У мирний час жінки можуть бути прийняті на військову службу тільки в добровільному порядку (за контрактом).

Стаття 2. Військова служба і виконання військового обов'язку в запасі

1. Військова служба є державною службою особливого характеру, яка полягає в професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я й віком громадян України, пов'язаних із захистом Вітчизни. Час проходження військової служби зараховується громадянам України до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.

2. Порядок проходження громадянами України військової служби, їх права та обов'язки визначаються цим Законом, відповідними положеннями про проходження військової служби громадянами України, які затверджуються Президентом України, та іншими нормативно-правовими актами.

3. Військова служба в Україні організується з дотриманням конституційної вимоги про відокремлення церкви та релігійних організацій від держави.

4. Види військової служби:

- строкова військова служба;
- військова служба за контрактом осіб рядового, сержантського й старшинського складу;
- військова служба (навчання) курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки (далі — вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів);
- військова служба за контрактом осіб офіцерського складу;
- військова служба за призовом осіб офіцерського складу.

5. Строкову військову службу громадяни України проходять відповідно до законів України у Збройних силах України та інших військових формуваннях з метою здобуття військово-облікової спеціальності, набуття практичних навичок і вмінь для збройного захисту Вітчизни.

6. Виконання військового обов'язку в запасі полягає в дотриманні військовозобов'язаними порядку й правил військового обліку, проходженні зборів для збереження та вдосконалення знань, навичок і вмінь, необхідних для виконання обов'язків військової служби в особливий період.

7. Громадяни України в добровільному порядку можуть проходити службу у військовому резерві Збройних сил України або інших військових формувань. Порядок відбору, умови й порядок проходження служби у військовому резерві визначаються цим Законом, відповідними положеннями про проходження громадянами України служби у військовому резерві, які затверджуються Президентом України, та іншими нормативно-правовими актами.

8. Структура військового резерву людських ресурсів устанавлюється Міністерством оборони України та затверджується Кабінетом Міністрів України.

9. Громадяни України, які призвані або добровільно вступили на військову службу, складають Військову присягу на вірність Українському народу.

10. Громадяни України, які приписуються до призовних дільниць, направляються для підготовки до військової служби, призиваються або приймаються на військову службу, та військовозобов'язані, які проходять службу у військовому резерві або призначені для комплектування посад за відповідними військово-обліковими спеціальностями під час проведення мобілізації, проходять обов'язковий медичний огляд. Порядок проходження медичного огляду затверджується Міністерством оборони України, а також центральними органами виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями, за погодженням з центральним органом виконавчої влади в галузі охорони здоров'я. Перелік військово-облікових спеціальностей затверджується Міністерством оборони України.

Стаття 3. Правова основа військового обов'язку і військової служби

1. Правовою основою військового обов'язку й військової служби є Конституція України (254к/96-ВР), цей Закон, Закон України «Про оборону України» (1932-12), «Про Збройні сили України» (1934-12), «Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію» (3543-12), інші закони України, а також прийняті відповідно до них укази Президента України та інші нормативно-правові акти щодо забезпечення обороноздатності держави, виконання військового обов'язку, проходження військової служби та статусу військовослужбовців, а також міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 4. Комплектування військовослужбовцями Збройних сил України та інших військових формувань

1. Збройні сили України та інші військові формування комплектуються військовослужбовцями шляхом:

- призову громадян України на військову службу;
- прийняття громадян України на військову службу за контрактом.

2. Порядок комплектування Збройних сил України та інших військових формувань військовослужбовцями встановлюється цим Законом та прийнятими відповідно до нього нормативно-правовими актами.

3. Для доукомплектування Збройних сил України та інших військових формувань військовослужбовцями на особливий період проводиться планомірна військова підготовка й забезпечується перебування в запасі та військовому резерві необхідної кількості військовонавчених громадян.

4. Генеральний штаб Збройних сил України проводить розподіл призовників за станом здоров'я та рівнем освіти пропорційно між Збройними силами України та іншими військовими формуваннями.

Стаття 5. Склад військовослужбовців і військовозобов'язаних. Військові звання

1. Військовослужбовці та військовозобов'язані поділяються на рядовий склад, сержантський і старшинський склад та офіцерський склад.

2. Установлюються такі військові звання:

Армійські	Корабельні
<i>Рядовий склад</i>	
солдат	матрос
старший солдат	старший матрос
<i>Сержантський і старшинський склад</i>	
молодший сержант	старшина 2 статті
сержант	старшина 1 статті
старший сержант	головний старшина
старшина	головний корабельний старшина
прапорщик	мічман
старший прапорщик	старший мічман
<i>Офіцерський склад</i>	
<i>Молодший офіцерський склад</i>	
молодший лейтенант	молодший лейтенант
лейтенант	лейтенант
старший лейтенант	старший лейтенант
капітан	капітан-лейтенант
<i>Старший офіцерський склад</i>	
майор	капітан 3 рангу
підполковник	капітан 2 рангу
полковник	капітан 1 рангу
<i>Вищий офіцерський склад</i>	
генерал-майор	контр-адмірал
генерал-лейтенант	віце-адмірал
генерал-полковник	адмірал
генерал армії України	—

3. До військових звань осіб офіцерського складу медичної та юридичної служб Збройних сил України та інших військових формувань, військових судів і прокуратур, які мають відповідну освіту та займають відповідну штатну посаду, додаються слова «медичної служби» і «юстиції».

4. До військових звань громадян України, які перебувають у запасі чи у відставці, додаються слова відповідно «запасу» або «у відставці».

5. Присвоєння та позбавлення військових звань, пониження та поновлення у військовому званні військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, переатестація військовозобов'язаних, які мають спеціальні звання, для присвоєння військових звань здійснюються в порядку, визначеному статутами Збройних сил України, положеннями про проходження військової служби громадянами України, положеннями про проходження громадянами України служби у військовому резерві.

Стаття 6. Військові посади

1. Військові посади (штатні посади, що підлягають заміщенню військовослужбовцями) і відповідні їм військові звання передбачаються в штатах (штатних розписах) військових частин, кораблів, органів військового управління, установ, організацій, вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів.

2. Перелік посад, що підлягають заміщенню вищим офіцерським складом, затверджується Президентом України, а посад інших військовослужбовців — Міністерством оборони України.

3. Окремі військові посади в мирний час можуть заміщатися (на умовах строкового трудового договору) цивільними особами в порядку, установленому Міністерством оборони України.

4. Військові посади, передбачені штатами воєнного часу, при переведенні Збройних сил України, інших військових формувань на організацію і штати воєнного часу підлягають заміщенню резервістами або іншими військовозобов'язаними в порядку, визначеному Генеральним штабом Збройних сил України.

5. Співвідношення чисельності офіцерського складу за військовими званнями та граничні строки перебування осіб офіцерського складу на посадах у Збройних силах України та інших військових формуваннях встановлюються відповідно Міністерством оборони України, іншими центральними органами виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями.

6. Порядок призначення на військові посади встановлюється Конституцією України (254к/96-ВР), Законом України «Про Збройні сили України» (1934-12), іншими законами та положеннями про проходження військової служби громадянами України.

7. Військові посади в підрозділах Збройних сил України, які направляються до інших держав для участі в міжнародних миротворчих операціях у складі миротворчих контингентів або миротворчого персоналу відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, заміщаються військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом.

8. Порядок проходження військової служби військовослужбовцями, які не займають військових посад, встановлюється положеннями про проходження військової служби громадянами України.

9. Військовослужбовці Збройних сил України та інших військових формувань можуть бути відряджені до державних органів, установ і організацій для виконання завдань в інтересах оборони держави та її безпеки з залишенням на військовій службі. Перелік посад, які можуть бути заміщені військовослужбовцями в цих державних органах, установах і організаціях, затверджується Президентом України.

10. Військовослужбовці Збройних сил України та інших військових формувань відповідно до міжнародних договорів України можуть бути направлені для проходження військової служби на посадах у багатонаціональних органах військового управління, а також у закордонних дипломатичних установах України. Ці військовослужбовці утримуються за рахунок відповідно Міністерства оборони України, інших військових формувань у межах затвердженої законом чисельності. Порядок направлення та строки перебування військовослужбовців на зазначених посадах установлюються Міністерством оборони України та іншими військовими формуваннями.

Стаття 7. Військова форма одягу, знаки розрізнення й відзнаки військовослужбовців

1. Для військовослужбовців установлюються військова форма одягу, знаки розрізнення та відзнаки.

2. Резервісти та військовозобов'язані під час проходження зборів забезпечуються військовою формою одягу.

3. Зразки військової форми одягу, знаків розрізнення та відзнак військовослужбовців, правила їх носіння розробляються Міністерством оборони України, іншими центральними органами виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями, та затверджуються Кабінетом Міністрів України, а далі патентуються в установленому порядку.

4. Носіння військової форми одягу, знаків розрізнення й відзнак військовослужбовців особами, які не мають на це права, забороняється й тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Г л а в а ІІ

ПІДГОТОВКА ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Стаття 8. Підготовка до військової служби

1. Підготовка громадян України до військової служби включає патріотичне виховання, допризовну підготовку, підготовку призовників з військово-технічних спеціальностей, підготовку у військових оркестрах, військових ліцях та ліцях з посиленою військово-фізичною підготовкою, підготовку до вступу у вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів, військову підготовку у вищих навчальних закладах за програмою підготовки офіцерів запасу, фізичну підготовку, лікувально-оздоровчу роботу, підвищення рівня освітньої підготовки, вивчення державної мови.

2. Відповідальність за організацію та проведення підготовки громадян України до військової служби в межах повноважень покладається на Міністерство оборони України, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, органи Товариства сприяння обороні України. До цієї роботи можуть залучатись інші об'єднання громадян відповідно до їх статутів.

3. Порядок організації та проведення допризовної підготовки та підготовки призовників з військово-технічних спеціальностей визначається Положенням про допризовну підготовку та Положенням про підготовку призовників з військово-технічних спеціальностей, які затверджуються Кабінетом Міністрів України.

4. Контроль за організацією й проведенням допризовної підготовки та підготовки призовників з військово-технічних спеціальностей, програмним і методичним забезпеченням цієї підготовки здійснюється Міністерством оборони України та іншими центральними органами виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.

Стаття 9. Допризовна підготовка

1. Допризовна підготовка включається до Державного стандарту повної середньої освіти професійно-технічних і загальноосвітніх навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів у разі, якщо певний освітньо-кваліфікаційний рівень здобувається на основі базової середньої освіти та проводиться за програмами, погодженими з Міністерством оборони України.

Стаття 10. Підготовка призовників з військово-технічних спеціальностей

1. Підготовка з військово-технічних спеціальностей проводиться таким чином:

- призовників — учнів професійно-технічних навчальних закладів, які навчаються в них за професіями, спорідненими з військово-обліковими спеціальностями, — безпосередньо в цих закладах;
- призовників, які працюють, і тих, хто тимчасово не працює, а також учнів професійно-технічних навчальних закладів, які навчаються в них за професіями, не спорідненими з військово-обліковими спеціальностями, — у професійно-технічних навчальних закладах міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та в навчальних закладах Товариства сприяння обороні України.

2. До навчання залучаються призовники, які досягли 17-річного віку, придатні за станом здоров'я до військової служби та підлягають призову на строкову військову службу після закінчення навчання.

3. Кількість призовників, які підлягають підготовці з військово-технічних спеціальностей, та перелік цих спеціальностей визначаються Міністерством оборони України разом з іншими зацікавленими центральними органами виконавчої влади й затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 11. Військова підготовка громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу

1. Військова підготовка громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу проводиться у вищих військових навчальних закладах та у військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів.
2. Військову підготовку за програмою підготовки офіцерів запасу на добровільних засадах проходять студенти вищих навчальних закладів III або IV рівня акредитації з денною формою навчання, придатні до військової служби за станом здоров'я та морально-діловими якостями.
3. Порядок проведення військової підготовки студентів вищих навчальних закладів за програмою підготовки офіцерів запасу визначається Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства оборони України, погодженим з центральним органом виконавчої влади в галузі освіти і науки.
4. Військова підготовка за програмою підготовки офіцерів запасу включається до навчальних планів вищого навчального закладу як окрема навчальна дисципліна. Програми військової підготовки розробляються згідно з вимогами кваліфікаційних характеристик офіцерів запасу за відповідною військово-обліковою спеціальністю. Порядок розроблення та затвердження кваліфікаційних характеристик офіцерів запасу та програм військової підготовки офіцерів запасу визначається Міністерством оборони України.
5. Громадянам України, які здобули вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем не нижче спеціаліста, пройшли повний курс військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу, склали встановлені іспити та атестовані до офіцерського складу, присвоюється відповідне первинне військове звання офіцера запасу. У разі потреби вони за наказом Міністра оборони України можуть бути призвані для проходження військової служби осіб офіцерського складу.
6. Громадяни України, які не атестовані для присвоєння військового звання офіцерського складу після закінчення вищого навчального закладу й не пройшли строкової військової служби, підлягають призову на строкову військову службу з урахуванням, за можливості, фаху, який вони здобули у вищому навчальному закладі, або за спорідненими військово-обліковими спеціальностями.
7. Перелік військово-облікових спеціальностей, за якими ведеться військова підготовка громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу, визначається Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства оборони України, погодженим з центральним органом виконавчої влади в галузі освіти і науки. Обсяг підготовки офіцерів запасу за військово-обліковими спеціальностями визначається Генеральним штабом Збройних сил України.
8. Перелік вищих навчальних закладів, студенти яких проходять підготовку за програмою підготовки офіцерів запасу, визначається Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства оборони України, погодженим з відповідними центральними органами виконавчої влади. Військові навчальні підрозділи є структурними підрозділами цих вищих навчальних закладів. Рішення про створення, реорганізацію та ліквіда-

цію військових навчальних підрозділів приймається Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства оборони України, погодженим з центральними органами виконавчої влади, яким підпорядковані вищі навчальні заклади.

9. Міністерство оборони України за погодженням з ректором вищого навчального закладу здійснює добір і призначення осіб на посади науково-педагогічних (наукових) працівників військового навчального підрозділу та контроль за організацією підготовки студентів за програмою підготовки офіцерів запасу.

10. Під час навчальних зборів (стажування), передбачених програмами підготовки офіцерів запасу, на громадян України, які проходять таку підготовку, поширюються права та обов'язки, установлені актами законодавства для військовозобов'язаних, призваних на збори.

Стаття 12. Підготовка до вступу до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів

1. Громадяни України, які виявили бажання вступити до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, можуть проходити попередню підготовку в загальноосвітніх навчальних закладах, військових ліцеях, ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою, у військових оркестрах, навчальних закладах громадських організацій, на підготовчих курсах при вищих військових навчальних закладах або військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів.

2. Фізична підготовка допризовників та призовників організовується у вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах, спортивних товариствах і клубах за програмою курсу фізичної культури центральними органами виконавчої влади в галузі освіти і науки, фізичної культури і спорту.

3. Лікувально-оздоровча робота з громадянами України, які готуються до вступу до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, організовується за місцем їх проживання (перебування) відповідними закладами охорони здоров'я.

4. Медичні огляди громадян України 15 — 17-річного віку проводяться щороку лікарями-спеціалістами, які залучаються до медичного огляду призовників. У разі потреби громадянам призначається необхідне лікування з проведенням оздоровчих заходів.

5. Органи управління освітою забезпечують освітню підготовку допризовної та призовної молоді, за необхідності організують додаткові заняття для вивчення державної мови громадянами, які не володіють або недостатньо володіють нею.

Стаття 13. Права та обов'язки громадян України, які проходять підготовку до військової служби

1. За громадянами України, які проходять підготовку з військово-технічних спеціальностей з відривом від виробництва, на весь час підготовки, включаючи час проїзду до місця підготовки та у зворотному напрямку, зберігається місце роботи, а також займана посада та середній заробіток на підприємстві, в установі, організації, незалежно від підпорядкування і форм власності.

2. Витрати, пов'язані з наймом житла на період навчання зазначених у частині першій цієї статті громадян України, оплатою вартості проїзду до місця навчання (зборів) і назад та виплатою середнього заробітку за основним місцем роботи, здійснюються за рахунок коштів Міністерства оборони України та інших військових формувань у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Відвідування громадянами України, направленими районними (міськими) військовими комісаріатами для проходження занять з підготовки до військової служби та інших заходів, що стосуються підготовки допризовників та призовників, є обов'язковим.

Г л а в а Ш

ПРИПИСКА ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ДО ПРИЗОВНИХ ДІЛЬНИЦЬ, ПРИЗОВ І ПРИЙНЯТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Стаття 14. Приписка громадян України до призовних дільниць

1. Приписка громадян України чоловічої статі до призовних дільниць проводиться з метою взяття їх на військовий облік, визначення наявних призовних ресурсів, ступеня придатності до військової служби, установлення освітнього рівня, здобутої спеціальності або професії, рівня фізичної підготовки, вивчення особистих якостей.

2. Для проведення приписки громадян України в районах (містах) утворюються призовні дільниці.

3. До призовних дільниць щороку протягом січня — березня приписуються допризовники, яким у рік приписки виповнюється 17 років. Приписка проводиться районними (міськими) військовими комісаріатами за місцем проживання.

4. Не підлягають приписці до призовних дільниць громадяни України, які відбувають покарання в установах виконання покарань або до яких застосовано примусові заходи медичного характеру.

5. Керівники житлово-експлуатаційних організацій, підприємств, установ та організацій незалежно від підпорядкування й форм власності, які здійснюють експлуатацію будинків, органи місцевого самоврядування, на які покладено ведення первинного обліку військовозобов'язаних і призовників, а також керівники інших підприємств, установ, організацій, навчальних закладів незалежно від підпорядкування й форм власності щороку в строки, встановлені Кабінетом Міністрів України, зобов'язані подавати до відповідних районних (міських) військових комісаріатів списки громадян України, які підлягають приписці до призовних дільниць.

6. Для приписки до призовної дільниці громадяни України зобов'язані особисто прибути до районного (міського) військового комісаріату в строк, зазначений у повістці, та подати необхідні документи, перелік яких устанавлюється Міністерством оборони України.

7. Для проведення приписки громадян України до призовних дільниць у районних (міських) військових комісаріатах утворюються комісії з питань приписки в такому складі:

- голова комісії — районний (міський) військовий комісар;

- члени комісії:
 - представник районного (міського) органу управління освітою;
 - представник структурного підрозділу районного (міського) органу внутрішніх справ, який проводить роботу з неповнолітніми;
 - лікар, який організовує роботу медичного персоналу з медичного огляду громадян України, які підлягають приписці;
 - психолог соціальної служби районної державної адміністрації (виконавчого органу міської ради);
 - секретар комісії.

8. Персональний склад районної (міської) комісії з питань приписки, порядок її проведення затверджуються щороку головою районної державної адміністрації (виконавчого органу міської ради).

9. На районні (міські) комісії з питань приписки покладаються:

- організація й проведення медичного огляду допризовників, які викликаються на комісію, визначення їх придатності для військової служби;
- виявлення й попередній відбір кандидатів для направлення до вступу на навчання у вищих військових навчальних закладах або військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів;
- направлення призовників, придатних за медичними та іншими показниками, для проходження підготовки з військово-технічних спеціальностей;
- направлення для медичного огляду до призовної комісії Автономної Республіки Крим, обласних або Київської міської призовних комісій призовників, яких визнано непридатними до військової служби за станом здоров'я, та таких, які виявили незгоду з результатами медичного огляду;
- прикріплення до лікувально-профілактичних закладів за місцем проживання громадян України, яких визнано під час приписки тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я, та таких, які потребують обстеження або медичного нагляду. Відвідування лікувально-профілактичних закладів згідно з рішенням комісії з питань приписки для громадян-допризовників обов'язкове;
- прикріплення до відповідних навчальних закладів громадян України, які мають низьку освітню підготовку або не володіють чи недостатньо володіють державною мовою;
- організація роботи з вивчення особистості призовників, їх морально-ділових якостей та сімейного стану;
- зняття з військового обліку призовників та взяття на військовий облік військово-возобов'язаних громадян, яких:
 - за станом здоров'я визнано непридатними до військової служби в мирний час, обмежено придатними у воєнний час;
 - раніше було засуджено до позбавлення волі, обмеження волі, арешту чи виправних робіт за вчинення злочину невеликої або середньої тяжкості, у тому числі зі звільненням від відбування покарання;
- виключення з військового обліку громадян, яких:
 - за станом здоров'я визнано непридатними до військової служби з виключенням з військового обліку;
 - раніше було засуджено до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину.

10. За результатами медичного огляду громадянина України й з урахуванням рівня його освітньої підготовки, особистих якостей, роду діяльності та спеціальності комісія з приписки може прийняти одне з таких рішень:

- придатний для військової служби та попередньо призначений до служби в Збройних силах України чи іншому військовому формуванні;
- тимчасово непридатний до військової служби, потребує лікування;
- підлягає направленню на додаткове медичне обстеження та проведення повторного медичного огляду (із зазначенням дати проведення);
- непридатний до військової служби в мирний час, обмежено придатний у воєнний час, підлягає взяттю на облік військовозобов'язаних;
- непридатний до військової служби з виключенням з військового обліку, підлягає виключенню з військового обліку;
- підлягає взяттю на військовий облік військовозобов'язаних як такий, що був раніше засуджений до позбавлення волі, обмеження волі, арешту, виправних робіт за вчинення злочину невеликої або середньої тяжкості, у тому числі зі звільненням від відбування покарання;
- підлягає виключенню з військового обліку як такий, що був раніше засуджений до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину.

11. Громадянам України, приписаним до призовних дільниць, видаються посвідчення про приписку, роз'яснюються права та обов'язки, правила військового обліку та відповідальність за порушення цих правил.

Стаття 15. Призовний вік. Призов громадян України на строкову військову службу

1. На строкову військову службу в мирний час призиваються придатні для цього за станом здоров'я громадяни України чоловічої статі, яким до дня відправлення у військові частини виповнилося 18 років, та старші особи, які не досягли 25-річного віку й не мають права на звільнення або відстрочку від призову на строкову військову службу (далі — громадяни призовного віку).

2. Громадяни призовного віку в добровільному порядку можуть бути прийняті на військову службу за контрактом на умовах, передбачених частиною першою статті 20 цього Закону, та в порядку, визначеному положеннями про проходження військової служби громадянами України.

3. Призов громадян України на строкову військову службу включає проходження ними призовної комісії та відправлення їх до військових частин.

4. Організація підготовки та проведення призову громадян України на строкову військову службу здійснюється міськими (районними) державними адміністраціями (виконавчими органами міських рад) у взаємодії з міськими (районними) військовими комісаріатами.

5. Порядок організації підготовки та проведення призову громадян України на строкову військову службу визначається цим Законом та нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України.

6. Строки проведення призову (призовів) громадян України на строкову військову службу на наступний рік визначаються Указом Президента України, який публікується в засобах масової інформації не пізніше як за місяць до закінчення поточного року.

7. Чисельність громадян України, які підлягають призову на строкову військову службу, та обсяги видачків для проведення чергового призову визначаються Кабінетом Міністрів України.

8. Після набрання чинності Указом Президента України щодо проведення чергового призову:

- призовники, яким надійшла повістка районного (міського) військового комісаріату на прибуття до призовної дільниці для проходження призовної комісії, зобов'язані прибути в пункт і в строк, зазначені в повістці;
- у разі, якщо за будь-яких обставин повістка не надійшла, громадяни призовного віку зобов'язані з'явитися до призовної дільниці в десятиденний строк з дня початку відповідного чергового призову, визначеного Указом Президента України;
- призовники, які змінили місце проживання, зобов'язані в семиденний строк прибути до районного (міського) військового комісаріату за новим місцем проживання для взяття на військовий облік;
- керівники підприємств, установ, організацій і навчальних закладів незалежно від підпорядкування та форм власності на вимогу військових комісаріатів забезпечують своєчасне прибуття громадян призовного віку до призовних дільниць.

9. У ході проведення чергового призову зміна місця військового обліку громадян призовного віку не допускається, за винятком підтверджених відповідними документами випадків, які передбачають:

- переведення на роботу в іншу місцевість;
- переїзд на нове місце проживання;
- прийняття до навчального закладу й вибуття в іншу місцевість для продовження навчання;
- направлення за розподілом на роботу в іншу місцевість після закінчення навчального закладу.

10. У разі неявки призовника без поважних причин за викликом районного (міського) військового комісаріату на призовну комісію він несе відповідальність, установлену законом.

11. Поважними причинами неприбуття призовників до призовних дільниць у строк, установлений військовим комісаріатом, які підтверджені відповідними документами, визнаються:

- перешкода стихійного характеру, хвороба призовника або інші обставини, які позбавили його можливості особисто прибути в зазначені пункт і строк;
- смерть його близького родича (батьків, дружини, дитини, рідних брата, сестри, діда, баби) або близького родича його дружини.

Стаття 16. Призовні комісії

1. Для проведення призову громадян України на строкову військову службу в районах (містах) утворюються призовні комісії в такому складі:

- голова комісії — заступник голови районної державної адміністрації (виконавчого органу міської ради);
- члени комісії:
 - районний (міський) військовий комісар;

- заступник керівника районного (міського) органу управління освітою;
- заступник начальника районного (міського) органу внутрішніх справ;
- лікар, який організовує роботу медичного персоналу щодо медичного огляду призовників;
- психолог соціальної служби районної державної адміністрації (виконавчого органу міської ради);
- представники Збройних сил України та інших військових формувань, громадських організацій, підприємств, установ і організацій за попереднім узгодженням з головою комісії;
- секретар комісії.

2. Персональний склад районної (міської) призовної комісії, графік засідань призовної комісії, порядок проведення та забезпечення заходів з організації призову громадян України на строкову військову службу затверджуються головою районної державної адміністрації (виконавчого органу міської ради).

3. На районні (міські) призовні комісії покладається:

- організація медичного огляду призовників та призов громадян України на строкову військову службу з призначенням їх для служби в Збройних силах України чи іншому військовому формуванні;
- надання призовникам відстрочки від призову на строкову військову службу на підставах, передбачених статтею 17 цього Закону;
- звільнення призовників від призову на строкову військову службу на підставах, передбачених статтею 18 цього Закону, взяття їх на облік військовозобов'язаних або виключення з військового обліку;
- направлення призовників, які виявили бажання вступити до вищих військових навчальних закладів або військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, для проходження випробувань та складання вступних іспитів або прийняття рішення про відмову в такому направленні;
- направлення до лікувально-профілактичних закладів за місцем проживання (перебування) громадян, яких визнано тимчасово непридатними до військової служби;
- організація роботи з вивчення особистостей призовників, їх морально-ділових якостей та сімейного стану;
- направлення до відповідних правоохоронних органів матеріалів на призовників, які ухиляються від призову на строкову військову службу;
- виключення з військового обліку призовників громадян у зв'язку з направленням їх для проходження альтернативної (невійськової) служби;
- внесення на розгляд призовної комісії вищого рівня клопотань щодо надання громадянам України відстрочок від призову на строкову військову службу у випадках, не передбачених цим Законом.

4. У разі втрати (зміни) підстав щодо надання призовникам відстрочки від призову на строкову військову службу, передбачених цим Законом, призовна комісія може скасувати (змінити) раніше прийняте нею рішення.

5. Рішення призовної комісії може бути оскаржено громадянином України до призовної комісії вищого рівня або до суду в порядку, передбаченому законом.

6. Для керівництва й контролю за діяльністю районних (міських) призовних комісій в Автономній Республіці Крим, областях та місті Києві утворюються відповідно при-

зовна комісія Автономної Республіки Крим, обласні та Київська міська призовні комісії. Персональний склад призовної комісії Автономної Республіки Крим, обласних, Київської міської призовних комісій, порядок проведення та забезпечення роботи з організації призову затверджуються відповідно Головою Ради міністрів Автономної Республіки Крим та головами обласних, Київської міської державних адміністрацій.

7. На призовну комісію Автономної Республіки Крим, обласні та Київську міську призовні комісії покладаються:

- керівництво діяльністю районних (міських) призовних комісій;
- організація медичного огляду громадян України, які визнані районними (міськими) комісіями з питань приписки або районними (міськими) призовними комісіями непридатними або тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я, та громадян України, які заявили про незгоду з результатами медичного огляду чи рішеннями районних (міських) комісій з питань приписки або районних (міських) призовних комісій, а також громадян, які призвані на строкову військову службу безпосередньо перед їх відправленням у військові частини;
- перевірка підстав щодо надання відстрочки або звільнення громадян України від призову на строкову військову службу;
- контроль за обґрунтованим призначенням призовників для служби у Збройних силах України чи іншому військовому формуванні з урахуванням їх освіти, досвіду, здібностей, інтересів та особистих можливостей;
- розгляд скарг громадян на рішення та дії районних (міських) призовних комісій.

8. Призовна комісія Автономної Республіки Крим, обласні, Київська міська призовні комісії мають право переглядати та змінювати рішення відповідних районних (міських) призовних комісій та рішень районних (міських) комісій з питань приписки стосовно громадян України, визнаних непридатними до військової служби за станом здоров'я.

9. Рішення призовної комісії Автономної Республіки Крим, обласних, Київської міської призовних комісій може бути оскаржене в суді в порядку, передбаченому законом.

Стаття 17. Відстрочка від призову на строкову військову службу

1. Відстрочка від призову на строкову військову службу надається призовникам за рішенням районної (міської) призовної комісії відповідно до цього Закону за сімейними обставинами, станом здоров'я, для здобуття освіти та продовження професійної діяльності.

2. Відстрочка від призову на строкову військову службу за сімейними обставинами за їх бажанням надається призовникам, які мають:

- непрацездатних батька й матір чи одинокого непрацездатного батька (одинокую непрацездатну матір) або непрацездатних осіб, під опікою, піклуванням чи на утриманні яких перебував призовник, або осіб, над якими призовник здійснює опіку чи піклування, якщо вони не мають інших працездатних осіб — громадян України, зобов'язаних відповідно до законодавства їх утримувати. Непрацездатність зазначених осіб визначається в порядку, установленому законодавством;
- неповнолітніх рідних (повнорідних чи неповнорідних) братів і сестер або непрацездатних рідних (повнорідних чи неповнорідних) братів і сестер незалеж-

но від їх віку, якщо вони не мають інших працездатних осіб, крім призовника, зобов'язаних відповідно до законодавства їх утримувати;

- одинокого батька або одиноку матір, у яких на утриманні перебувають двоє чи більше неповнолітніх дітей, до досягнення старшим з них повноліття;
- дитину віком до трьох років або старшу трьох років, яка виховується без матері у зв'язку з її смертю або за рішенням суду;
- двох і більше дітей;
- дитину-інваліда;
- дружину-інваліда;
- вагітну дружину.

3. Відстрочка від призову на строкову військову службу за сімейними обставинами за власним бажанням може надаватися призовнику, який є сиротою.

4. За наявності в сім'ї двох і більше синів, один з яких проходить строкову військову службу, відстрочка від призову на строкову військову службу за сімейними обставинами може надаватися призовнику на час проходження строкової військової служби його братом.

5. У разі, якщо призову на строкову військову службу підлягають кілька синів одночасно, відстрочка може надаватися одному з них за їх бажанням з урахуванням пропозиції батьків.

6. Районна (міська) призовна комісія може прийняти рішення про надання призовнику відстрочки від призову на строкову військову службу за сімейними обставинами, незважаючи на небажання призовника нею скористатися, виходячи при цьому з того, що його призов може суттєво погіршити матеріальне становище осіб, яких відповідно до законодавства він повинен утримувати.

7. Відстрочка від призову на строкову військову службу за станом здоров'я на строк до одного року надається призовникам, які визнані під час медичного огляду тимчасово непридатними до військової служби.

8. Відстрочка від призову на строкову військову службу для здобуття освіти на весь період навчання надається громадянам призовного віку, які навчаються:

- у загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах з денною формою навчання. У разі досягнення такими призовниками 21-річного віку відстрочка втрачає силу;
- у вищих навчальних закладах з денною формою навчання, у тому числі під час здобуття наступного вищого освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти;
- у середніх або вищих духовних навчальних закладах з денною формою навчання;
- в інтернатурі, аспірантурі або докторантурі з відривом або без відриву від виробництва.

9. Право на відстрочку від призову на строкову військову службу для здобуття освіти також мають громадяни України, які в рамках міжнародних договорів України навчаються в навчальних закладах інших держав.

10. Відстрочка від призову на строкову військову службу для здобуття освіти надається

ся один раз за період навчання, і громадяни призовного віку, відраховані з навчальних закладів за власним бажанням, за невиконання навчального плану, порушення умов контракту або недисциплінованість втрачають право на відстрочку від призову на строкову військову службу незалежно від їх повторного зарахування до того чи іншого вищого навчального закладу або поновлення у вищому навчальному закладі.

11. Громадяни призовного віку, які перервали навчання у зв'язку з отриманням академічної відпустки за станом здоров'я або сімейними обставинами, для догляду за близькими родичами, зазначеними в абзаці третьої частини одинадцятої статті 15 цього Закону, право на надану відстрочку від призову на строкову військову службу не втрачають.

12. У разі переведення призовників, які навчаються у вищих навчальних закладах III або IV рівня акредитації з денною формою навчання, для навчання в інший вищий навчальний заклад зазначеного рівня акредитації й форми навчання право на відстрочку від призову на строкову військову службу не втрачається за умови переведення протягом навчального року на курс не нижче того, на якому вони навчалися, а після закінчення навчального року — на вищий курс.

13. Відстрочка від призову на строкову військову службу для продовження професійної діяльності надається таким громадянам призовного віку:

- педагогічним працівникам з повною вищою освітою, основним місцем роботи яких є загальноосвітні навчальні заклади, за умови повного навантаження на займаній посаді, — на весь період їх роботи за спеціальністю;
- медичним працівникам за умови повного навантаження на займаній посаді — на весь період їх роботи в сільській місцевості за фахом;
- випускникам вищих навчальних закладів, інтернатури, аспірантури або докторантури, які займають посади наукових працівників в установах Національної академії наук України, — на весь період роботи;
- випускникам професійно-технічних навчальних закладів за умови їх роботи за здобутою професією на підприємствах, в установах, організаціях державної або комунальної форм власності, — на один рік з дня закінчення навчального закладу;
- священнослужителям, які закінчили вищі або середні духовні навчальні заклади й займають посаду в релігійних організаціях, що діють за статутом (положенням), зареєстрованим у встановленому порядку, — на час виконання обов'язків священнослужителя;
- кандидатам у народні депутати України, зареєстрованим у встановленому порядку, за їх заявою — до дня опублікування результатів виборів включно;
- сільським, селищним та міським головам і депутатам місцевих рад — на строк виконання ними цих повноважень;
- особам, які самостійно або разом з батьками ведуть фермерське господарство, — на строк не більше одного року з моменту отримання для цієї діяльності земельної ділянки.

14. Відстрочка від призову на строкову військову службу надається призовникам, щодо яких провадиться дізнання чи досудове слідство або стосовно яких кримінальна справа розглядається судом, — до прийняття відповідного рішення.

15. У випадках, не передбачених цим Законом, відстрочка від призову на строкову

військову службу може бути надана призовникам згідно з рішеннями призовної комісії Автономної Республіки Крим, обласних та Київської міської призовних комісій за поданням районних (міських) призовних комісій.

16. Призовники, яким надано відстрочку від призову на строкову військову службу, зобов'язані щороку до 1 жовтня подавати в районні (міські) військові комісаріати документи, що підтверджують їх право на відстрочку.

17. Призовники, які втратили підстави для надання відстрочки від призову на строкову військову службу, а також особи, які не мають права на відстрочку або підстав для звільнення від призову на строкову військову службу, передбачених статтями 17 та 18 цього Закону, і не призвані з різних причин на строкову військову службу в установлені строки, повинні бути призвані під час здійснення чергового призову.

Стаття 18. Звільнення від призову на строкову військову службу

1. Від призову на строкову військову службу в мирний час звільняються громадяни України:

- які визнані за станом здоров'я непридатними до військової служби в мирний час;
- які до дня відправлення на строкову військову службу досягли 25-річного віку;
- батько або мати, рідний (повнорідний, неповнорідний) брат або сестра яких загинули, померли або стали інвалідами під час проходження військової служби або зборів військовозобов'язаних. Призовники, які мають право на звільнення від призову на цій підставі, можуть його не використовувати;
- які до набуття громадянства України пройшли військову службу в інших державах;
- які були засуджені за вчинення злочину до позбавлення волі, обмеження волі, арешту чи виправних робіт, у тому числі зі звільненням від відбування покарання;
- яким після закінчення вищих навчальних закладів присвоєно військові (спеціальні) звання офіцерського (начальницького) складу.

Стаття 19. Загальні умови укладення контракту на проходження військової служби

1. Військовослужбовці, які проходять кадрову або строкову військову службу, громадяни призовного віку, які мають вищу або професійно-технічну освіту й не проходили строкової військової служби, військовозобов'язані, а також жінки, які не перебувають на військовому обліку, укладають контракт про проходження військової служби за контрактом з додержанням умов, передбачених статтею 20 цього Закону.

2. Військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом, у разі закінчення строку контракту можуть укласти новий контракт на проходження військової служби.

3. Форма, порядок і правила укладення контракту, припинення (розірвання) контракту та наслідки припинення (розірвання) контракту визначаються положеннями про проходження військової служби громадянами України, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 20. Прийняття на військову службу за контрактом

1. На військову службу за контрактом приймаються громадяни, які пройшли професійно-психологічний відбір і відповідають установленим вимогам проходження військової служби:

- військовослужбовці, які прослужили на строковій військовій службі не менше шести місяців, громадяни призовного віку, які мають вищу або професійно-технічну освіту й не проходили строкової військової служби, військовозобов'язані, а також жінки, які не мають військових звань офіцерського складу, з відповідною освітою та спеціальною підготовкою віком від 18 до 40 років — на військову службу за контрактом осіб рядового, сержантського й старшинського складу;
- особи з повною загальною середньою освітою віком від 17 років до 21 року, у тому числі ті, яким 17 років виповнюється в рік початку військової служби, військовослужбовці строкової військової служби, військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом, та військовозобов'язані віком до 23 років, які мають повну загальну середню освіту та не мають військових звань офіцерського складу, у разі зарахування їх на перший та наступні курси навчання, а також особи віком до 25 років, які мають базову вищу освіту, у разі зарахування їх на випускний курс навчання — на військову службу (навчання) курсантів вищих військових навчальних закладів або військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів;
- військовослужбовці, які закінчили вищі військові навчальні заклади або військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів та яким присвоєно військове звання офіцерського складу, — на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу;
- прапорщики (старші прапорщики) та мічмани (старші мічмани), які мають повну вищу освіту, що відповідає профілю службової діяльності, — на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу;
- офіцери запасу, які не досягли граничного віку перебування на військовій службі, — на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу;
- особи офіцерського складу, які перебувають на кадровій військовій службі, — на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу;
- особи офіцерського складу, які проходять військову службу за призовом, — на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу.

2. На військову службу за контрактом осіб офіцерського складу у Службу безпеки України, розвідувальні органи України та Управління державної охорони України приймаються також громадяни України, які мають вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки не нижче бакалавра, що відповідає профілю службової діяльності, і не досягли граничного віку перебування на військовій службі осіб офіцерського складу, із числа військовослужбовців строкової служби, які прослужили не менше шести місяців, осіб рядового, сержантського й старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом, військовозобов'язаних, а також жінок віком до 40 років.

Стаття 21. Матеріальне забезпечення громадян України у зв'язку з призовом або прийняттям на військову службу

1. Громадянам України, які призиваються на строкову військову службу, виплачується

грошова допомога в розмірі двох мінімальних заробітних плат за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України.

2. Громадяни України для виконання обов'язків, пов'язаних із взяттям на військовий облік, призовом або прийняттям на військову службу, а також особи, які направляються районними (міськими) військовими комісаріатами на медичний огляд (медичне обстеження в амбулаторних чи стаціонарних умовах), лікування, звільняються від роботи на час, необхідний для виконання зазначених обов'язків та перебування в лікувальному закладі охорони здоров'я, зі збереженням за ними місця роботи, займаної посади й середньої заробітної плати.

3. Перевезення громадян України, пов'язані з призовом на військову службу, до місця служби та їх харчування в дорозі здійснюються за рахунок коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання Міністерства оборони України та інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво відповідними військовими формуваннями, до яких направляються військовослужбовці.

4. Перевезення громадян, прийнятих на військову службу за контрактом, до місця служби здійснюються за рахунок коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання Міністерства оборони України та інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво відповідними військовими формуваннями, у яких проходять військову службу військовослужбовці.

Г л а в а І V

ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Стаття 22. Граничний вік перебування на військовій службі

1. Граничний вік перебування на військовій службі встановлюється:

- для військовослужбовців рядового, сержантського й старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом, — до 45 років;
- для військовослужбовців молодшого офіцерського складу — до 45 років;
- для військовослужбовців старшого офіцерського складу: майорів (капітанів 3 рангу), підполковників (капітанів 2 рангу) — до 50 років; полковників (капітанів 1 рангу) — до 55 років;
- для військовослужбовців вищого офіцерського складу — до 60 років.

2. Особи офіцерського складу, прапорщики (старші прапорщики) та мічмани (старші мічмани), які мають високу професійну підготовку, досвід практичної роботи на займаній посаді, визнані військово-лікарською комісією придатними за станом здоров'я для проходження військової служби, на їх прохання можуть бути залишені на військовій службі понад граничний вік до досягнення граничного віку перебування в запасі в порядку, установленому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

Стаття 23. Строки військової служби

1. Строки строкової військової служби в календарному обчисленні встановлюються:

- для солдатів і матросів, сержантів і старшин, які проходять строкову військову службу в Збройних силах України та інших військових формуваннях, — до 12 місяців;
 - для матросів і старшин, які проходять строкову військову службу на кораблях, суднах і в берегових частинах бойового забезпечення Військово-Морських сил Збройних сил України та Морської охорони Державної прикордонної служби України, — до 18 місяців;
 - для осіб, які мають вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки спеціаліста або магістра, — до 9 місяців.
2. Для громадян України, які вперше прийняті на військову службу за контрактом, установлюються такі строки військової служби в календарному обчисленні:
- для військовослужбовців, прийнятих на посади рядового складу, — 3 роки;
 - для військовослужбовців, прийнятих на посади сержантського й старшинського складу, — 5 років;
 - для курсантів вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів — час навчання у вищому військовому навчальному закладі або військовому навчальному підрозділі вищого навчального закладу;
 - для осіб офіцерського складу — 5 років.
3. Строк проходження військової служби для категорій військовослужбовців, зазначених у частині другій цієї статті, може бути продовжено за новим контрактом відповідно на 3 — 5 років до досягнення граничного віку перебування на військовій службі.
4. Особам офіцерського складу, яким до досягнення граничного віку перебування на кадровій військовій службі залишилося менше 5 років, при переході на військову службу за контрактом тривалість дії першого контракту визначається строком, який залишився до досягнення ними встановленого граничного віку перебування на військовій службі.
5. Військовослужбовці, прийняті на військову службу за контрактом з числа військовослужбовців строкової військової служби та громадян призовного віку, які не проходили строкову військову службу, у разі розірвання контракту направляються для проходження строкової військової служби, якщо вони не вислужили встановлені строки строкової військової служби, за винятком випадків, передбачених пунктами «б», «г», «д» чи «з» частини шостої статті 26 цього Закону.
6. Строк військової служби для осіб офіцерського складу, які проходять військову службу за призовом, — до 18 місяців.

Стаття 24. Початок і закінчення проходження військової служби. Час та місце виконання обов'язків військової служби

1. Початком проходження військової служби вважається:
- день відправлення до військової частини з районного (міського) військового комісаріату — для громадян, призваних на строкову військову службу;
 - день зарахування до списків особового складу військової частини (військового навчального закладу, установи тощо) — для громадян, прийнятих на військову службу за контрактом;

- день призначення на посаду курсанта вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу — для громадян, які не проходили військову службу, та військовозобов'язаних.

2. Закінченням проходження військової служби вважається день виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини (військового навчального закладу, установи тощо) в порядку, установленому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

3. Військовослужбовці вважаються такими, що виконують обов'язки військової служби:

- на території військової частини або в іншому місці роботи (занять) протягом робочого (навчального) часу, включаючи перерви, установлені розпорядком (розкладом занять);
- на шляху прямування на службу або зі служби, під час службових поїздок, повернення до місця служби;
- поза військовою частиною, якщо перебування там відповідає обов'язкам військовослужбовця або його було направлено туди за наказом відповідного командира (начальника);
- під час виконання державних обов'язків, у тому числі у випадках, якщо ці обов'язки не були пов'язані з військовою службою;
- під час виконання обов'язку з урятування людського життя, охорони державної власності, підтримання військової дисципліни та охорони правопорядку.

Стаття 25. Підготовка громадян України для проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу

1. Підготовка громадян України для проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу проводиться у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів. У них здійснюється навчання курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів і докторантів.

2. Порядок проведення підготовки громадян України для проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу встановлюється Міністерством оборони України, іншими центральними органами виконавчої влади, яким підпорядковані ці навчальні заклади, спільно з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Зарахування громадян України до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів проводиться на добровільних засадах відповідно до особистих заяв після успішного складення вступних іспитів та відповідних випробувань.

4. Громадяни України, які в установленому порядку зараховані до вищих військових навчальних закладів або військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів для здобуття певних освітніх та освітньо-кваліфікаційних рівнів і не мають звань офіцерського складу, вважаються курсантами, а ті, що мають такі звання, — слухачами.

5. З громадянами України — курсантами вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу укладається контракт про проходження військової служби (навчання) на строки, передбачені абзацом четвертим частини другої статті 23 цього Закону.

6. Установлення правових відносин між курсантами, яким не виповнилося 18 років, і державою здійснюється відповідно до вимог Цивільного кодексу України (435-15). Порядок проходження ними військової служби (навчання) встановлюється положеннями про проходження військової служби громадянами України та іншими нормативно-правовими актами України.

7. Курсанти з числа військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, після зарахування до вищого військового навчального закладу або військового навчального підрозділу вищого навчального закладу укладають новий контракт про проходження військової служби (навчання) на строки, передбачені абзацем четвертим частини другої статті 23 цього Закону.

8. Курсантам, які не мали військового звання до зарахування до вищого військового навчального закладу або військового навчального підрозділу вищого навчального закладу, присвоюється військове звання рядового складу. За військовослужбовцями та військовозобов'язаними зберігаються військові звання, які вони отримали під час проходження військової служби.

9. Військові звання випускникам вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів присвоюються в порядку, встановленому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

10. Курсанти та слухачі в разі дострокового розірвання контракту через небажання продовжувати навчання або через недисциплінованість та в разі відмови від подальшого проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу після закінчення вищого навчального закладу відшкодовують Міністерству оборони України та іншим центральним органам виконавчої влади, яким підпорядковані ці навчальні заклади, витрати, пов'язані з їх утриманням у вищому навчальному закладі, відповідно до порядку й норм, установлених Кабінетом Міністрів України. У разі відмови від добровільного відшкодування витрат таке відшкодування здійснюється в судовому порядку.

11. Курсанти чоловічої статі, відраховані з вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів (за винятком випадків, передбачених пунктами «б», «г», «д» чи «з» частини шостої статті 26 цього Закону), направляються до військових частин для подальшого проходження військової служби, якщо вони не вислужили встановленого строку строкової військової служби. При цьому в строк військової служби військовослужбовцям зараховується тривалість:

- строкової військової служби до вступу у вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів;
- військової служби за контрактом до вступу у вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів;
- військової служби під час навчання у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів з розрахунку два місяці служби (навчання) за контрактом — за один місяць строкової військової служби.

12. Курсанти чоловічої статі, відраховані з вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів відповідно до пунктів «б», «г», «д» чи «з» частини шостої статті 26 цього Закону, направляються до районних (міських) військових комісаріатів за місцем проживання для взяття на військовий облік.

13. Курсанти жіночої статі, відраховані з вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, звільняються з військової служби, якщо вони:

- не мають військово-облікової спеціальності, — без взяття на військовий облік;
- мають військово-облікову спеціальність, — з направленням до районних (міських) військових комісаріатів за місцем проживання для взяття на військовий облік.

Стаття 26. Звільнення з військової служби

1. Звільнення військовослужбовців з військової служби здійснюється:

- у запас, якщо військовослужбовці не досягли граничного віку перебування в запасі й за станом здоров'я придатні до військової служби;
- у відставку, якщо військовослужбовці досягли граничного віку перебування в запасі або визнані військово-лікарськими комісіями непридатними за станом здоров'я до військової служби з виключенням з військового обліку.

2. Звільнення зі служби проводиться:

- військовослужбовців строкової служби, які виступили встановлені строки служби, — на підставі Указу Президента України;
- військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, — на підставах, передбачених частиною шостою цієї статті;
- осіб офіцерського складу, які проходять кадрову військову службу, — на підставах, передбачених частиною сьомою цієї статті;
- осіб офіцерського складу, які проходять військову службу за призовом, — після закінчення встановлених строків військової служби.

3. Військовослужбовці строкової військової служби та особи офіцерського складу, які проходять військову службу за призовом, звільняються зі служби достроково:

- за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії;
- за сімейними обставинами — у разі виникнення в них права на відстрочку внаслідок зміни сімейних обставин, а також у разі виникнення обставин, передбачених абзацом четвертим частини першої статті 18 цього Закону;
- у зв'язку із засудженням до позбавлення волі чи обмеження волі, у тому числі зі звільненням від відбування покарання.

4. У разі потреби військовослужбовці строкової військової служби, які виступили встановлені строки, можуть бути за рішенням Президента України затримані на службі на строк до шести місяців.

5. Військовослужбовці, звільнені зі строкової військової служби в запас або у відставку, забезпечуються відповідним обмундируванням за переліком, установленим Міністерством оборони України, проїзними документами до місця проживання, харчуванням на час перебування в дорозі, грошовою допомогою в розмірі, установленому Кабінетом Міністрів України. Військовослужбовці строкової військової служби за їх бажанням можуть бути звільнені в запас у власному цивільному одязі.

6. Контракт припиняється (розривається), а військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом, звільняються з військової служби:

- у зв'язку з закінченням строку контракту;

- за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність або обмежену придатність до військової служби;
- за віком — у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;
- у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів — у разі неможливості їх використання на службі;
- через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких установлено Кабінетом Міністрів України;
- через службову невідповідність;
- у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення військового звання чи позбавлення права займати певні посади;
- у зв'язку з позбавленням військового звання в дисциплінарному порядку;
- у зв'язку з систематичним невиконанням умов контракту командуванням (за бажанням військовослужбовця);
- у зв'язку з систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем.

7. Особи офіцерського складу, які проходять кадрову військову службу, звільняються з військової служби:

- за власним бажанням;
- за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність або обмежену придатність до військової служби;
- за віком — у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;
- у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів — у разі неможливості їх використання на службі;
- через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;
- через службову невідповідність;
- у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення військового звання чи позбавлення права займати певні посади;
- у зв'язку з позбавленням військового звання в дисциплінарному порядку.

8. Звільнення військовослужбовців з військової служби здійснюється в порядку, передбаченому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

9. Військовослужбовці, які набули права на пенсію за вислугу років, а також ті, що є ветеранами війни або учасниками ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і до досягнення встановленого граничного віку їх перебування на військовій службі залишилося п'ять і менше років, на їх прохання можуть бути звільнені з військової служби з підстав, передбачених пунктами «в» частин шостої та сьомої цієї статті.

Г л а в а V

ВИКОНАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОBOB'ЯЗКУ В ЗАПАСІ. ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ У ВІЙСЬКОВОМУ РЕЗЕРВІ

Стаття 27. Зарахування в запас. Категорії запасу. Проходження служби у військовому резерві

1. У запас Збройних сил України та інших військових формувань зараховуються грома-

дяни України, придатні за станом здоров'я до проходження військової служби в мирний або воєнний час і які не досягли граничного віку перебування в запасі. Вони перебувають на військовому обліку в районних (міських) військових комісаріатах та відповідних органах інших військових формувань.

2. Військовозобов'язані в добровільному порядку можуть бути зараховані у військовий резерв Збройних сил України та інших військових формувань, який складається з громадян, що проходять службу у військовому резерві, та громадян, які відібрані кандидатами для зарахування на службу у військовому резерві.

3. Служба у військовому резерві встановлюється з метою планомірної підготовки громадян України для комплектування особовим складом Збройних сил України та інших військових формувань на особливий період шляхом здобуття або вдосконалення військово-облікової спеціальності, набуття практичних навичок і вмінь під час її проходження.

4. Громадяни, у разі прийняття їх на службу у військовому резерві або її продовження на новий строк, укладають контракт про проходження служби у військовому резерві Збройних сил України або інших військових формувань.

5. Програми підготовки резервістів Збройних сил України, порядок та обсяги підготовки за військово-обліковими спеціальностями, час та строки проведення підготовки визначаються Генеральним штабом Збройних сил України, а в інших військових формуваннях — їх керівниками, за погодженням з Генеральним штабом Збройних сил України.

6. Фінансове й матеріальне забезпечення заходів, пов'язаних з проходженням служби у військовому резерві, здійснюється за рахунок коштів, передбачених в Державному бюджеті України на утримання Міністерства оборони України та інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями.

7. Запас військовозобов'язаних поділяється на першу й другу категорії.

8. До запасу першої категорії належать військовозобов'язані, які проходили військову службу та здобули під час її проходження військово-облікову спеціальність.

9. До запасу другої категорії належать військовозобов'язані, які не здобули військово-облікової спеціальності під час проходження військової служби або не проходили військової служби, а також військовозобов'язані-жінки.

10. Військовозобов'язані, зараховані в запас другої категорії, у разі здобуття під час перебування в запасі військово-облікової спеціальності переводяться до запасу першої категорії.

Стаття 28. Розряди запасу та граничний вік перебування військовозобов'язаних у запасі

1. Запас військовозобов'язаних поділяється на два розряди, що встановлюються залежно від віку військовозобов'язаних.

2. Військовозобов'язані, які перебувають у запасі та мають військові звання рядового, сержантського й старшинського складу, поділяються на розряди за віком:

- 1) перший розряд — до 35 років;
- 2) другий розряд:
 - рядовий склад — до 40 років;
 - сержантський і старшинський склад:
 - сержанти та старшини — до 45 років;
 - прапорщики та мічмани — до 50 років.

3. Особи офіцерського складу, які перебувають у запасі, поділяються на розряди за віком:

- 1) перший розряд:
 - молодший офіцерський склад — до 45 років;
 - старший офіцерський склад:
 - майор (капітан 3 рангу), підполковник (капітан 2 рангу) — до 50 років;
 - полковник (капітан 1 рангу) — до 55 років;
 - вищий офіцерський склад — до 60 років;
- 2) другий розряд:
 - молодший офіцерський склад — до 50 років;
 - старший офіцерський склад:
 - майор (капітан 3 рангу), підполковник (капітан 2 рангу) — до 55 років;
 - полковник (капітан 1 рангу) — до 60 років;
 - вищий офіцерський склад — до 65 років.

4. Граничний вік перебування в запасі другого розряду є граничним віком перебування в запасі та у військовому резерві.

5. Військовозобов'язані-жінки незалежно від присвоєних їм військових звань зараховуються до запасу другого розряду. Граничний вік перебування їх у запасі встановлюється: для осіб офіцерського складу — 50 років, для інших військовозобов'язаних жінок — 40 років.

Стаття 29. Проходження зборів військовозобов'язаними та резервістами

1. Військовозобов'язані призиваються на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори. Резервісти проходять підготовку та збори відповідно до програми підготовки резервістів Збройних сил України в порядку, установленому положеннями про проходження громадянами України служби у військовому резерві.

2. Права та обов'язки військовозобов'язаних та резервістів, призваних на збори, встановлюються цим Законом, іншими нормативно-правовими актами.

3. Військовозобов'язані з числа осіб офіцерського складу запасу, які не проходили військової служби як офіцери, а також офіцери запасу, звільнені з військової служби до набуття права на пенсію за вислугу років, та особи рядового, сержантського й старшинського складу можуть бути призвані районними (міськими) військовими комісаріатами на навчальні збори:

- першого розряду — до п'яти разів строком до двох місяців кожного разу;
- другого розряду — до трьох разів строком до одного місяця кожного разу.

4. Час і строки проведення навчальних зборів військовозобов'язаних визначаються Генеральним штабом Збройних сил України відповідно до цього Закону.

5. Військовозобов'язані в період між навчальними зборами можуть залучатися за планом Генерального штабу Збройних сил України до перевірочних зборів строком до 15 днів як без відриву від виробництва, так і з відривом.

6. Загальний строк зборів під час перебування військовозобов'язаних у запасі не може перевищувати 10 місяців. При цьому час перебування на перевірочних зборах зараховується до загального строку перебування на навчальних зборах.

7. Загальний строк перебування резервістів на зборах не може перевищувати трьох місяців на рік.

8. У разі прийняття Президентом України схваленого Верховною Радою України рішення про введення в Україні або в окремих її місцевостях надзвичайного стану, а також оголошення окремих місцевостей України зонами надзвичайної екологічної ситуації військовозобов'язані можуть призиватися на спеціальні збори на строк не більше двох місяців.

9. Призвані на збори військовозобов'язані та резервісти забезпечуються коштами й матеріальними засобами в порядку й розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України.

10. За призваними на збори військовозобов'язаними та резервістами на весь період зборів, включаючи час проїзду до місця їх проведення й назад, зберігається місце роботи, а також займана посада та середній заробіток на підприємстві, в установі, організації незалежно від підпорядкування й форм власності.

11. Розміри грошового забезпечення й заохочення резервістів та порядок їх виплати визначаються Кабінетом Міністрів України.

12. Виплата середнього заробітку військовозобов'язаним та резервістам за весь період зборів здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України.

13. Якщо військовозобов'язаний або резервіст захворів під час зборів і продовжує хворіти після їх закінчення, за ним зберігаються місце роботи й займана посада, а з дня закінчення зборів, у разі тимчасової непрацездатності, замість заробітної плати виплачується допомога відповідно до законодавства.

14. Військовозобов'язаним або резервістам, які на день призову на збори не працюють, на весь період зборів, включаючи час проїзду до місця їх проведення й назад, виплачується грошове забезпечення в розмірі мінімальної заробітної плати за рахунок коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання Міністерства оборони України та інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями.

Стаття 30. Звільнення від проходження зборів

1. Від проходження зборів звільняються:

- працівники Збройних сил України та інших військових формувань;
- працівники підприємств, установ і організацій цивільної авіації, які безпосередньо забезпечують перевезення, обслуговування та ремонт повітряних суден та аеродромної техніки;
- плавсклад суден морського й річкового транспорту та суден рибної промисловості в період навігації;
- особи, які працюють у сільському господарстві, а також зайняті на підприємствах з ремонту сільськогосподарської техніки, — у період посівних і збиральних робіт, за винятком перевірочних зборів;
- науково-педагогічні (педагогічні) працівники вищих, професійно-технічних і середніх навчальних закладів — у період, коли в цих закладах проводяться заняття;
- студенти вищих навчальних закладів з денною й вечірньою формами навчання — на весь строк навчання, а студенти вищих навчальних закладів із заочною формою навчання й такі, що здають іспити екстерном, а також аспіранти та докторанти — у період екзаменаційних сесій;
- військовозобов'язані-жінки, за винятком перевірочних зборів;
- особи, звільнені з військової служби, — протягом року після звільнення в запас, за винятком перевірочних зборів;
- військовозобов'язані, які мають дітей віком до трьох років або трьох і більше дітей віком до 16 років;
- військовозобов'язані — у зв'язку з депутатською діяльністю;
- військовозобов'язані, заброньовані за органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями на період мобілізації та воєнний час;
- студенти, які навчаються у вищих і середніх духовних навчальних закладах;
- священнослужителі, які займають посаду в одній з релігійних організацій, що діє за статутом (положенням), зареєстрованим у встановленому порядку;
- кандидати в народні депутати України, зареєстровані в установленому порядку, за їх заявою — до дня опублікування результатів виборів включно.

2. В окремих випадках, за наявності інших поважних причин і подання військовозобов'язаними відповідних документів, рішення про звільнення від проходження зборів приймається районним (міським) військовим комісаріатом, де вони перебувають на військовому обліку.

Стаття 31. Присвоєння військових звань у запасі

1. Військовозобов'язаним та резервістам, які пройшли навчальні збори й склали заліки за програмою навчання або здобули відповідну освіту чи досвід роботи на керівних посадах, можуть бути присвоєні чергові військові звання в запасі в порядку, установленому відповідно положеннями про проходження військової служби громадянами України, положеннями про проходження громадянами України служби у військовому резерві та нормативно-правовими актами з питань військового обліку військовозобов'язаних.

Стаття 32. Переведення військовозобов'язаних у відставку

1. Військовозобов'язані, які досягли граничного віку перебування в запасі, а також визнані військово-лікарськими комісіями непридатними для військової служби у воєнний час, виключаються з військового обліку й переводяться у відставку.

Г л а в а VI

ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Стаття 33. Загальні правила військового обліку

1. Військовий облік поділяється на облік призовників і облік військовозобов'язаних.
2. Загальне керівництво роботою, пов'язаною з організацією та веденням військового обліку призовників і військовозобов'язаних, контроль за станом цієї роботи в органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від підпорядкування й форм власності здійснює Генеральний штаб Збройних сил України. Функціонування системи військового обліку забезпечується органами Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, іншими міністерствами та центральними органами виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.
3. Військовий облік усіх призовників і військовозобов'язаних ведеться за місцем їх проживання й відповідно до обсягу та деталізації поділяється на персонально-якісний, персонально-первинний та персональний.
4. Військовий облік військовозобов'язаних за призначенням поділяється на загальний і спеціальний.
5. Військовий облік призовників і військовозобов'язаних ведеться в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 34. Персонально-якісний, персонально-первинний та персональний облік призовників і військовозобов'язаних

1. Персонально-якісний облік призовників і військовозобов'язаних передбачає облік відомостей (біографічні дані, стан здоров'я, результати співбесід тощо) щодо призовників і військовозобов'язаних, які узагальнюються в особових справах призовників або в облікових картках військовозобов'язаних. Ведення персонально-якісного обліку покладається на районні (міські) військові комісаріати.
2. Персонально-якісний облік військовозобов'язаних Служби безпеки України покладається на відповідні облікові органи Служби безпеки України.
3. Персонально-первинний облік призовників і військовозобов'язаних передбачає облік відомостей щодо призовників та військовозобов'язаних за місцем їх проживання. У сільській місцевості, а також у містах і селищах, де відсутні військові комісаріати, облік ведеться органами місцевого самоврядування.
4. Персональний облік призовників і військовозобов'язаних передбачає облік відомостей щодо призовників і військовозобов'язаних за місцем їх роботи або навчання та покладається на керівників підприємств, установ, організацій і навчальних закладів незалежно від підпорядкування й форм власності.

Стаття 35. Загальний і спеціальний облік військовозобов'язаних та облік резервістів

1. На загальному військовому обліку перебувають військовозобов'язані, не заброньовані за органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями на період мобілізації та на воєнний час.

2. На спеціальному військовому обліку перебувають військовозобов'язані, заброньовані за органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями на період мобілізації та на воєнний час.

3. Військовий облік резервістів ведеться в міських (районних) військових комісаріатах, а також територіальних центрах (в Автономній Республіці Крим, областях, місті Києві) та філіалах (в районах та містах) комплектування військовослужбовцями за контрактом, військових частинах відповідно до порядку, встановленому Генеральним штабом Збройних сил України.

Стаття 36. Військовий облік громадян України, які перебувають за кордоном

1. Військовий облік громадян України, які тимчасово перебувають за кордоном, ведеться дипломатичними та консульськими представництвами України. Дипломатичні та консульські представництва України зобов'язані забезпечити прибуття до місця проживання на території України громадян України, які досягли повноліття й не мають відстрочки або не звільнені від призову на строкову військову службу, для проходження призовної комісії та сприяти поверненню військовозобов'язаних в Україну в разі проведення мобілізації та у воєнний час.

2. Особливості ведення військового обліку громадян, які тимчасово перебувають за кордоном, визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. Військовий облік громадян України, які постійно проживають за кордоном, не ведеться.

Стаття 37. Взяття на військовий облік, зняття та виключення з нього

1. Взяттю на військовий облік призовників та військовозобов'язаних у районних (міських) військових комісаріатах підлягають громадяни України:

- на військовий облік призовників:
 - які приписані до призовних діляниць;
 - які прибули з інших місцевостей (адміністративно-територіальних одиниць) України або з-за кордону на нове місце проживання;
 - які набули громадянства України і згідно з цим Законом підлягають приписці до призовних діляниць;
- на військовий облік військовозобов'язаних:
 - які звільнені з військової служби в запас;
 - які звільнені з альтернативної (невійськової) служби;
 - військовозобов'язані, які прибули з інших місцевостей (адміністративно-територіальних одиниць) України або з-за кордону на нове місце проживання;
 - які звільнені зі служби начальницького та рядового складу Міністерства внутрішніх справ України, центрального органу виконавчої влади з питань цивільного захисту, Державного департаменту України з питань виконання покарань, Державної податкової адміністрації України;

- які набули громадянства України та згідно з цим Законом підлягають взяттю на облік військовозобов'язаних;
- які виключені з військового обліку Служби безпеки України;
- які відповідно до статті 18 цього Закону звільнені від призову на строкову військову службу.

2. Взяттю на військовий облік військовозобов'язаних підлягають жінки, що належать до категорій, зазначених у частині одинадцятій статті 1 цього Закону.

3. Призовники та військовозобов'язані після прибуття до нового місця проживання зобов'язані в семиденний строк стати на військовий облік.

4. У воєнний час виїзд призовників і військовозобов'язаних з місця проживання без дозволу районного (міського) військового комісаріату забороняється.

5. Зняття з військового обліку призовників та військовозобов'язаних у військових комісаріатах підлягають громадяни України:

- з військового обліку призовників:
 - які вибувають в іншу місцевість (адміністративно-територіальну одиницю) України до нового місця проживання;
 - які вибувають на строк більше трьох місяців за межі України;
 - які взяті згідно з рішеннями комісії з питань приписки або призовної комісії на облік військовозобов'язаних;
 - які отримали військові звання офіцерського складу після проходження військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу;
- з військового обліку військовозобов'язаних:
 - які вибувають в іншу місцевість (адміністративно-територіальну одиницю) України до нового місця проживання;
 - які після проходження строкової військової служби прийняті на військову службу до інших військових формувань або на службу в органи внутрішніх справ, податкової міліції;
 - які вибули на строк більше трьох місяців за межі України;
 - в інших випадках за рішенням Міністерства оборони України.

6. Виключенню з військового обліку в районних (міських) військових комісаріатах підлягають громадяни України, які:

- призвані чи прийняті на військову службу або направлені для проходження альтернативної (невійськової) служби;
- проходять військову службу (навчання) у вищих військових навчальних закладах і військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів;
- визнані військово-лікарськими комісіями непридатними до військової служби з виключенням з військового обліку;
- досягли граничного віку перебування в запасі;
- припинили громадянство України;
- були раніше засуджені до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину;
- направлені для відбування покарання до установ виконання покарань або до яких застосовано примусові заходи медичного характеру;
- не отримали до 40-річного віку військово-облікової або спорідненої з нею спеціальності;

- померли.

Стаття 38. Обов'язки органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, посадових осіб, призовників і військово-возобов'язаних щодо виконання правил військового обліку

1. В адміністративно-територіальних одиницях, де немає військових комісаріатів, відповідні органи місцевого самоврядування, керівники підприємств, установ та організацій, у тому числі навчальних закладів, незалежно від підпорядкування й форм власності зобов'язані на вимогу військових комісаріатів сповіщати призовників і військово-возобов'язаних про їх виклик до військових комісаріатів, забезпечувати своєчасне прибуття за цим викликом, у семиденний строк повідомляти районні (міські) військові комісаріати про прийняття на роботу (навчання) та звільнення з роботи (навчання) призовників і військово-возобов'язаних.

2. Органи виконавчої влади, що здійснюють реєстрацію за місцем проживання (перебування) громадян, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад зобов'язані:

- здійснювати реєстрацію за місцем проживання або місцем перебування чи зняття з реєстрації призовників і військово-возобов'язаних лише в разі наявності в їх військово-облікових документах позначок військових комісаріатів відповідно про зняття з військового обліку або про перебування на військовому обліку за місцем проживання, а також повідомляти про місцеперебування призовників і військово-возобов'язаних за запитом військових комісаріатів;
- надавати районним (міським) військовим комісаріатам допомогу в прийнятті допризовників на військовий облік, проведенні призову громадян на військову службу (збори), контролі за виконанням ними правил військового обліку та виявленні громадян з числа призовників і військово-возобов'язаних, які порушують ці правила.

3. Органи внутрішніх справ у встановленому законом порядку зобов'язані проводити розшук, затримання й доставку до військових комісаріатів громадян, які ухиляються від виконання військового обов'язку, надсилати у двотижневий строк до військових комісаріатів або органів місцевого самоврядування, що ведуть військовий облік, відомості про випадки виявлення громадян, які не перебувають, проте повинні перебувати на військовому обліку, а також відомості про осіб, які отримали громадянство України й повинні бути взяті на військовий облік.

4. Органи реєстрації актів громадянського стану зобов'язані в семиденний строк повідомити районні (міські) військові комісаріати про зміну призовниками й військово-возобов'язаними прізвища, імені та по батькові, одруження (розлучення), випадки реєстрації смерті призовників або військово-возобов'язаних та вилучення військово-облікових документів, пільгових посвідчень, а також інші дані.

5. Органи дізнання та досудового слідства зобов'язані в семиденний строк повідомити районні (міські) військові комісаріати про призовників, щодо яких ведеться дізнання або досудове слідство, а суди — про призовників, кримінальні справи стосовно яких розглядаються судом, а також про вироки щодо призовників і військово-возобов'язаних, які набрали законної сили.

6. Посвідчення про приписку призовників, військові квитки військово-возобов'язаних,

засуджених до позбавлення волі, обмеження волі або арешту, надсилаються судами до відповідних районних (міських) військових комісаріатів.

7. Медико-соціальні експертні комісії зобов'язані в семиденний строк повідомити відповідні районні (міські) військові комісаріати про призовників і військовозобов'язаних, яких визнано інвалідами.

8. Керівники лікувальних закладів під час проведення призову зобов'язані в триденний строк повідомити відповідні районні (міські) військові комісаріати про громадян призовного віку, які перебувають на стаціонарному лікуванні.

9. Житлово-експлуатаційні організації, інші організації або підприємства та установи, що здійснюють експлуатацію будинків, а також власники будинків повинні своєчасно подавати необхідні відомості про призовників і військовозобов'язаних відповідним районним (міським) військовим комісаріатам, виконавчим комітетам сільських, селищних і міських рад, на які покладено ведення обліку призовників і військовозобов'язаних, стежити за виконанням призовниками і військовозобов'язаними правил військового обліку, а також сповіщати їх про виклик до військових комісаріатів.

10. Призовники та військовозобов'язані в разі зміни їх сімейного стану, стану здоров'я, адреси місця проживання (перебування), освіти, місця роботи й посади зобов'язані особисто в семиденний строк повідомити про це орган, де вони перебувають на військовому обліку.

Г л а в а VII

ПРИЗОВ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ. ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ

Стаття 39. Призов на військову службу під час мобілізації. Демобілізація

1. Призов військовозобов'язаних на військову службу у зв'язку з мобілізацією та звільнення з військової служби у зв'язку з демобілізацією проводяться в порядку, визначеному Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» (3543-12).

Г л а в а VIII

ПРАВОВИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ КОНСТИТУЦІЙНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ЩОДО ЗАХИСТУ ВІТЧИЗНИ

Стаття 40. Гарантії правового й соціального захисту громадян України, які виконують конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни

1. Гарантії правового й соціального захисту громадян України, які виконують конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни, забезпечуються відповідно до законів України «Про Збройні сили України» (1934-12), «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (2011-12), «Про пенсійне забезпечення

військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» (2262-12), «Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються із служби у зв'язку з реформуванням Збройних сил України, та членів їхніх сімей» (1763-15) та іншими законами.

Стаття 41. Державне страхування й виплати в разі загибелі (смерті), поранення (контузії, травми, каліцтва) або захворювання чи інвалідності військовослужбовців Збройних сил України, інших військових формувань та призваних на збори військовозобов'язаних

1. Життя й здоров'я військовослужбовців Збройних сил України та інших військових формувань підлягають обов'язковому державному особистому страхуванню за рахунок коштів Державного бюджету України, порядок та умови якого визначаються Кабінетом Міністрів України.

2. У разі загибелі (смерті) військовослужбовця, який перебував на кадровій військовій службі або проходив військову службу за контрактом у Збройних силах України, інших військових формуваннях, під час виконання ним обов'язків військової служби сім'ї загиблого (померлого) або його утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України, і призначається пенсія у зв'язку із втратою годувальника.

3. У разі каліцтва, заподіяного військовослужбовцю під час виконання службових обов'язків, а також інвалідності, що настала в період проходження військової служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження військової служби, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі від трирічного до п'ятирічного грошового забезпечення за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України, і призначається пенсія по інвалідності.

4. Військовослужбовцям строкової військової служби, військовозобов'язаним та резервістам, призваним на збори, у разі загибелі (смерті), поранення (контузії, травми, каліцтва) або захворювання чи інвалідності за умов, передбачених частиною третьою цієї статті, виплачується одноразова грошова допомога в порядку, визначеному Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей» (2011-12).

5. Одноразова грошова допомога, передбачена частинами другою, третьою та четвертою цієї статті, не виплачується, якщо загибель (смерть), поранення (контузія, травма, каліцтво) або захворювання чи інвалідність:

- настали у зв'язку з вчиненням військовослужбовцем (військовозобов'язаним, резервістом) навмисного злочину або є наслідком вчинення ним дій у стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння;
- є наслідком навмисного заподіяння собі військовослужбовцем (військовозобов'язаним, резервістом) тілесного ушкодження.

Г л а в а ІХ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВІЙСЬКОВИЙ ОBOB'ЯЗОК І ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Стаття 42. Відповідальність посадових осіб і громадян України

1. Керівники, інші посадові особи органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ та організацій незалежно від підпорядкування й форм власності та громадяни України, винні в порушенні порядку військового обліку, допризовної підготовки, приписки до призовних дільниць, призову на строкову військову службу, проходження зборів, мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності, прибуття за викликом до військового комісаріату, а також у вчиненні інших порушень законодавства про військовий обов'язок і військову службу, несуть відповідальність згідно з законом.

2. Районні (міські) військові комісаріати зобов'язані під час проведення приписки до призовних дільниць, призову на строкову військову службу та проходження зборів ознайомити громадян України з їх правами та обов'язками згідно з вимогами цього Закону.

Г л а в а Х

ФІНАНСОВЕ Й МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Стаття 43. Фінансове й матеріальне забезпечення заходів, пов'язаних з організацією військової служби й виконанням військового обов'язку

1. Фінансове забезпечення заходів, пов'язаних з організацією військової служби й виконанням військового обов'язку, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України. Додаткове фінансування цих заходів може відбуватися за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законом.

2. Центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування для проведення медичного огляду громадян, призову їх на військову службу, відправлення призваних осіб до військових частин, прийняття на військову службу за контрактом зобов'язані забезпечувати районні (міські) військові комісаріати необхідною кількістю технічних працівників та обслуговуючого персоналу, обладнаними призовними (збірними) пунктами, медикаментами, інструментарієм, медичним і господарським майном, автомобільним транспортом, а також забезпечувати здійснення охорони громадського порядку на призовних пунктах.

3. Для повного і якісного виконання планів проведення мобілізації в особливий період місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування разом з підприємствами, установами та організаціями незалежно від підпорядкування й форм власності та районними (міськими) військовими комісаріатами в мирний час утворю-

ють дільниці для оповіщення й збору військовозобов'язаних, комплектують їх особовим складом з числа військовозобов'язаних без звільнення громадян від виконання основних обов'язків за місцем роботи та сприяють у набутті ними професійних навичок, а також забезпечують реалізацію інших заходів, пов'язаних з виконанням планів проведення мобілізації.

4. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування забезпечують районні (міські) військові комісаріати службовими будинками, підсобними господарськими приміщеннями й приміщеннями для призовних пунктів (дільниць), здійснюють поточний і капітальний ремонт цих будинків та приміщень, здійснюють оплату районним (міським) військовим комісаріатам комунально-побутових послуг (освітлення, водопостачання, опалення тощо) за рахунок коштів місцевого бюджету.

5. Поточний та капітальний ремонт службових будинків районних (міських) військових комісаріатів, підсобних господарських приміщень і приміщень для призовних пунктів (дільниць), які перебувають у державній власності та належать до сфери управління Міністерства оборони України, а також оплата наданих їм комунально-побутових послуг (освітлення, водопостачання, опалення тощо) здійснюються за рахунок коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання Міністерства оборони України.

6. За членами комісій з питань приписки до призовних дільниць, призовних та лікарських комісій при районних (міських) військових комісаріатах, лікарями й середнім медичним персоналом, технічними працівниками та обслуговуючим персоналом, які направляються для роботи на призовних дільницях і збірних пунктах під час взяття допризовників на військовий облік і призову громадян на військову службу або на збори для проведення медичного огляду й повторного огляду громадян, а також для відправлення призваних на збірні пункти, на весь час виконання цих обов'язків зберігаються займана посада та середній заробіток за основним місцем роботи.

7. Зазначеним у частині шостій цієї статті особам під час виконання цих обов'язків в іншій місцевості за рахунок коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання Міністерства оборони України, відшкодовуються витрати, пов'язані з їх виїздом в іншу місцевість та у зворотному напрямку, наймом (піднаймом) житла, а також витрати на відрядження.

Г л а в а XI

КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВІЙСЬКОВИЙ ОБОВ'ЯЗОК ТА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Стаття 44. Контроль за дотриманням законодавства про військовий обов'язок та військову службу

1. Контроль за дотриманням законодавства про військовий обов'язок та військову службу державними органами, органами місцевого самоврядування, органами військового управління, підприємствами, установами й організаціями, їх посадовими особами здійснюється в порядку, визначеному Конституцією України (254к/96-ВР), законами України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і пра-

воохоронними органами держави» (975-15), «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» (776/97-ВР) та іншими законами.

Стаття 45. Нагляд за дотриманням законодавства про військовий обов'язок та військову службу

1. Нагляд за дотриманням законодавства про військовий обов'язок та військову службу державними органами, органами місцевого самоврядування, органами військового управління здійснюється в порядку, визначеному Конституцією України (254к/96-ВР) і законами України.

Г л а в а XII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім частини першої статті 21, яка набирає чинності з 1 січня 2007 року.

2. Строки й порядок переходу на повне комплектування Збройних сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом, визначаються відповідними програмами розвитку Збройних сил України та реформування інших військових формувань.

3. Повноваження Міністерства оборони України стосовно забезпечення виконання військового обов'язку, передбачені цим Законом, надаються також й іншим центральним органам виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями.

4. Громадяни України, які були звільнені від призову на строкову військову службу або яким було надано відстрочку від призову на строкову військову службу відповідно до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу», користуються правом звільнення або відстрочки до закінчення строку їх дії або втрати щодо них підстав.

5. Громадяни України, які на день набрання чинності цим Законом проходять строкову військову службу в Збройних силах України та інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, звільняються з військової служби після закінчення встановлених строків строкової військової служби, визначених Законом України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу».

6. Контракти про проходження військової служби, які були укладені до набрання чинності цим Законом, діють протягом строку, на який вони були укладені.

7. За військовослужбовцями та військовозобов'язаними зберігається військове звання «рядовий», присвоєне до набрання чинності цим Законом.

8. Кабінету Міністрів України в шестимісячний термін з дня набрання чинності цим Законом:

- підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення інших законів України у відповідність із цим Законом;
- розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;
- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

9. Запропонувати Президенту України розробити та привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

10. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО

м. Київ, 4 квітня 2006 року
№ 3597-IV

Відповідно до Указу Президента України «Про внесення змін до Указу Президента України від 3 червня 2004 року № 609 «Про рішення РНБО від 26 травня 2004 року», «Про стан зберігання боєприпасів і вибухових речовин на арсеналах, базах і складах Збройних сил України», охорона арсеналів і складів боєприпасів покладається виключно на Збройні сили України замість внутрішніх військ МВС, що свідчить про розмежування сфер відповідальності між МО і МВС. Наступним кроком повинне стати перетворення внутрішніх військ МВС у невійськове формування, проте дія відповідного указу припинена згідно з Указом Президента № 1529/2005 (1529/2005) від 03.11.2005 р.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про внесення змін до Указу Президента України від 3 червня 2004 року № 609

1. Внести до Указу Президента України від 3 червня 2004 року № 609 (609/2004) «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 26 травня 2004 року “Про стан збереження боєприпасів і вибухових речовин на арсеналах, базах і складах Збройних сил України”» такі зміни:

- пункт «д» статті 2 викласти в такій редакції:

«д) забезпечити охорону Збройними силами України належних їм арсеналів, баз і складів ракет, боєприпасів та вибухових речовин»;

- пункт «а» статті 3 визнати таким, що втратив чинність.

2. Контроль за виконанням цього Указу покласти на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.

Президент України В. ЮЩЕНКО

**м. Київ, 8 липня 2005 року
№ 1069/2005**

У розділі IV «ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ» Закон України «Про державне оборонне замовлення» відповідно до закону України № 2340-IV (2340-15) від 13.01.2005 р., доповнений положенням про те, що виконавцями в розробці, виготовленні, реалізації, ремонті, модернізації, утилізації озброєння, військової техніки, військової зброї і боєприпасів до неї можуть бути суб'єкти господарювання — юридичні особи, які мають ліцензію на проведення відповідного виду господарської діяльності, а не лише державні підприємства. Це свідчить про певну лібералізацію цієї традиційно закритої сфери й про посилення конкуренції.

ЗАКОН УКРАЇНИ № 2340-IV від 13.01.2005

Про внесення змін до деяких законів України (щодо розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової техніки, військової зброї і боєприпасів до неї)

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2005, № 9, ст. 183)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У частині другій статті 4 Закону України «Про підприємництво» (698-12) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 14, ст. 168; Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 36, ст. 299) слова «виготовленням і реалізацією військової зброї та боєприпасів до неї» виключити.

2. У частині третій статті 1 Закону України «Про державне оборонне замовлення» (464-14) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 17, ст. 111):

- абзац другий викласти в такій редакції:

«Виконавцями з розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації, утилізації озброєння, військової техніки, військової зброї і боєприпасів до неї можуть бути суб'єкти господарювання — юридичні особи, які мають ліцензію на провадження відповідного виду господарської діяльності»;

- абзац четвертий виключити.

3. У Законі України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» (1775-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 36, ст. 299, № 45, ст. 377; 2001 р., № 11, ст. 45, № 16, ст. 76, № 22, ст. 105, № 49, ст. 259; 2002 р., № 6, ст. 39, № 7, ст. 50, № 17, ст. 121, № 20, ст. 134, № 30, ст. 207, № 31, ст. 214; 2003 р., № 13, ст. 92, № 23, ст. 145, № 36, ст. 276; 2004 р., № 12, ст. 155, № 13, ст. 180, № 15, ст. 228, № 38, ст. 468, № 50, ст. 537):

- абзац дев'ятий частини першої статті 5 доповнити словами «крім випадків, передбачених цим Законом»;

- абзац третій частини першої статті 6 доповнити словами «крім випадків, передбачених цим Законом»;
- статтю 8 після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

«Ліцензійні умови провадження видів господарської діяльності, зазначених у пункті 72 статті 9 цього Закону, та порядок контролю за їх додержанням затверджуються Кабінетом Міністрів України».

У зв'язку з цим частини шосту — сьому вважати відповідно частинами сьомою — восьмою.

- у статті 9:
 - пункт 2 викласти в такій редакції:

«2) виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметри й швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметри й швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду»;

— доповнити пунктом 72 такого змісту:

«72) розроблення, виготовлення, реалізація, ремонт, модернізація та утилізація озброєння, військової техніки, військової зброї і боєприпасів до неї».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.
2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону:
 - подати до Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що впливають із цього Закону;
 - прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;
 - забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 13 січня 2005 року
№ 2340-IV

Також **розділ IV** містить деякі зміни положень Закону України «Про космічну діяльність». Відповідно до Закону України № 3370-IV від 19.01.2006 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із законодавчими актами України у сфері ліцензування» зменшені повноваження Кабінету Міністрів у цій сфері. Раніше саме Кабінету Міністрів було надане право на здійснення ліцензування космічної діяльності. У новій редакції перелік видів космічної діяльності, що підлягають ліцензуванню, визначається законом.

ЗАКОН УКРАЇНИ № 3370-IV від 19.01.2006

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із законодавчими актами України у сфері ліцензування

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 22, ст. 184)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Пункт 22 Закону приписує: частину другу й третю статті 10 Закону України «Про космічну діяльність» (502/96-ВР) (Відомості Верховної Ради України, 1997 р. № 1, ст. 2) замінити однією частиною такого змісту: «Перелік видів космічної діяльності, які підлягають ліцензуванню, визначається законом. Ліцензії на проведення наступної діяльності видаються в порядку, встановленому законодавством».

У **розділі V «ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ»** внесено зміни до низки законів, що регулюють діяльність розвідувальних органів і новоутворених державних структур.

До суб'єктів забезпечення національної безпеки України віднесена Служба зовнішньої розвідки відповідно до змін, внесених Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України», а також змін відповідно до Закону України «Про основи національної безпеки України».

У 2006 році в Україні створено нову державну структуру – Державну службу спеціального зв'язку і захисту інформації України, що призначена для забезпечення функціонування й розвитку державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку, захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, криптографічного й технічного захисту інформації.

ЗАКОН УКРАЇНИ № 3200-IV від 15.12.2005

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 14, ст. 116)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Пункт 1 частини першої статті 22 Бюджетного кодексу України (2542-14) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 37—38, ст. 189; 2003 р., № 24, ст. 161) після слів «а також» доповнити словами «спеціально уповноважені законом органи на здійснення розвідувальної діяльності».

2. У статті 3 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (2011-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190; 2001 р., № 9, ст. 38; 2003 р., № 27, ст. 209) слова «Служби національної безпеки України» замінити словами «Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України».

3. Статтю 19 Закону України «Про Єдиний митний тариф» (2097-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 19, ст. 259; 1996 р., № 41, ст. 192; 1999 р., № 31, ст. 253; 2000 р., № 3, ст. 20, № 21, ст. 163, № 35, ст. 283, № 38, ст. 318, № 48, ст. 406; 2001 р., № 11, ст. 46, № 30, ст. 143, № 50, ст. 261; 2002 р., № 11, ст. 81, № 33, ст. 238, № 35, ст. 259, № 36, ст. 266; 2004 р., № 14, ст. 195, № 25, ст. 346, № 29, ст. 368; 2005 р., №№ 17—19, ст. 267, №№ 46—47, ст. 468) доповнити пунктом «ш» такого змісту:

«ш) техніка, устаткування, майно й матеріали, що ввозяться на митну територію України та вивозяться за межі цієї території, призначені для власного використання розвідувальними органами України».

4. У Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» (2135-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 22, ст. 303, № 39, ст. 572; 1993 р., № 11, ст. 83; 1998 р., № 26, ст. 149; 1999 р., № 4, ст. 35; 2001 р., № 10, ст. 44, № 14, ст. 72; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 27, ст. 209, № 30, ст. 247, № 45, ст. 357; 2004 р., № 8, ст. 66; 2005 р., № 10, ст. 187, № 25, ст. 335):

1) у частині першій статті 5:

- в абзаці третьому слово «розвідкою» виключити;
- після абзацу третього доповнити новим абзацем такого змісту:

«Служби зовнішньої розвідки України — агентурної розвідки, оперативно-технічними, власної безпеки».

У зв'язку з цим абзаци четвертий — восьмий вважати відповідно абзацами п'ятим — дев'ятим.

- абзац п'ятий після слів «розвідувальним органом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону» доповнити словами «(агентурної розвідки, оперативно-технічним, власної безпеки)».

2) статтю 8 доповнити частиною сьомою такого змісту:

«Розвідувальним органам України надаються права, передбачені частиною першою цієї статті, крім пунктів 2, 3, 5, 6, а також пункту 7 в частині негласного виявлення та фіксування слідів тяжкого або особливо тяжкого злочину, документів та інших предметів, що можуть бути доказами підготовки або вчинення такого злочину».

3) у статті 9:

- частину першу після слів «охорони вищих посадових осіб» доповнити словами

- «Служби зовнішньої розвідки України», а після слів «Міністерства оборони України» доповнити словами «розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону»;
- частину другу після слів «Службою безпеки України» доповнити словами «Службою зовнішньої розвідки України»;
- у частині третій слова «прикордонної служби» замінити словами «Державної прикордонної служби України», а після слів «Міністерства оборони України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України»;
- частину восьму після слів «Міністерства оборони України» доповнити словами «розвідувальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Служба зовнішньої розвідки України».

4) у статті 9-1:

- частину другу після слів «органів військової контррозвідки Служби безпеки України» доповнити словами «розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону»;
- частини другу й третю після слів «Головою Державної прикордонної служби України» доповнити словами «Головою Служби зовнішньої розвідки України, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України»;
- частину четверту після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Голова Служби зовнішньої розвідки України, Голова Державної прикордонної служби України, керівник розвідувального органу Міністерства оборони України».

5) у частині другій статті 9-2 слова «начальник відповідного органу або його заступник» замінити словами «посадова або службова особа, якій згідно зі статтею 9 цього Закону надане право затверджувати постанову про заведення відповідної оперативно-розшукової справи».

5. У Законі України «Про Службу безпеки України» (2229-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 27, ст. 382; 2000 р., № 10, ст. 79; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 27, ст. 209; 2004 р., № 32, ст. 394):

1) у статті 10:

- у другому реченні частини першої слово «розвідки» виключити;
- частину другу виключити;

2) у частині першій статті 15 та пунктах 11 і 12 частини першої статті 25 слово «розвідки» виключити;

3) пункт 1-1 статті 24 виключити.

6. У Законі України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» (2262-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399; 1994 р., № 24, ст. 178; 1998 р., № 26, ст. 149; 1999 р., № 4, ст. 35, № 48, ст. 409; 2001 р., № 9, ст. 38; 2002 р., № 17, ст. 125, № 35, ст. 262; 2003 р., № 27, ст. 209; 2004 р., № 50, ст. 536; 2005 р., № 4, ст. 107, №№ 17—19, ст. 267):

1) преамбулу після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України»;

2) частину другу статті 10 після слів «Службою безпеки України» доповнити словами «Службою зовнішньої розвідки України»;

3) частину першу статті 48, частину першу статті 49 і частину другу статті 52 після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

7. Пункт 3 статті 5 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» (3341-12) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 358; 1999 р., № 4, ст. 35; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 27, ст. 209) доповнити підпунктом «є» такого змісту:

«є) Служба зовнішньої розвідки України».

8. У Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (3551-12) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425; 1996 р., № 1, ст. 1):

1) абзац другий пункту 2 частини першої статті 6 після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України», а слова «інших військових формувань, створюваних Верховною Радою України» замінити словами «інших утворених відповідно до законів України військових формувань»;

2) у пункті 2 частини другої статті 7 слова «і Служби безпеки України» замінити словами «Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України».

9. У Законі України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» (3781-12) (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 50; 1999 р., № 4, ст. 35; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 29, ст. 233; 2004 р., № 22, ст. 314; 2005 р., № 25, ст. 335):

1) у пункті 1 статті 2:

- в абзаці другому слова «розвідувального органу Міністерства оборони України» замінити словами «розвідувальних органів України»;
- підпункт «в» після слів «оперативно-розшуковій» доповнити словами «та розвідувальної»;

2) пункт «є» статті 14 викласти в такій редакції:

«є) керівники розвідувальних органів України — щодо захисту співробітників цих органів та їх близьких родичів»;

3) пункт «в» частини першої статті 15 викласти в такій редакції:

«в) щодо співробітників розвідувальних органів України та їх близьких родичів — на відповідні розвідувальні органи України»;

4) частину першу статті 24 після слів «Голова Служби безпеки України» доповнити словами «Голова Служби зовнішньої розвідки України».

10. У Законі України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» (2232-12) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 33, ст. 270; 2003 р., № 5, ст. 37; 2005 р., № 20, ст. 276):

1) у частині першій статті 20:

- абзац шостий після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «розвідувальних органів України»;
- абзац дев'ятий після слів «Службу безпеки України» доповнити словами «розвідувальні органи України»;

2) частину четверту статті 22 після слів «Службі безпеки України» доповнити словами «та розвідувальних органах України»;

3) пункт «г» частини першої статті 24 та частину другу статті 34 після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «та Служби зовнішньої розвідки України».

11. Частину другу статті 3 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» (1045-14) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 45, ст. 397) після слів «Службі безпеки України» доповнити словами «Службі зовнішньої розвідки України».

12. Пункт 2 Закону України «Про деякі заходи щодо економії бюджетних коштів» (1459-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 13, ст. 102, № 23, ст. 178; 2001 р., № 31, ст. 155; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

13. Абзац третій статті 8, статтю 9 Закону України «Про державні нагороди України» (1549-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 21, ст. 162; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

14. У Законі України «Про розвідувальні органи України» (2331-14) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 19, ст. 94; 2005 р., №№ 17—19, ст. 267):

1) у преамбулі слова «спеціальних органів державної влади» замінити словами «державних органів»;

2) статтю 1 викласти в такій редакції:

«Стаття 1. Основні терміни

Наведені в цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

розвідувальна діяльність — діяльність, що здійснюється спеціальними засобами й методами з метою забезпечення визначених законом органів державної влади розвідувальною інформацією, сприяння реалізації та захисту національних інтересів, протидії за межами України зовнішнім загрозам національній безпеці України;

розвідувальна інформація — усні та зафіксовані на матеріальних носіях (у тому числі в зразках виробів і речовин) відомості, які неможливо отримати офіційним шляхом, про

реальні та потенційні можливості, плани, наміри й дії іноземних держав, організацій та окремих осіб, що загрожують національним інтересам України, а також про події й обставини, що стосуються національної безпеки й оборони;

розвідувальні органи України — органи, спеціально уповноважені законом на здійснення розвідувальної діяльності.

Розвідувальний орган України може функціонувати як самостійний державний орган, так і в складі центрального органу виконавчої влади»;

3) у статті 4:

- абзац третій викласти в такій редакції:

«здійснення спеціальних заходів, спрямованих на підтримку національних інтересів і державної політики України в економічній, політичній, воєнній, військово-технічній, екологічній та інформаційній сферах, зміцнення обороноздатності, економічного і науково-технічного розвитку, захисту та охорони державного кордону»;

- абзац п'ятий викласти в такій редакції:

«участь у боротьбі з тероризмом, міжнародною організованою злочинністю, незаконним обігом наркотичних засобів, незаконною торгівлею зброєю й технологією її виготовлення, незаконною міграцією в порядку, визначеному законом»;

- доповнити абзацом шостим такого змісту:

«вжиття заходів протидії зовнішнім загрозам національній безпеці України, життю, здоров'ю її громадян та об'єктам державної власності за межами України»;

4) у частині першій статті 5 слова «та забезпечення безпеки своїх співробітників» замінити словами «забезпечення безпеки розвідувальних заходів, захисту своїх сил, засобів та інформаційних систем і об'єктів, а також джерел розвідувальної інформації»;

5) назву та частину першу статті 6 викласти в такій редакції:

«Стаття 6. Розвідувальні органи України та сфери їх діяльності

Розвідувальні органи України здійснюють розвідувальну діяльність у таких сферах:

Служба зовнішньої розвідки України — у політичній, економічній, військово-технічній, науково-технічній, інформаційній та екологічній;

розвідувальний орган Міністерства оборони України — у воєнній, воєнно-політичній, воєнно-технічній, воєнно-економічній, інформаційній та екологічній;

розвідувальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в справах охорони державного кордону — у сферах прикордонної та іммігра-

ційної політики, а також в інших сферах, що стосуються питань захисту державного кордону України та її суверенних прав у виключній (морській) економічній зоні»;

б) частину третю статті 7 доповнити новими реченнями такого змісту: «Голову Служби зовнішньої розвідки України призначає Президент України. У межах своїх повноважень керівники розвідувальних органів України можуть видавати накази, розпорядження, а у випадках, передбачених законом, або на вимогу Президента України доводять до його відома у визначеному ним порядку інформацію щодо зовнішніх загроз Україні»;

7) у статті 9:

- абзац восьмий доповнити словами «використовувати в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України, кошти й майно, набуті в результаті їх діяльності», а після слова «підрозділи» доповнити словом «підприємства»;
- доповнити абзацами такого змісту:

«створювати в установленому порядку територіальні підрозділи в межах граничної чисельності співробітників кадрового складу;
здійснювати у визначеному законодавством України порядку контролювані (під оперативним контролем) пересування осіб та переміщення предметів через державний кордон України»;

8) текст статті 10 викласти в такій редакції:

«Інформація, здобута й опрацьована розвідувальними органами України, надається Президентові України, Голові Верховної Ради України, Прем'єр-міністрові України та іншим визначеним Президентом України споживачам у встановленому ним порядку з додержанням вимог законів України «Про державну таємницю» (3855-12), «Про інформацію» (2657-12), «Про захист інформації в автоматизованих системах» (80/94-ВР) та інших»;

9) у частині другій статті 11 слово «угод» замінити словами «міжнародних договорів України»;

10) у статті 15:

- після частини другої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«Розвідувальні органи України мають право відчужувати майно, придбане за бюджетні кошти за межами України, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Кошти, одержані від реалізації в установленому порядку за межами України майна, придбаного за бюджетні кошти, зараховуються до Державного бюджету України. Ці кошти використовуються виключно на забезпечення розвідувальної діяльності згідно з кошторисами відповідних розвідувальних органів України».

У зв'язку з цим частини третю — п'яту вважати відповідно частинами п'ятою — сьомою.

- частину п'яту викласти в такій редакції:

«Розвідувальні органи України відповідно до закону мають право за купу-

вати й ввозити на територію України засоби озброєння, матеріально-технічні, спеціальні технічні та інші засоби, вогнепальну зброю та боеприпаси до неї, у тому числі іноземного виробництва, для забезпечення власних потреб, а також у разі необхідності передавати й вивозити їх за межі України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України»;

- частину сьому доповнити словами «та можуть виступати замовниками будівництва житла»;

11) у статті 16:

- у частині першій слова «підрозділів відповідних центральних органів виконавчої влади» замінити словами «органів України»;
- частину другу виключити;
- частину третю доповнити реченням такого змісту: «Особливості проходження військової служби в розвідувальних органах України визначаються Президентом України»;
- після частини третьої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«Порядок проходження військової служби та присвоєння військових звань особам, які мають спеціальні звання (класні чини) та направляються (приймаються) для подальшого проходження військової служби в розвідувальних органах України, визначається Президентом України.

Особи, прийняті для проходження служби в розвідувальних органах України, мають право на повернення в устанавленому законодавством порядку за наявності вакантної посади до органів, з яких вони були направлені (переведені), для подальшого проходження військової або державної служби відповідно до посад, військових (спеціальних) звань, класних чинів і рангів державних службовців, набутих за час служби в розвідувальних органах України, із зарахуванням до безперервного стажу роботи (служби) часу перебування в розвідувальних органах України».

У зв'язку з цим частину четверту вважати частиною шостою.

12) статтю 17 після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Службовці кадрового складу розвідувальних органів України є державними службовцями. Віднесення їх посад до відповідних категорій посад державних службовців проводиться Кабінетом Міністрів України за погодженням з відповідним державним органом, а порядок прийому на службу в розвідувальний орган визначається згідно із законом та з положенням про відповідний розвідувальний орган».

У зв'язку з цим частини другу — четверту вважати відповідно частинами третьою — п'ятою.

13) частину першу статті 19 після слів «цього Закону» доповнити словами «а також у разі залучення їх до проведення антитерористичних операцій»;

14) у статті 21:

- частину другу викласти в такій редакції:

«Заходи соціального захисту, грошове забезпечення (оплата праці) є уніфікованими для співробітників усіх розвідувальних органів України»;

- частину сьому після слів «розвідувальних органів України» доповнити словами «і підрозділів, на які покладалося здійснення розвідувальної діяльності до набрання чинності цим Законом, та»;
- після частини восьмої доповнити новою частиною такого змісту:

«Службовці кадрового складу розвідувальних органів України мають право виходу на пенсію на підставах і умовах, передбачених Законом України «Про державну службу»» (3723-12).

У зв'язку з цим частину дев'яту вважати частиною десятою.

- доповнити частинами одинадцятою — чотирнадцятою такого змісту:

«Життя й здоров'я співробітника кадрового складу розвідувальних органів України підлягають обов'язковому державному страхуванню за рахунок коштів Державного бюджету України, порядок та умови якого встановлюються Кабінетом Міністрів України.

У разі загибелі (смерті) співробітника кадрового складу розвідувального органу України при виконанні службових обов'язків сім'ї загиблого (померлого) або його утриманцям виплачується одноразова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення (заробітку) загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, і призначається пенсія у зв'язку із втратою годувальника.

У разі каліцтва, заподіяного співробітнику кадрового складу розвідувального органу України при виконанні службових обов'язків, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше як через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, пов'язаного з виконанням службових обов'язків, йому залежно від ступеня втрати працездатності виплачується одноразова допомога в розмірі від трирічного до п'ятирічного грошового забезпечення (заробітку) за останньою посадою й призначається пенсія по інвалідності.

Розвідувальний орган України відшкодовує співробітникам його кадрового складу витрати на проїзд із службовою метою всіма видами міського й приміського транспорту, за винятком таксі, а також витрати, пов'язані з використанням із зазначеною метою особистих транспортних засобів, у порядку, що визначається керівником відповідного розвідувального органу України».

15. Частину другу статті 4 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (2811-12) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 20, ст. 102; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

16. Частину другу статті 10 Закону України «Про ветеринарну медицину» (2498-12)

(Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 8, ст. 62; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

17. У Законі України «Про контррозвідувальну діяльність» (374-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 12, ст. 89, № 27, ст. 209):

1) у статті 1 слово «розвідувальних» виключити;

2) у частині другій статті 7:

- у пункті 1 слова «розвідувальні і» виключити;
- у пункті 6 слово «розвідувальної» виключити;

3) у статті 8:

- частину восьму доповнити словами «керівником розвідувального органу України або його заступниками в межах повноважень, визначених цим Законом»;
- частину дев'яту:
 - після слів «фіксації отриманих результатів» доповнити словами «їх аналізу та оперативної оцінки»;
 - доповнити словами «а у випадках, що стосуються забезпечення безпеки своїх сил і засобів, інформаційних систем та оперативних обліків, контррозвідувальні справи можуть вести розвідувальні органи України з дозволу їх керівників або їх заступників».

18. У Законі України «Про боротьбу з тероризмом» (638-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 25, ст. 180; 2005 р., № 25, ст. 335):

1) частину четверту статті 4 після абзацу першого доповнити новим абзацем такого змісту:

«Служба зовнішньої розвідки України».

У зв'язку з цим абзаци другий — одинадцятий вважати відповідно абзацами третім — дванадцятим;

2) у статті 5:

- у частині першій слова «забезпечує безпеку» замінити словами «забезпечує у взаємодії з розвідувальними органами України безпеку»;
- доповнити частиною восьмою такого змісту:

«Розвідувальні органи України здійснюють добування, аналітичну обробку та надання в установленому порядку розвідувальної інформації про діяльність іноземних та міжнародних терористичних організацій за межами України, а також здійснюють заходи безпосередньої протидії терористичним загрозам життю й здоров'ю громадян України, установам та об'єктам державної власності України в разі залучення розвідувальних органів України до участі в антитерористичних операціях за межами України».

19. У Законі України «Про основи національної безпеки України» (964-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 39, ст. 351):

1) абзац одинадцятий статті 4 після слів «Служба безпеки України» доповнити словами «Служба зовнішньої розвідки України»;

2) в абзаці сьомому статті 9 слова «Служба безпеки України та інші центральні органи виконавчої влади» замінити словами «інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України та Служба зовнішньої розвідки України».

20. У Законі України «Про телекомунікації» (1280-15) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 12, ст. 155):

1) частину другу статті 38, пункт 9 частини першої статті 39 після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України»;

2) пункт 1 частини третьої статті 64 після слів «Служба безпеки України» доповнити словами «Служба зовнішньої розвідки України».

21. Статтю 11 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» (661-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 27, ст. 208) доповнити частиною другою такого змісту:

«Організаційна структура розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону визначається Президентом України».

22. Частину другу статті 5 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» (1770-14) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 48, ст. 526) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України в тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

3. Рекомендувати Президентові України привести свої рішення у відповідність до цього Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО

м. Київ, 15 грудня 2005 року
№ 3200-IV

В Україні створений новий державний орган — Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Основні напрями його діяльності визначені Законом «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України». На підставі положень цього Закону з основних завдань СБУ виключені завдання щодо забезпечення засекреченим і шифрованим зв'язком державних органів України й посадовців, а також захист секретної інформації. Дія закону України про правовий режим майна в озброєних силах поширена, окрім військових формувань, на Державну службу зв'язку і захисту інформації відповідно до змін, внесених Законом України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України».

ЗАКОН УКРАЇНИ N 3475-IV від 23.02.2006

Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України

*(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 30, ст. 258)**

Цей Закон відповідно до Конституції України (254к/96-ВР) визначає правові основи організації та діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- спеціальний зв'язок — передавання, випромінювання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень, які містять інформацію з обмеженим доступом, по радіо, проводових, оптичних або інших електромагнітних системах з використанням засобів криптографічного та/або технічного захисту інформації з додержанням вимог законодавства щодо її захисту;
- урядовий зв'язок — вид спеціального зв'язку, надання якого забезпечується державною системою урядового зв'язку;
- державна система урядового зв'язку — система спеціального зв'язку, що призначена для забезпечення управління державою в мирний час, в умовах надзвичайного та воєнного стану, а також у разі виникнення надзвичайних ситуацій та забезпечує додержання вимог законодавства з питань захисту інформації, що містить державну таємницю;
- об'єкт інформаційної діяльності — інженерно-технічна споруда (приміщення), де здійснюється діяльність, пов'язана з інформацією, що підлягає захисту;
- державні інформаційні ресурси — інформація, що є власністю держави та необхідність захисту якої визначено законодавством.

* Зі змінами, внесеними згідно з Законами № 328-V (328-16) від 03.11.2006, ВВР, 2006, № 51, ст. 519, № 1014-V (1014-16) від 11.05.2007 р.

2. Терміни «Національна система конфіденційного зв'язку», «інформаційно-телекомунікаційна система», «криптографічний захист інформації», «технічний захист інформації», «комплексна система захисту інформації», «інформація з обмеженим доступом» вживаються в цьому Законі в значеннях, визначених відповідно в законах України «Про Національну систему конфіденційного зв'язку» (2919-14), «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» (80/94-ВР), «Про інформацію» (2657-12).

Стаття 2. Статус Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України є державним органом, який призначений для забезпечення функціонування й розвитку державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку, захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, криптографічного та технічного захисту інформації.

2. Діяльність Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України спрямовується Кабінетом Міністрів України, який здійснює заходи щодо забезпечення її функціонування.

3. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України підконтрольна Верховній Раді України. З питань, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України підпорядковується й підконтрольна Президентові України.

Стаття 3. Основні завдання Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Основними завданнями Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України є:

- участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, криптографічного та технічного захисту інформації;
- забезпечення в установленому порядку урядовим зв'язком Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, інших посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів військового управління, керівників підприємств, установ і організацій у мирний час, в умовах надзвичайного та воєнного стану, а також у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- забезпечення функціонування, безпеки та розвитку державної системи урядового зв'язку й Національної системи конфіденційного зв'язку;
- визначення вимог і порядку створення та розвитку систем технічного та криптографічного захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом;
- здійснення державного контролю за станом криптографічного та технічного захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, а також за додержанням вимог законодавства у сфері надання послуг електронного цифрового підпису;
- охорона об'єктів, приміщень, систем, мереж, комплексів, засобів урядового й

спеціального зв'язку, ключових документів до засобів криптографічного захисту інформації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Стаття 4. Основні принципи діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Основними принципами діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України є:

- законність;
- повага та додержання прав і свобод людини й громадянина;
- єдиноначальність та централізація управління;
- узгодження дій в особливий період (в умовах надзвичайного та воєнного стану, у разі виникнення надзвичайної ситуації) з Генеральним штабом Збройних сил України, Службою безпеки України, центральним органом виконавчої влади з питань цивільного захисту;
- відкритість для демократичного цивільного контролю з додержанням вимог законодавства про охорону державної таємниці.

Розділ II

ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА, ЧИСЕЛЬНІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття 5. Загальна структура й чисельність Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України*

1. Загальну структуру Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України складають спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації й підпорядковані йому регіональні органи та територіальні підрозділи.

2. У Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України утворюються навчальні, медичні, санаторно-курортні та інші заклади, науково-дослідні та науково-виробничі установи. До сфери управління Державної служби захисту інформації входять державні підприємства, діяльність яких пов'язана із забезпеченням виконання покладених на неї завдань.

3. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації, регіональні органи, територіальні підрозділи, навчальні, медичні, санаторно-курортні та інші заклади, науково-дослідні та науково-виробничі установи, державні підприємства, зазначені в частині другій цієї статті, є юридичними особами, мають печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, інші печатки й штампи, рахунки відповідно в орга-

* Стаття 5 вводиться в дію з 11.04.2006 р. згідно з пунктом 1 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону.

нах Державного казначейства України та в установах банків, у тому числі в іноземній валюті.

4. Загальна чисельність особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань захисту інформації.

Стаття 6. Голова Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України*

1. Керівництво Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України здійснює голова Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, який очолює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації та несе особисту відповідальність за виконання покладених на Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України завдань.

2. Голова Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України.

3. Заступники голови Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України призначаються на посади та звільняються з посад Кабінетом Міністрів України за поданням голови Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

4. Кількість заступників голови Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 7. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації**

1. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації:

- організовує, координує та контролює діяльність регіональних органів, територіальних підрозділів, закладів, установ, державних підприємств Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- бере участь у формуванні й відповідає за реалізацію державної політики у сфері захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, криптографічного та технічного захисту інформації, забезпечення функціонування, безпеки та розвитку державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку;
- здійснює координацію діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, утворених відповідно до законів України військових форму-

* Стаття 6 вводиться в дію з 11.04.2006 р. згідно з пунктом 1 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону.

** Стаття 7 вводиться в дію з 11.04.2006 р. згідно з пунктом 1 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону.

вань (далі — військові формування), підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності з питань, що належать до повноважень Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

- здійснює державний контроль за станом криптографічного та технічного захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, а також за додержанням вимог законодавства у сфері надання послуг електронного цифрового підпису;
- здійснює відповідно до законодавства функції з управління об'єктами державної власності, у тому числі державними корпоративними правами, утворює й припиняє державні підприємства, установи, діяльність яких пов'язана із забезпеченням виконання покладених на Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України завдань;
- узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до повноважень Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення й в установленому порядку вносить їх на розгляд Президенту України та Кабінету Міністрів України.

2. Положення про спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації, його організаційну структуру, граничну чисельність його особового складу затверджує Кабінет Міністрів України (868-2006-п).

Стаття 8. Колегія Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. У Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України для колективного обговорення найважливіших напрямів її діяльності та погодженого вирішення питань, що належать до її повноважень, утворюється колегія.
2. Положення про колегію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України і її персональний склад затверджує голова Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Стаття 9. Регіональні органи та територіальні підрозділи Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. З метою виконання покладених на Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України завдань рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації утворюються регіональні органи в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, а також утворюються територіальні підрозділи для забезпечення урядовим зв'язком Президента України, Голови Верховної Ради України та Прем'єр-міністра України.
2. Положення про регіональні органи та територіальні підрозділи Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України затверджує голова Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.
3. Начальники регіональних органів та територіальних підрозділів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України призначаються на посади та звільняються з посад головою Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

4. Гранична чисельність особового складу регіональних органів та територіальних підрозділів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України затверджується Кабінетом Міністрів України.

Розділ III

ОСОБОВИЙ СКЛАД ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття 10. Особовий склад Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. До особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України належать особи рядового й начальницького складу, які проходять службу за контрактом, державні службовці та інші працівники, з якими укладається трудовий договір.

2. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України встановлюються такі спеціальні звання:

- рядовий Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- сержант Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- прапорщик Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- старший прапорщик Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- молодший лейтенант Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- лейтенант Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- старший лейтенант Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- капітан Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- майор Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- підполковник Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- полковник Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- генерал-майор Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- генерал-лейтенант Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

3. На службу до Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України приймаються відповідно на конкурсній та контрактній основі громадяни України, які досягли 18-річного віку та спроможні за своїми особистими, діловими й моральними якостями, освітнім і професійним рівнем, станом здоров'я виконувати відповідні службові обов'язки.

4. Критерії професійної придатності, фахової підготовленості, інші вимоги до осіб рядового й начальницького складу, державних службовців та інших працівників Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України визначаються

спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації.

5. Порядок проходження служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України осіб рядового й начальницького складу, присвоєння й позбавлення спеціальних звань, а також пониження й поновлення в спеціальних званнях визначається цим Законом та Положенням про проходження служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України особами рядового і начальницького складу (1828-2006-п), яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

6. У Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України діє Дисциплінарний статут, що затверджується законом.

7. Громадяни України, які вперше приймаються на службу до Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України на посади осіб рядового й начальницького складу, складають Присягу такого змісту:

«Я (прізвище, ім'я, по батькові), вступаючи на службу до Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, присягаю завжди залишатися відданим Українському народові, неухильно додержуватися Конституції (254к/96-ВР) та законів України, бути чесним, сумлінним і дисциплінованим, зберігати державну таємницю. Присягаю з високою відповідальністю виконувати свій службовий обов'язок, постійно вдосконалювати професійну майстерність, не допускати порушень прав і свобод людини та громадянина. Якщо я порушу цю Присягу, то готовий нести відповідальність згідно із законом».

8. Час проходження служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України зараховується до стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.

9. Окремі посади осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України можуть замінюватися державними службовцями та іншими працівниками Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України в порядку, визначеному головою Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

10. Трудові відносини державних службовців та інших працівників Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України регулюються законодавством про працю й державну службу.

Стаття 11. Граничний вік перебування на службі в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Граничний вік перебування на службі у Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України встановлюється:

- для осіб рядового й начальницького складу, яким присвоєні спеціальні звання від рядового до капітана Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, — до 50 років;
- для осіб начальницького складу, яким присвоєні спеціальні звання від майора

до полковника Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, — до 55 років;

- для осіб начальницького складу, яким присвоєні спеціальні звання генерал-майор, генерал-лейтенант Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, — до 60 років.

2. У разі необхідності особи рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які мають високу професійну підготовку, досвід практичної роботи на займаній посаді, визнані придатними за станом здоров'я для проходження служби, можуть бути залишені на їх прохання на службі понад граничний вік до п'яти років.

Стаття 12. Звільнення зі служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Звільнення зі служби осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України проводиться:

1) у запас Збройних сил України або, за погодженням зі Службою безпеки України, у запас Служби безпеки України (з постановкою на військовий облік), якщо звільнені особи не досягли граничного віку перебування в запасі, установленого законом, і за станом здоров'я придатні до військової служби;

2) у відставку, якщо звільнені особи досягли граничного віку перебування в запасі, установленого законом, або визнані військово-лікарськими комісіями непридатними за станом здоров'я до військової служби з виключенням з військового обліку.

2. Контракт припиняється (розривається), а особи рядового й начальницького складу, які проходять службу за контрактом, звільняються зі служби:

1) після закінчення строку контракту;

2) за віком — у разі досягнення граничного віку перебування на службі;

3) за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність або обмежену придатність до служби;

4) у зв'язку зі скороченням штатів — у разі неможливості використання на службі у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів;

5) через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;

6) у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту особою рядового й начальницького складу;

7) у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту керівництвом Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

8) за службовою невідповідністю;

9) у зв'язку з набранням законної сили обвинувального вироку суду.

Стаття 13. Обмеження політичної діяльності в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Особи рядового й начальницького складу, державні службовці та інші працівники Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України на період служби чи роботи в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України припиняють членство в політичних партіях.

2. Особи рядового й начальницького складу, державні службовці та інші працівники Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України можуть бути членами громадських організацій, статутні положення яких не суперечать засадам діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, і можуть брати участь у їх роботі у вільний від виконання службових обов'язків час.

3. Особам рядового й начальницького складу, державним службовцям та іншим працівникам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України заборонено організовувати та брати участь у страйках.

Стаття 14. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів для Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України проводяться в навчальних закладах Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та в інших навчальних закладах.

2. Порядок і строки підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів для Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України визначаються головою Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

3. Особи, які закінчили вищі навчальні заклади Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України і яким присвоєно спеціальне звання начальницького складу, звільняються від призову на строкову військову службу.*

Стаття 15. Спеціальний облік осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, зарахування їх у запас

1. Особи рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України перебувають на спеціальному обліку в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України.

* Частина третя статті 14 в редакції Закону № 1014-V (1014-16) від 11.05.2007 р.

Розділ IV

ПОВНОВАЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття 16. Обов'язки Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. На Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України відповідно до визначених завдань покладаються такі обов'язки:

1) підготовка пропозицій щодо визначення загальної стратегії та пріоритетних напрямів діяльності у сфері захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, криптографічного та технічного захисту інформації;

2) розроблення й здійснення заходів щодо розвитку систем криптографічного та технічного захисту інформації;

3) розроблення порядку та вимог щодо захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, криптографічного та технічного захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом;

4) забезпечення надійного функціонування, безпеки та розвитку державної системи урядового зв'язку, зокрема її готовності до роботи в особливий період та в разі виникнення надзвичайної ситуації;

5) забезпечення в установленому порядку урядовим зв'язком Президента України, Голови Верховної Ради України та Прем'єр-міністра України в місцях їх постійного й тимчасового перебування;

6) забезпечення в установленому Президентом України порядку урядовим зв'язком посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів військового управління, керівників підприємств, установ і організацій;

7) участь у виконанні завдань територіальної оборони, а також заходів, спрямованих на підтримання правового режиму воєнного та надзвичайного стану відповідно до закону;

8) упровадження комплексних систем захисту інформації на об'єктах інформаційної діяльності та в інформаційно-телекомунікаційних системах закордонних дипломатичних установ України;

9) здійснення заходів щодо організації та забезпечення безпеки й функціонування урядового зв'язку із закордонними дипломатичними установами України;

10) методичне керівництво та координація діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових формувань, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності у сфері криптографічного та технічного захисту інформації, а також з питань, пов'язаних із запобіганням вчиненню порушень безпеки інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах, виявленням та усуненням

наслідків інших несанкціонованих дій щодо державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах;

11) накопичення та аналіз даних про вчинення та/або спроби вчинення несанкціонованих дій щодо державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, а також про їх наслідки, інформування правоохоронних органів для вжиття заходів із запобігання та припинення злочинів у зазначеній сфері; оцінка стану захищеності державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, надання відповідних рекомендацій;

12) здійснення заходів щодо створення, розвитку та забезпечення функціонування Національної системи конфіденційного зв'язку, забезпечення її безпеки та оперативно-технічного управління;

13) погодження проектів створення інформаційно-телекомунікаційних систем, у яких оброблятиметься інформація, яка є власністю держави, або інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, проведення їх експертної оцінки й визначення можливості введення в експлуатацію;

14) погодження та здійснення контролю за виконанням технічних завдань на проектування, будівництво й реконструкцію особливо важливих об'єктів, розробку зразків військової та спеціальної техніки, критичних і небезпечних технологій, у процесі експлуатації або застосування яких збирається, обробляється, зберігається, передається чи приймається інформація, яка є власністю держави, або інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом;

15) погодження проектів нормативно-правових актів з питань захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, криптографічного та технічного захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, а також з питань щодо умов здійснення міжнародних передач криптографічних систем, засобів криптографічного та технічного захисту інформації, зокрема тих, що наявні в складі озброєння, військової та спеціальної техніки;

16) встановлення порядку й вимог щодо використання інформаційно-телекомунікаційних систем, у тому числі загального користування, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами й організаціями незалежно від форм власності, які збирають, обробляють, зберігають та передають інформацію, яка є власністю держави, або інформацію з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом;

17) видача відповідно до вимог законодавства ліцензій на провадження господарської діяльності у сфері криптографічного та технічного захисту інформації, а також дозволів органам державної влади на проведення робіт з технічного захисту інформації для власних потреб;

18) організація та координація разом з центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації, метрології та сертифікації робіт з проведення сертифікації засобів криптографічного та технічного захисту інформації, організація та проведення державної експертизи у сфері криптографічного та технічного захисту інформації;

- 19) здійснення технічного регулювання у сферах захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, криптографічного та технічного захисту інформації, організація та проведення оцінки відповідності, розроблення у встановленому порядку стандартів, технічних регламентів, технічних умов;
- 20) розроблення та супроводження моделей технічних розвідок шляхом збору та аналізу інформації про існуючі системи й засоби технічних розвідок, тактику та методи їх застосування, а також перспективи розвитку; надання рекомендацій органам державної влади, органам місцевого самоврядування, військовим формуванням, підприємствам, установам і організаціям для оцінки загроз та вжиття відповідних заходів для захисту інформації;
- 21) участь у межах своїх повноважень у погодженні питань щодо розміщення на території України дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав;
- 22) розроблення та організація виконання наукових і науково-технічних програм за напрямами її діяльності;
- 23) здійснення державного контролю за станом криптографічного та технічного захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, військових формуваннях, на підприємствах, в установах і організаціях незалежно від форм власності, у тому числі в закордонних дипломатичних установах України, а також під час діяльності на території України іноземних інспекційних груп відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
- 24) здійснення державного контролю за додержанням вимог безпеки в процесі розроблення, виробництва, використання, експлуатації, сертифікаційних випробувань, тематичних досліджень, експертизи, ввезення, вивезення й знищення криптографічних систем і засобів криптографічного захисту інформації та обладнання спеціального зв'язку;
- 25) подання Президентіві України, Голові Верховної Ради України і Прем'єр-міністрові України за результатами державного контролю аналітичних матеріалів щодо стану криптографічного та технічного захисту інформації в державі, розроблення рекомендацій щодо його поліпшення;
- 26) здійснення державного контролю за додержанням вимог законодавства у сфері надання послуг електронного цифрового підпису;
- 27) здійснення приймання та контролю якості продукції, інших товарів військового призначення, які виготовляються чи модернізуються на її замовлення;
- 28) розроблення, виготовлення та постачання ключових документів до засобів криптографічного захисту інформації, що містить державну таємницю, та конфіденційної інформації, що є власністю держави;
- 29) організація та здійснення разом з центральним органом виконавчої влади в галузі освіти й науки науково-методичного управління підготовкою кадрів у сфері криптографічного та технічного захисту інформації;

30) видача інформаційним системам у мережі Інтернет атестата відповідності Комплексній системі захисту інформації, передбаченого Законом України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» (1490-14), за наявності відповідного позитивного висновку з питань державних закупівель, що надається згідно зі статтею 17-3 зазначеного Закону (1490-14).

2. Посадові особи відповідних підрозділів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України несуть відповідальність відповідно до закону за порушення конституційних прав і свобод людини й громадянина в процесі використання засобів спеціального зв'язку.

Стаття 17. Права Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Для забезпечення виконання покладених на неї завдань Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України має право:

1) одержувати в установленому порядку за письмовими запитами керівників відповідних органів та територіальних підрозділів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових формувань, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності інформацію, документи й матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;

2) залучати фахівців органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових формувань, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності за погодженням з їх керівниками до розгляду питань, що належать до її повноважень, а також проведення спільних інспекційних перевірок;

3) доступу в установленому порядку своїх уповноважених представників на об'єкти органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових формувань, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, на яких знаходяться її засоби спеціального зв'язку, а також об'єкти, щодо яких здійснюється державний контроль за станом криптографічного та технічного захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом;

4) надавати на договірних засадах допомогу підприємствам, установам і організаціям незалежно від форм власності у розробленні та здійсненні заходів із захисту інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, криптографічного та технічного захисту інформації;

5) здійснювати планові та позапланові інспекційні перевірки стану криптографічного та технічного захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, військових формуваннях, на підприємствах, в установах і організаціях незалежно від форм власності, у тому числі в закордонних дипломатичних установах України, без одержання доступу до змісту інформації;

6) зупиняти дію або скасовувати в установленому порядку ліцензії на провадження

господарської діяльності у сфері криптографічного та технічного захисту інформації, а також дозволів на проведення робіт з технічного захисту інформації для власних потреб органам державної влади;

7) порушувати в установленому порядку питання про припинення інформаційної діяльності з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, військових формуваннях, на підприємствах, в установах і організаціях незалежно від форм власності в разі порушення ними вимог законодавства у сфері захисту державних інформаційних ресурсів, криптографічного та/або технічного захисту інформації;

8) одержувати в установленому порядку смуги радіочастот для використання їх радіозасобами спеціального зв'язку;

9) залучати спеціальних та загальних користувачів радіочастотного ресурсу для виявлення та усунення радіозавад радіоелектронним засобам державної системи урядового зв'язку та Національної системи конфіденційного зв'язку;

10) організовувати, проводити та виконувати науково-дослідні, дослідно-конструкторські роботи;

11) виступати державним замовником з оборонного замовлення та замовником закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти;

12) виступати замовником будівництва об'єктів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

13) утворювати координаційні, консультативні та дорадчі органи;

14) провадити в установленому порядку видавничу діяльність;

15) здійснювати в порядку, передбаченому законодавством, господарську діяльність, що безпосередньо пов'язана з забезпеченням виконання покладених на неї завдань, за видами діяльності, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;

16) відчужувати в порядку, передбаченому законодавством, закріплене за нею державне майно;

17) складати протоколи про адміністративні правопорушення;

18) здійснювати міжнародне співробітництво з питань, що належать до її компетенції, розробляти пропозиції щодо укладення відповідних міжнародних договорів України, взаємодіяти відповідно до міжнародних договорів України з міжнародними організаціями з питань запобігання порушенню безпеки інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах.

2. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації в межах своїх повноважень на основі та відповідно до законодавства видає накази, організовує та контролює їх виконання.

3. Накази спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації, прийняті в межах його повноважень, обов'язкові для виконання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, військовими формуваннями, підприємствами, установами й організаціями незалежно від форм власності та фізичними особами.

Стаття 18. Відносини Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, військовими формуваннями, підприємствами, установами й організаціями

1. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України виконує покладені на неї завдання у взаємодії зі Службою безпеки України, Міністерством оборони України, Службою зовнішньої розвідки України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством внутрішніх справ України, Управлінням державної охорони України, Національною комісією з питань регулювання зв'язку України, центральними органами виконавчої влади з питань цивільного захисту та у галузі транспорту і зв'язку, іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, військовими формуваннями, підприємствами, установами й організаціями.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові й службові особи в межах своїх повноважень сприяють діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України у виконанні покладених на неї завдань.

3. За перешкоджання законній діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України винні особи несуть відповідальність згідно з законом.

4. Громадяни України, об'єднання громадян сприяють діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України на добровільних засадах.

Стаття 19. Підстави й порядок застосування зброї

1. Для охорони об'єктів і майна Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України особи рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України мають право зберігати, носити, використовувати та застосовувати зброю на підставах і в порядку, передбачених статтями 15, 15-1 Закону України «Про міліцію» (565-12) та іншими нормативно-правовими актами.

Розділ V

ПРАВОВИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття 20. Правове становище та правовий захист особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Особи рядового й начальницького складу, державні службовці та інші працівники Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України під час виконання покладених на них обов'язків діють на підставі, у межах своїх повноважень та

в спосіб, що передбачені Конституцією (254к/96-ВР) та законами України. Ніхто інший, за винятком уповноважених посадових осіб органів державної влади в передбачених законами України випадках, не має права втручатися в їх законну діяльність.

2. Особам рядового й начальницького складу, державним службовцям та іншим працівникам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України видається службове посвідчення.

3. Особи рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України мають право на носіння форменого одягу зі знаками розрізнення, зразки яких затверджуються головою Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

4. Використання спеціальних звань, відзнак, форменого одягу, службового посвідчення особою, яка не належить до особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, тягне за собою відповідальність, передбачену законом.

5. Витрати осіб рядового й начальницького складу, державних службовців та інших працівників Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України на проїзд усіма видами міського та приміського пасажирського транспорту (крім таксі) при виконанні ними службових обов'язків компенсуються за рахунок коштів Державного бюджету України, призначених на утримання Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, у встановленому головою Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України порядку.

Стаття 21. Соціальний захист особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Держава забезпечує соціальний захист особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України відповідно до Конституції України (254к/96-ВР), цього Закону та інших актів законодавства.

2. Умови грошового й матеріального забезпечення осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України визначаються законодавством і мають забезпечувати належні матеріальні умови для її комплектування висококваліфікованими фахівцями, враховувати характер і умови служби, стимулювати досягнення високих результатів у службовій та професійній діяльності. Порядок і розміри грошового й матеріального (1702-2006-п) забезпечення осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та грошової компенсації замість речового майна встановлюються Кабінетом Міністрів України.

3. Для осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України встановлюється 41-годинний робочий тиждень. У разі необхідності особи рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України несуть службу понад встановлену тривалість робочого часу, а також у вихідні та святкові дні з наданням іншого дня відпочинку.

4. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України надаються чергові щорічні відпустки зі збереженням

грошового забезпечення. Тривалість такої відпустки для осіб рядового й начальницького складу, які мають вислугу років до 10 календарних років, — 30 днів, від 10 до 20 років, — 35 днів, від 20 до 25 років, — 40 днів, 25 і більше календарних років, — 45 днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки й назад. Учасникам бойових дій та прирівняним до них особам щорічні відпустки надаються незалежно від вислуги років строком 45 днів у зручний для них час.

5. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та членам їх сімей забезпечується безоплатний проїзд у відпустку, а також безоплатний проїзд і перевезення багажу при переїзді на нове місце служби й виплачується грошова допомога в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України.

6. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України виплачується грошова допомога на оздоровлення в розмірах, що визначаються законодавством України.

7. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України надаються щорічні додаткові відпустки відповідно до законодавства. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України можуть надаватися додаткові відпустки терміном до 10 днів зі збереженням грошового забезпечення за сімейними обставинами та з інших поважних причин у порядку, установленому головою Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

8. Держава забезпечує осіб особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та членів їх сімей житловими приміщеннями на підставах, у порядку й відповідно до вимог, установлених житловим законодавством. Житлові приміщення для постійного проживання надаються особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України один раз протягом усього часу проходження ними служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України.

9. До одержання житлового приміщення для постійного проживання особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов, надаються службові житлові приміщення або житлова площа в гуртожитку. У разі відсутності такого житла Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України тимчасово орендує житло для забезпечення ним осіб рядового й начальницького складу або за бажанням цих осіб виплачує їм грошову компенсацію за піднайом (найом, оренду) житлового приміщення в порядку, розмірі та на умовах, які визначаються Кабінетом Міністрів України (1530-2006-п). За ними зберігається право на житлову площу, яку вони займали до вступу на службу в Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України. Вони не можуть бути виключені зі списків громадян, взятих на квартирний облік.

10. Особи рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України й ті, хто перебував на службі не менше 20 років, звільнені зі служби за станом здоров'я, віком або скороченням штатів, забезпечуються жилими приміщеннями центральними й місцевими органами виконавчої влади в першу чергу,

але не пізніше ніж у тримісячний строк з дня прибуття цієї особи до місця проживання, обраного з урахуванням установленого порядку.

11. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та членам їх сімей, які перебувають на їх утриманні, батькам та членам сімей осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (померли), пропали безвісти або стали інвалідами при проходженні служби, надається 50-відсоткова знижка плати за користування житлом (квартирної плати) та плати за комунальні послуги (водопостачання, газ, електричну, теплову енергію та інші послуги) в жилих будинках незалежно від форм власності в межах установлених норм, передбачених законодавством.

12. Пенсійне забезпечення осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України здійснюється в порядку, на умовах та в розмірах, установлених Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (2262-12).*

13. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України при звільненні зі служби за віком, після закінчення строку контракту, за станом здоров'я, у зв'язку зі скороченням штатів або з організаційними заходами в разі неможливості використання на службі виплачується грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, звільненим зі служби через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, виплачується грошова допомога в розмірі 25 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, звільненим зі служби за службовою невідповідністю, у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, грошова допомога не виплачується.

14. На осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, крім передбачених цим Законом, поширюються права й соціальні гарантії, передбачені Законом України «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист» (203/98-ВР) та іншими актами законодавства.

15. У разі загибелі (смерті) особи рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України під час виконання службових обов'язків сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. За сім'єю загиблого (померлого) зберігається право на одержання жилого приміщення.**

16. У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного особі рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації

* Частина дванадцята статті 21 зі змінами, внесеними згідно з Законом № 328-V (328-16) від 03.11.2006 р.

** Частина п'ятнадцята статті 21 в редакції Закону № 328-V (328-16) від 03.11.2006 р.

України під час виконання службових обов'язків, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження служби, пов'язаних з виконанням службових обов'язків, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного грошового забезпечення за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. Визначення ступеня втрати працездатності особою рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України у період проходження служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України в кожному випадку ушкодження здоров'я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства.*

17. У всіх випадках розмір одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) особи рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України не повинен бути меншим від 100-кратного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на час виплати цих сум.**

18. Якщо особа рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України або члени її сім'ї одночасно мають право на отримання одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених цією статтею, та одноразової грошової допомоги або компенсаційної виплати, встановлених іншими законами, виплата відповідних грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором особи, яка має право на отримання таких виплат.***

19. Діти осіб рядового й начальницького складу, державних службовців та інших працівників Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули під час виконання службових обов'язків, мають право вступу до навчальних закладів Державної служби спеціального зв'язку та технічного захисту інформації України поза конкурсом.

20. Шкода, завдана майну особи рядового чи начальницького складу, державного службовця або іншого працівника Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України чи майну членів його сім'ї у зв'язку з виконанням службових обов'язків, відшкодовується в повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб у порядку, встановленому законом.

21. Соціальний захист державних службовців та інших працівників Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України забезпечується на загальних підставах відповідно до законодавства про працю й державну службу.

Стаття 22. Медичне та санаторно-курортне забезпечення осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Особам рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку

* Частина шістнадцята статті 21 в редакції Закону № 328-V (328-16) від 03.11.2006 р.

** Частина сімнадцята статті 21 в редакції Закону № 328-V (328-16) від 03.11.2006 — набирає чинності з 1 січня 2008 р.

*** Частина статті 21 в редакції Закону № 328-V (328-16) від 03.11.2006 р.

та захисту інформації України створюються необхідні санітарно-гігієнічні та соціально-психологічні умови. Зазначені особи забезпечуються безоплатною кваліфікованою медичною допомогою в медичних закладах Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також Служби безпеки України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України за рахунок бюджетних коштів, передбачених на утримання Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, за угодами, укладеними нею із зазначеними центральними органами виконавчої влади. У разі відсутності за місцем служби чи проживання осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України медичних закладів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Служби безпеки України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України медична допомога надається відповідно до законодавства в інших державних або комунальних закладах охорони здоров'я. При цьому витрати на лікування осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України здійснюються за рахунок бюджетних коштів, передбачених на утримання Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

2. Особи рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та члени їх сімей мають право на санаторно-курортне лікування та організований відпочинок у відповідних закладах Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також у санаторно-курортних закладах Служби безпеки України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України за рахунок бюджетних коштів, передбачених на утримання Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, на основі укладених з ними угод згідно з законодавством.

3. Жінки з числа осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України користуються всіма пільгами, передбаченими законодавством стосовно соціального захисту жінок, охорони материнства й дитинства. Зазначені пільги поширюються також на батьків з числа осіб рядового й начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які виховують дітей без матері (у разі її смерті, позбавлення батьківських прав, на час перебування в лікувальному закладі та в інших випадках відсутності материнського піклування про дітей).

Розділ VI

ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття 23. Фінансове забезпечення Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Фінансове забезпечення Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Стаття 24. Матеріально-технічне забезпечення діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Держава забезпечує Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України необхідними матеріальними засобами, технікою, обладнанням, іншим майном для здійснення службової діяльності.

2. Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України надаються в установленому порядку земельні ділянки з метою розміщення адміністративних і господарських будівель, стаціонарних технічних засобів та інженерних споруд, інших об'єктів, необхідних для функціонування Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, розташування її регіональних органів, територіальних підрозділів, навчальних закладів, державних підприємств і установ, зазначених у частині другій статті 5 цього Закону.

3. Майно, що належить Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, є державною власністю та закріплюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації за регіональними органами, територіальними підрозділами, навчальними, медичними, санаторно-курортними та іншими закладами, науково-дослідними та науково-виробничими установами Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України на правах оперативного управління.

4. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України має житловий фонд, може виступати замовником будівництва житла. У разі звільнення особами з числа особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України житлових приміщень, замовником будівництва яких виступала Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України або які були придбані за рахунок коштів Державного бюджету України, призначених на утримання Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, зазначене житло в установленому порядку заселяється особами з числа особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які потребують поліпшення житлових умов.

Розділ VII

КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття 25. Контроль за діяльністю Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Контроль за діяльністю Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України здійснюється в порядку, визначеному Конституцією України (254к/96-ВР) та законами України.

2. Голова Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України в установленому порядку:

- інформує Президента України з основних питань діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

- інформує Верховну Раду України про виконання покладених на Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України завдань, додержання законодавства, прав і свобод людини й громадянина, інших питань;
- щороку подає Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України звіт про діяльність Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Стаття 26. Нагляд за додержанням законності в діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

1. Нагляд за додержанням законності в діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України здійснюється в порядку, визначеному Конституцією (254к/96-ВР) та законами України.

Розділ VIII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття 27. Відповідальність за порушення вимог цього Закону

1. Особи, винні в порушенні вимог цього Закону, несуть відповідальність згідно з законом.
2. За віддання й виконання явно злочинного розпорядження чи наказу винні особи з числа особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України несуть відповідальність згідно з законом.

Розділ IX

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2007 року, крім статей 5, 6, 7 та пункту 7 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення», що вводяться в дію з дня його опублікування.
2. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України утворюється на базі та за рахунок чисельності Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації й відповідних підрозділів Служби безпеки України. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України є правонаступником Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України. Заходи, пов'язані зі створенням Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, здійснюються у 2006 році в межах бюджетних коштів, призначених на утримання Служби безпеки України Законом України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» (3235-15).

3. Військовослужбовці, які на момент набрання чинності цим Законом проходять військову службу в Службі безпеки України, призначаються за їх згодою на відповідні посади осіб рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України в порядку переатестації або продовжують проходити військову службу на цих посадах відповідно до законодавства з питань проходження військової служби військовослужбовцями Служби безпеки України, але не пізніше як до 31 грудня 2007 року. На зазначених військовослужбовців поширюється дія цього Закону.

4. Установити, що військовослужбовцям Служби безпеки України при зарахуванні їх на службу до Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України присвоюються спеціальні звання Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, рівноцінні тим, які були їм присвоєні при проходженні військової служби. Строк проходження ними військової служби зараховується до строку проходження служби в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України.

5. До приведення у відповідність із Законом України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

6. Внести зміни до таких законів України:

1) у пункті 1 частини першої статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення (80731-10, 80732-10) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

- в абзаці «органів Служби безпеки України (стаття 164 (у частині, що стосується правопорушень у галузі господарської діяльності, ліцензії на проведення якої видає ця Служба), статті 195-5, 212-2, 212-5 і 212-6)» цифри «212-2» замінити цифрами й словами «212-2 (крім пункту 9 частини першої)» і після цього абзацу доповнити новим абзацем такого змісту:

«органів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (стаття 164 (у частині, що стосується правопорушень у галузі господарської діяльності, ліцензії на проведення якої видає ця Служба), пункт 9 частини першої статті 212-2)»;

2) у Законі України «Про Службу безпеки України» (2229-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 27, ст. 382; 2000 р., № 10, ст. 79; 2003 р., № 27, ст. 209, № 29, ст. 236; 2004 р., № 32, ст. 394; 2006 р., № 14, ст. 116):

- у другому реченні частини першої статті 10 слова «урядового зв'язку» замінити словом «зв'язку»;
- у частині першій статті 15 слова «урядового зв'язку» виключити;
- пункт 14 частини першої статті 24 виключити;

3) у Законі України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» (2262-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399; 1994 р., № 24, ст. 78; 1996 р., № 17, ст. 73; 1998 р., № 26, ст. 149; 1999 р., № 4, ст. 35, № 48, ст. 409; 2001 р., № 9, ст. 38; 2002 р., № 17, ст. 125, № 35, ст. 262; 2003 р., № 27, ст. 209; 2004 р., № 50, ст. 536; 2005 р., № 4, ст. 107, №№ 17–19, ст. 267; 2006 р., № 14, ст. 116):

- преамбулу після слів «органів внутрішніх справ України» доповнити словами «осіб начальницького й рядового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»;
- частину першу статті 1 після слів «в державній пожежній охороні» доповнити словами «службі в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України»;
- частину другу статті 2 після слів «органів внутрішніх справ» доповнити словами «Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»;
- частину другу статті 10 після слів «Міністерством внутрішніх справ України» доповнити словами «Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України»;
- частину першу статті 48 і частину другу статті 52 після слів «Служби зовнішньої розвідки України» доповнити словами «Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»;
- частину першу статті 49 після слів «Міністерства внутрішніх справ України» доповнити словами «Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України».

4) у Законі України «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист» (203/98-ВР) (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., №№ 40–41, ст. 249; 2003 р., № 27, ст. 209; 2004 р., № 50, ст. 536; 2005 р., № 4, ст. 107):

- пункти 1, 5 і 7 частини першої статті 6 після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»;
- у тексті Закону:
 - слова «і ветеран державної пожежної охорони» в усіх відмінках і числах замінити словами «ветеран державної пожежної охорони, ветеран Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України» у відповідному відмінку й числі;
 - слова «служба в органах внутрішніх справ і державної пожежної охорони» в усіх відмінках замінити словами «служба в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України» у відповідному відмінку;

5) пункт 2 статті 8 Закону України «Про правовий режим майна у Збройних силах України» (1075-14) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 48, ст. 407) доповнити словами «та Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України»;

6) абзац третій частини першої статті 8 та статтю 9 Закону України «Про державні нагороди України» (1549-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 21, ст. 162; 2003 р., № 27, ст. 209; 2006 р., № 14, ст. 116) після слів «Служби зовнішньої розвідки України» доповнити словами «Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»;

7) частину другу статті 38 та пункт 9 частини першої статті 39 Закону України «Про телекомунікації» (1280-15) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 12, ст. 155; 2006 р., № 14, ст. 116) після слів «Служби зовнішньої розвідки України» доповнити словами «Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»;

8) частину другу статті 5 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» (1770-14) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 48, ст. 526; 2006 р., № 14, ст. 116) після слів «Служби зовнішньої розвідки України» доповнити словами «Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України»;

9) абзац шостий частини першої статті 1 Закону України «Про загальну структуру і чисельність Служби безпеки України» (3014-15) (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 4, ст. 53) виключити.*

7. Кабінету Міністрів України:

1) вирішити питання:

- пов'язані з утворенням Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України на базі Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації та відповідних підрозділів Служби безпеки України;
- щодо визначення загальної чисельності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, виходячи з наявної чисельності Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації та відповідних підрозділів Служби безпеки України, що ліквідовуються у зв'язку з утворенням Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (загальна чисельність якої на день набрання чинності цим Законом має становити 8250 осіб, у тому числі 7400 осіб рядового й начальницького складу);
- щодо встановлення умов та розмірів грошового забезпечення особам рядового і начальницького складу, заробітної плати державним службовцям та іншим працівникам створеної Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також розмірів грошового забезпечення військовослужбовцям, які переходять до Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, не допускаючи погіршення умов та розмірів, що були їм встановлені в Службі безпеки України;
- щодо підготовки та подання до Верховної Ради України пропозицій стосовно зменшення загальної чисельності Служби безпеки України у зв'язку з утворенням Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

2) розробити та подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення інших законів України у відповідність до цього Закону;

3) розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

4) привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону;

5) забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО

м. Київ, 23 лютого 2006 року
№ 3475-IV

* Пункт 7 вводиться в дію з 11.04.2006 р. згідно з пунктом 1 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону.

У збірці в розділі V також представлений Закон України «Про державну таємницю». Деякі питання передачі державної таємниці іноземній державі або міжнародній організації уточнюються Указом Президента України № 1483 від 14 грудня 2004 року й Положенням «Про порядок підготовки документів щодо передачі державної таємниці іноземній державі чи міжнародній організації», затвердженим тим самим Указом Президента України.

У К А З ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 1483/2004 від 14.12.2004

Про деякі питання передачі державної таємниці іноземній державі чи міжнародній організації

З метою вдосконалення процедур з вирішення питань щодо передачі державної таємниці іноземним державам та міжнародним організаціям, забезпечення при цьому додержання інтересів національної безпеки України, законодавства України та відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про державну таємницю» (3855-12) **п о с т а н о в л я ю:**

1. Затвердити Положення про порядок підготовки документів щодо передачі державної таємниці іноземній державі чи міжнародній організації (додається).
2. Службі безпеки України забезпечувати при підготовці проектів міжнародних договорів України про взаємну охорону секретної інформації включення до них положень, зокрема, про:
 - порядок взаємної охорони секретної інформації (відповідно до національного законодавства сторін, актів міжнародної організації, узгоджених правил);
 - зобов'язання сторін щодо забезпечення охорони одержаної секретної інформації, у тому числі недопущення доступу до неї третьої сторони, а також недопущення використання секретної інформації з метою, що не відповідає цілям передачі такої інформації;
 - порядок надання доступу до секретної інформації представникам сторін;
 - зобов'язання щодо засекречування, зміни ступеня секретності, розсекречування секретної інформації (матеріальних носіїв такої інформації);
 - порядок передачі секретної інформації;
 - зобов'язання щодо взаємного інформування в разі порушення вимог стосовно охорони секретної інформації та вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності винних у цьому осіб;
 - строки, протягом яких сторони зобов'язуються забезпечувати взаємну охорону секретної інформації;
 - вимоги до виконавчих договорів, що укладаються між уповноваженими суб'єктами сторін, про передачу секретної інформації (матеріальних носіїв такої інформації);
 - порядок вирішення спірних питань;
 - визначення органів сторін, на які покладається здійснення співробітництва за договором.
3. Визнати такими, що втратили чинність:
 - підпункти 18 і 19 пункту 4 Положення про Державну службу експортного контролю України, затвердженого Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 342 (342/2002) «Питання Державної служби експортного контролю України»;

- опублікуванню не підлягає; (Визнає втрату чинності Указу Президента № 423/97 (423/97) від 13.05.97)
- опублікуванню не підлягає. (Визнає втрату чинності Указу Президента № 1229/97 (1229/97) від 01.11.97)

Президент України Л. КУЧМА

**м. Київ, 14 грудня 2004 року
№ 1483/2004**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 14 грудня 2004 року № 1483/2004**

**ПОЛОЖЕННЯ
про порядок підготовки документів щодо передачі державної таємниці
іноземній державі чи міжнародній організації**

1. Це Положення визначає порядок підготовки документів щодо здійснення державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями передачі секретної інформації до скасування рішення про віднесення її до державної таємниці та матеріальних носіїв такої інформації до їх розсекречування (далі — секретна інформація) іноземним державам чи міжнародним організаціям (далі — іноземна сторона) з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки України.
2. Підставою для передачі секретної інформації іноземній стороні є міжнародний договір України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або мотивоване розпорядження Президента України.
3. Поняття, що вживаються в цьому Положенні, мають таке значення:
 - передача секретної інформації — доведення до іноземної сторони секретної інформації в будь-якому вигляді (тексти, знаки, символи, образи, сигнали, технічні рішення, процеси тощо) шляхом передачі, пересилання, ознайомлення тощо;
 - виконавчий договір — договір, укладений між державним органом, органом місцевого самоврядування, підприємством, установою чи організацією України та уповноваженим суб'єктом іноземної сторони, відповідно до якого здійснюється передача секретної інформації;
 - дозвіл на передачу секретної інформації — документ, виданий Службою безпеки України, що засвідчує наявність підстав для передачі відповідним державним органом, органом місцевого самоврядування, підприємством, установою чи організацією секретної інформації іноземній стороні, відповідність такої передачі інтересам необхідності забезпечення національної безпеки України.
4. Дозвіл на передачу секретної інформації відповідно до цього Положення оформляється Службою безпеки України за наявності зобов'язань або письмових гарантій

іноземної сторони щодо забезпечення охорони секретної інформації, у тому числі недопущення її надання третій стороні.

5. У випадку, коли секретна інформація передається іноземній стороні на підставі міжнародного договору України, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України, її передача здійснюється у спосіб, визначений відповідним міжнародним договором України.

У випадку, коли секретна інформація передається іноземній стороні на підставі розпорядження Президента України, Служба безпеки України та компетентний орган іноземної сторони погоджують спосіб здійснення такої передачі.

6. Для одержання дозволу на передачу секретної інформації іноземній стороні державний орган, орган місцевого самоврядування вносить Службі безпеки України пропозиції щодо доцільності такої передачі.

Підприємства, установи й організації державного сектора економіки подають пропозиції щодо передачі секретної інформації іноземній стороні до органу виконавчої влади, в управлінні яких вони перебувають, інші підприємства, установи й організації подають такі пропозиції до замовників робіт, пов'язаних з відповідною державною таємницею. Зазначені органи виконавчої влади та замовники робіт, пов'язаних з державною таємницею, розглядають одержані пропозиції та за результатами розгляду вносять Службі безпеки України пропозиції щодо доцільності передачі секретної інформації іноземній стороні.

7. Пропозиції, що вносяться Службі безпеки України, мають містити:

1) відомості про іноземну сторону, якій пропонується передати секретну інформацію (держава, міжнародна організація, дані про уповноваженого суб'єкта іноземної сторони);

2) інформацію про наявність (відсутність) відповідного міжнародного договору України, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України, який є підставою для передачі секретної інформації іноземній стороні;

3) обґрунтування доцільності, необхідності передачі секретної інформації іноземній стороні;

4) відомості про секретну інформацію (матеріальні носії секретної інформації), що пропонується передати іноземній стороні, належність до відповідної категорії та ступінь секретності з посиланням на статті Зводу відомостей, що становлять державну таємницю;

5) оцінку можливих політичних, правових, соціально-економічних, фінансових, гуманітарних та інших наслідків передачі секретної інформації іноземній стороні.

До пропозицій додається проект виконавчого договору, який повинен містити:

1) відомості про секретну інформацію, що передається, перелік її матеріальних носіїв та ступінь їх секретності;

2) визначення мети використання іноземною стороною секретної інформації;

- 3) відомості про суб'єктів іноземної сторони, які використовуватимуть секретну інформацію;
- 4) зобов'язання щодо забезпечення взаємної охорони секретної інформації;
- 5) визначення порядку передачі секретної інформації;
- 6) порядок інформування сторін у разі розголошення секретної інформації, втрати її матеріальних носіїв;
- 7) порядок розв'язання спорів та наслідки порушення зобов'язань за договором.

У проектах виконавчих договорів, що передбачають передачу іноземній стороні секретної інформації у сфері державної безпеки та охорони правопорядку, у виняткових випадках може не наводитись перелік матеріальних носіїв державної таємниці. У таких випадках у проектах виконавчих договорів позначається сфера співробітництва, категорія відомостей, що становлять державну таємницю, та ступінь їх секретності.

У разі відсутності чинного міжнародного договору України про взаємну охорону секретної інформації, укладеного з відповідною іноземною стороною, проект виконавчого договору повинен також містити положення, передбачені законодавством для міжнародних договорів України про взаємну охорону секретної інформації.

8. Служба безпеки України розглядає одержані пропозиції, проекти виконавчих договорів та погоджує їх із зацікавленими центральними органами виконавчої влади й установами.

9. За результатами розгляду пропозицій та проектів виконавчих договорів Служба безпеки України за наявності відповідного міжнародного договору України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, видає державному органу, органу місцевого самоврядування, підприємству, установі чи організації дозвіл на передачу секретної інформації іноземній стороні та погоджує проект виконавчого договору. За відсутності такого міжнародного договору України Служба безпеки України порушує перед Радою національної безпеки і оборони України питання щодо внесення Президентом України пропозиції про видання розпорядження про передачу секретної інформації іноземній стороні.

10. Для розгляду Радою національної безпеки і оборони України питання щодо внесення Президентом України пропозиції про видання розпорядження про передачу секретної інформації іноземній стороні Служба безпеки України готує та подає за погодженням із зацікавленими центральними органами виконавчої влади проект відповідного розпорядження Президента України.

Проект розпорядження Президента України про передачу секретної інформації іноземній стороні повинен містити:

- 1) відомості про секретну інформацію, що передається, перелік її матеріальних носіїв та ступінь їх секретності;
- 2) найменування державного органу, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, що здійснює передачу секретної інформації;

3) відомості про іноземну сторону, якій пропонується передати секретну інформацію (державна, міжнародна організація, дані про уповноваженого суб'єкта іноземної сторони);

4) строк передачі секретної інформації іноземній стороні;

5) органи, які здійснюють контроль за передачею секретної інформації;

6) іншу інформацію, що стосується передачі та охорони секретної інформації.

11. Рада національної безпеки і оборони України, визнаючи відповідність передачі секретної інформації інтересам забезпечення національної безпеки України, законодавству України, у тому числі міжнародним договорам України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, за результатами розгляду поданих Службою безпеки України матеріалів виносить на розгляд Президентові України пропозиції щодо видання розпорядження про передачу секретної інформації іноземній стороні.

12. На виконання розпорядження Президента України Служба безпеки України видає державному органу, органу місцевого самоврядування, підприємству, установі чи організації дозвіл на передачу секретної інформації та погоджує проект виконавчого договору.

13. У разі, коли за результатами розгляду пропозицій про передачу секретної інформації іноземній стороні цю передачу визнано такою, що не відповідає інтересам забезпечення національної безпеки України, законодавству України, Служба безпеки України повідомляє державний орган, орган місцевого самоврядування, замовника робіт, пов'язаних з відповідною державною таємницею, від якого надійшла така пропозиція, про відмову в наданні дозволу та погодженні проекту виконавчого договору.

14. Укладення виконавчих договорів здійснюється в порядку, визначеному законодавством України.

15. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи й організації здійснюють облік секретної інформації, яка передана іноземній стороні та одержана від неї.

16. Керівники органів державної влади, підприємств, установ і організацій, які передають секретну інформацію іноземній стороні, зобов'язані забезпечувати контроль за станом охорони секретної інформації, яка передана іноземній стороні.

17. Особи, винні в порушенні порядку передачі секретної інформації іноземній стороні, несуть відповідальність згідно з законодавством.

18. Контроль за виконанням цього Положення здійснює Служба безпеки України.

**Голова Адміністрації
Президента України В. МЕДВЕДЧУК**

№ 2344-IV від 13.01.05, ВВР, 2005, № 9, ст. 185

У розділі VI «ДЕМІЛІТАРИЗАЦІЯ І ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ СКЛАДОВИХ ВІЙСЬКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВИ — МАГІСТРАЛЬНИЙ ШЛЯХ ЇЇ РОЗВИТКУ» Законом України № 3428-IV від 09.02.2006 «Про внесення змін в деякі закони України щодо Державної спеціальної служби транспорту» уточнені суб'єкти, які беруть участь в обороні України. До їх числа увійшла Державна спеціальна служба транспорту, яка була створена в 2004 році.

ЗАКОН УКРАЇНИ № 3428-IV від 09.02.2006

Про внесення змін до деяких законів України щодо Державної спеціальної служби транспорту

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 26, ст. 215)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Статтю 3 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (2011-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190; 2001 р., № 9, ст. 38; 2003 р., № 27, ст. 209; 2006 р., № 14, ст. 116) після слів «військ цивільної оборони» доповнити словами «Державної спеціальної служби транспорту».

2. Частину другу статті 4 Закону України «Про об'єднання громадян» (2460-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 34, ст. 504; 2001 р., № 9, ст. 38; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Державній прикордонній службі України» доповнити словами «Державній спеціальній службі транспорту».

3. У Законі України «Про державні нагороди України» (1549-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 21, ст. 162; 2003 р., № 24, ст. 157, № 27, ст. 209; 2006 р., № 14, ст. 116):

1) абзац сьомий статті 7 після слів «утворених відповідно до законів України» доповнити словами «Державної спеціальної служби транспорту»;

2) у статті 8:

- абзац другий після слів «утворених відповідно до законів України» доповнити словами «а також Державної спеціальної служби транспорту»;
- абзац третій після слів «Державній прикордонній службі України» доповнити словами «Державної спеціальної служби транспорту»;

3) статтю 9 після слів «Міністерства внутрішніх справ України» доповнити словами «а також Державної спеціальної служби транспорту».

4. Частину другу статті 6 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» (1533-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 22, ст. 171; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Державної спеціальної служби транспорту».

5. Частину першу статті 12 Закону України «Про оборону України» (1932-12) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 49, ст. 420; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «утворені відповідно до законів України» доповнити словами «Державна спеціальна служба транспорту».

6. Частину другу статті 4 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (2811-12) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 20, ст. 102; 2003 р., № 27, ст. 209; 2006 р., № 14, ст. 116) після слів «інших військових формувань» доповнити словами «а також Державної спеціальної служби транспорту».

7. У Законі України «Про Державну спеціальну службу транспорту» (1449-15) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 19, ст. 269):

1) абзац шостий частини другої статті 1 після слів «виконання інших завдань, пов'язаних із» доповнити словами «участю в обороні держави та»;

2) у статті 2:

- в абзаці третьому слова «організація і» замінити словами «організація, планування і»;
- в абзаці десятому слово «залізниць» замінити словами «національної транспортної системи України»;

3) у статті 5:

- частину другу доповнити словами «а також за призовом»;
- частину п'яту викласти в такій редакції:

«Порядок проходження служби військовослужбовцями Державної спеціальної служби транспорту, присвоєння й позбавлення військових звань визначаються Положенням, яке подається центральним органом виконавчої влади в галузі транспорту і затверджується Указом Президента України. Установлення форми одягу й знаків розрізнення визначається Положенням, розробленим центральним органом виконавчої влади в галузі транспорту й затвердженим Кабінетом Міністрів України»;

- після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

«На військовослужбовців Державної спеціальної служби транспорту поширюється дія військових статутів Збройних Сил України».

У зв'язку з цим частину шосту вважати частиною сьомою;

4) у статті 7 слова «Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства транспорту України» замінити словами «керівником центрального органу виконавчої влади в галузі транспорту»;

5) частину першу статті 10 після абзацу п'ятого доповнити новим абзацем такого змісту:

«організовує забезпечення на особливий період матеріально-технічних засобів, військової техніки та інших ресурсів в обсягах, необхідних для виконання покладених на Державну спеціальну службу транспорту завдань».

У зв'язку з цим абзац шостий вважати абзацом сьомим;

б) статтю 16 після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Військовослужбовці та працівники Державної спеціальної служби транспорту і члени їх сімей забезпечуються жилими приміщеннями державою. Будівництво (придбання) житла здійснюється за рахунок коштів, призначених у Державному бюджеті України на утримання Державної спеціальної служби транспорту, та інших не заборонених законом джерел».

У зв'язку з цим частину другу вважати частиною третьою;

7) у тексті Закону слова «Міністерство транспорту України» в усіх відмінках замінити словами «центральный орган виконавчої влади в галузі транспорту» у відповідному відмінку.

8. Частину другу статті 5 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» (1770-14) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 48, ст. 526; 2006 р., № 14, ст. 116) доповнити словами «і в частині застосування радіоелектронних засобів Державною спеціальною службою транспорту».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України:

- привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону;
- забезпечити в межах своїх повноважень прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;
- забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО

м. Київ, 9 лютого 2006 року

№ 3428-IV

У розділі VII «ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНІЙ МИРОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ, СПІВПРАЦІ У ВІЙСЬКОВІЙ І ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНІЙ СФЕРАХ» уточнено положення закону України «Про порядок направлення підрозділів Збройних сил України в інші держави». Внесено зміни в статтю 8 цього Закону. У новій редакції підрозділи Збройних сил України можуть бути відкликані за зверненням Верховної Ради, що є свідченням загального зростання ролі Верховної Ради в рішенні раніше суто «президентських» питань (зміни, внесені Законом України «Про внесення змін в статтю 8 Закону України «Про порядок напряму підрозділів Збройних сил України в інші держави»).

Новим суб'єктом, який здійснює боротьбу з тероризмом, є Служба зовнішньої розвідки України, що була створена 14 жовтня 2004 року, а Державний Комітет з охорони кордону як суб'єкт боротьби з тероризмом замінений на нову структуру — спеціально уповноважений орган виконавчої влади у справах охорони кордону — Закон України про боротьбу з тероризмом, змінений відповідно до Закону України № 2600-IV від 31.05.2005 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» і Закону України № 3200-IV від 15.12.2005 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України».

Відповідно до змін, внесених Законом України № 3200-IV (3200-15) від 15.12.2005 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України» в Закон України «Про контррозвідувальну діяльність», з поняття контррозвідувальної діяльності й функцій підрозділів Служби безпеки України виключено розвідувальні заходи, а ухвала про заклад контррозвідувальної справи тепер підлягає затвердженню також керівником розвідувального органу України або його заступниками, а у випадках, що стосуються забезпечення безпеки своїх сил і засобів, інформаційних систем і оперативних обліків, контррозвідувальні справи можуть вести розвідувальні органи України з дозволу їх керівників або їх заступників з метою не тільки фіксації одержаних результатів, а й їх аналізу та оперативної оцінки. Це пов'язане зі створенням Служби зовнішньої розвідки України, що одержала розвідувальні функції.

Відповідно до змін, внесених Законом України № 2599-IV (2599-15) від 31.05.2005 р. «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ухваленням Закону України «Про телекомунікацію» до Закону України про Національну систему конфіденційного зв'язку, термін «система (мережа) зв'язку» замінено на «телекомунікаційна система (мережа)», термін «ресурс спеціальної системи зв'язку» виключено у зв'язку з ухваленням Закону України «Про телекомунікацію», а терміни «оператор» і «мережа зв'язку» в цьому зміненому Законі вживаються відповідно в значенні термінів «оператор телекомунікацій» і «телекомунікаційна мережа», визначених у Законі України «Про телекомунікацію».

Законом України № 489-V від 19.12.2006 р. про Державний бюджет України на 2007 рік дію статті 30 Закону України «Про Службу безпеки України» припинено з метою приведення положень цього закону до Державного бюджету України на 2007 рік. З функцій СБУ Законом України № 3200-IV від 15.12.2005 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України» виключено розвідувальні дії, а з Центрального управління СБУ виключено підрозділ розвідки у зв'язку зі створенням Служби зовнішньої розвідки України.

Грошове забезпечення військовослужбовців, умови й оплата праці працівників Служ-

би безпеки України визначається не Президентом України, як це було в попередньому Законі, а Кабінетом Міністрів України, що свідчить про зростання його повноважень відповідно до змін, внесених Законом України № 328-V від 03.11.2006 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань соціального захисту військовослужбовців» і Закону України «Про Службу безпеки України».

Значні зміни внесено в Закон України «Про розвідувальні органи України». Відповідно до Закону України № 3200-IV від 15.12.2005 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України» зі складу підрозділів СБУ, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, виключено підрозділ розвідки, проте додано підрозділи Служби зовнішньої розвідки України — агентурної розвідки, оперативно-технічної, власної безпеки, які пов'язані зі створенням такої служби. Відповідно внесено зміни й в інші закони, що визначають сферу повноважень, діяльність, порядок проходження служби, соціальні гарантії та пенсійне забезпечення кадрового складу розвідувальних органів України.

ЗАКОН УКРАЇНИ № 3200-IV від 15.12.2005

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 14, ст. 116)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Пункт 1 частини першої статті 22 Бюджетного кодексу України (2542-14) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., №№ 37—38, ст. 189; 2003 р., № 24, ст. 161) після слів «а також» доповнити словами «спеціально уповноважені законом органи на здійснення розвідувальної діяльності».

2. У статті 3 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (2011-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190; 2001 р., № 9, ст. 38; 2003 р., № 27, ст. 209) слова «Служби національної безпеки України» замінити словами «Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України».

3. Статтю 19 Закону України «Про Єдиний митний тариф» (2097-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 19, ст. 259; 1996 р., № 41, ст. 192; 1999 р., № 31, ст. 253; 2000 р., № 3, ст. 20, № 21, ст. 163, № 35, ст. 283, № 38, ст. 318, № 48, ст. 406; 2001 р., № 11, ст. 46, № 30, ст. 143, № 50, ст. 261; 2002 р., № 11, ст. 81, № 33, ст. 238, № 35, ст. 259, № 36, ст. 266; 2004 р., № 14, ст. 195, № 25, ст. 346, № 29, ст. 368; 2005 р., №№ 17—19, ст. 267, №№ 46—47, ст. 468) доповнити пунктом «ш» такого змісту:

«ш) техніка, устаткування, майно й матеріали, що ввозяться на митну територію України та вивозяться за межі цієї території, призначені для власного використання розвідувальними органами України».

4. У Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» (2135-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 22, ст. 303, № 39, ст. 572; 1993 р., № 11, ст. 83; 1998 р., № 26, ст. 149; 1999 р., № 4, ст. 35; 2001 р., № 10, ст. 44, № 14, ст. 72; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 27, ст. 209, № 30, ст. 247, № 45, ст. 357; 2004 р., № 8, ст. 66; 2005 р., № 10, ст. 187, № 25, ст. 335):

1) у частині першій статті 5:

- в абзаці третьому слово «розвідкою» виключити;
- після абзацу третього доповнити новим абзацем такого змісту:

«Служби зовнішньої розвідки України — агентурної розвідки, оперативно-технічними, власної безпеки».

У зв'язку з цим абзаци четвертий — восьмий вважати відповідно абзацами п'ятим — дев'ятим;

- абзак п'ятий після слів «розвідувальним органом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону» доповнити словами «(агентурної розвідки, оперативно-технічним, власної безпеки)»;

2) статтю 8 доповнити частиною сьомою такого змісту:

«Розвідувальним органам України надаються права, передбачені частиною першою цієї статті, крім пунктів 2, 3, 5, 6, а також пункту 7 в частині негласного виявлення та фіксування слідів тяжкого або особливо тяжкого злочину, документів та інших предметів, що можуть бути доказами підготовки або вчинення такого злочину»;

3) у статті 9:

- частину першу після слів «охорони вищих посадових осіб» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України», а після слів «Міністерства оборони України» доповнити словами «розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону»;
- частину другу після слів «Службою безпеки України» доповнити словами «Службою зовнішньої розвідки України»;
- у частині третій слова «прикордонної служби» замінити словами «Державної прикордонної служби України», а після слів «Міністерства оборони України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України»;
- частину восьму після слів «Міністерства оборони України» доповнити словами «розвідувальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Служба зовнішньої розвідки України»;

4) у статті 9-1:

- частину другу після слів «органів військової контррозвідки Служби безпеки України» доповнити словами «розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону»;

- частини другу й третю після слів «Головою Державної прикордонної служби України» доповнити словами «Головою Служби зовнішньої розвідки України, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України»;
- частину четверту після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Голова Служби зовнішньої розвідки України, Голова Державної прикордонної служби України, керівник розвідувального органу Міністерства оборони України»;

5) у частині другій статті 9-2 слова «начальник відповідного органу або його заступник» замінити словами «посадова або службова особа, якій згідно зі статтею 9 цього Закону надане право затверджувати постанову про заведення відповідної оперативно-розшукової справи».

5. У Законі України «Про Службу безпеки України» (2229-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 27, ст. 382; 2000 р., № 10, ст. 79; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 27, ст. 209; 2004 р., № 32, ст. 394):

1) у статті 10:

- у другому реченні частини першої слово «розвідки» виключити;
- частину другу виключити;

2) у частині першій статті 15 та пунктах 11 і 12 частини першої статті 25 слово «розвідки» виключити;

3) пункт 1-1 статті 24 виключити.

6. У Законі України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» (2262-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399; 1994 р., № 24, ст. 178; 1998 р., № 26, ст. 149; 1999 р., № 4, ст. 35, № 48, ст. 409; 2001 р., № 9, ст. 38; 2002 р., № 17, ст. 125, № 35, ст. 262; 2003 р., № 27, ст. 209; 2004 р., № 50, ст. 536; 2005 р., № 4, ст. 107, №№ 17—19, ст. 267):

1) преамбулу після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України»;

2) частину другу статті 10 після слів «Службою безпеки України» доповнити словами «Службою зовнішньої розвідки України»;

3) частину першу статті 48, частину першу статті 49 і частину другу статті 52 після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

7. Пункт 3 статті 5 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» (3341-12) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 358; 1999 р., № 4, ст. 35; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 27, ст. 209) доповнити підпунктом «є» такого змісту:

«є) Служба зовнішньої розвідки України».

8. У Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (3551-12) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425; 1996 р., № 1, ст. 1):

1) абзац другий пункту 2 частини першої статті 6 після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України», а слова «інших військових формувань, створюваних Верховною Радою України» замінити словами «інших утворених відповідно до законів України військових формувань»;

2) у пункті 2 частини другої статті 7 слова «і Служби безпеки України» замінити словами «Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України».

9. У Законі України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» (3781-12) (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 50; 1999 р., № 4, ст. 35; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 29, ст. 233; 2004 р., № 22, ст. 314; 2005 р., № 25, ст. 335):

1) у пункті 1 статті 2:

- в абзаці другому слова «розвідувального органу Міністерства оборони України» замінити словами «розвідувальних органів України»;
- підпункт «в» після слів «оперативно-розшуковій» доповнити словами «та розвідувальній»;

2) пункт «е» статті 14 викласти в такій редакції:

«е) керівники розвідувальних органів України — щодо захисту співробітників цих органів та їх близьких родичів»;

3) пункт «в» частини першої статті 15 викласти в такій редакції:

«в) щодо співробітників розвідувальних органів України та їх близьких родичів — на відповідні розвідувальні органи України»;

4) частину першу статті 24 після слів «Голова Служби безпеки України» доповнити словами «Голова Служби зовнішньої розвідки України».

10. У Законі України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» (2232-12) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 33, ст. 270; 2003 р., № 5, ст. 37; 2005 р., № 20, ст. 276):

1) у частині першій статті 20:

- абзац шостий після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «розвідувальних органів України»;
- абзац дев'ятий після слів «Службу безпеки України» доповнити словами «розвідувальні органи України»;

2) частину четверту статті 22 після слів «Службі безпеки України» доповнити словами «та розвідувальних органах України»;

3) пункт «г» частини першої статті 24 та частину другу статті 34 після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «та Служби зовнішньої розвідки України».

11. Частину другу статті 3 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» (1045-14) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 45, ст. 397) після слів «Службі безпеки України» доповнити словами «Службі зовнішньої розвідки України».

12. Пункт 2 Закону України «Про деякі заходи щодо економії бюджетних коштів» (1459-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 13, ст. 102, № 23, ст. 178; 2001 р., № 31, ст. 155; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

13. Абзац третій статті 8, статтю 9 Закону України «Про державні нагороди України» (1549-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 21, ст. 162; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

14. У Законі України «Про розвідувальні органи України» (2331-14) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 19, ст. 94; 2005 р., №№ 17—19, ст. 267):

1) у преамбулі слова «спеціальних органів державної влади» замінити словами «державних органів»;

2) статтю 1 викласти в такій редакції:

«Стаття 1. Основні терміни

Наведені в цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

розвідувальна діяльність — діяльність, що здійснюється спеціальними засобами й методами з метою забезпечення визначених законом органів державної влади розвідувальною інформацією, сприяння реалізації та захисту національних інтересів, протидії за межами України зовнішнім загрозам національній безпеці України;

розвідувальна інформація — усні та зафіксовані на матеріальних носіях (у тому числі в зразках виробів і речовин) відомості, які неможливо отримати офіційним шляхом, про реальні та потенційні можливості, плани, наміри й дії іноземних держав, організацій та окремих осіб, що загрожують національним інтересам України, а також про події й обставини, що стосуються національної безпеки й оборони;

розвідувальні органи України — органи, спеціально уповноважені законом, на здійснення розвідувальної діяльності. Розвідувальний орган України може функціонувати як самостійний державний орган, так і в складі центрального органу виконавчої влади»;

3) у статті 4:

- абзац третій викласти в такій редакції:

«здійснення спеціальних заходів, спрямованих на підтримку національних інтересів і державної політики України в економічній, політичній, військовій, військово-технічній, екологічній та інформаційній сферах, зміцнення обороноспроможності, економічного й науково-технічного розвитку, захисту та охорони державного кордону»;

- абзац п'ятий викласти в такій редакції:

«участь у боротьбі з тероризмом, міжнародною організованою злочинністю, незаконним обігом наркотичних засобів, незаконною торгівлею зброєю й технологією її виготовлення, незаконною міграцією в порядку, визначеному законом»;

- доповнити абзацом шостим такого змісту:

«вжиття заходів протидії зовнішнім загрозам національній безпеці України, життю, здоров'ю її громадян та об'єктам державної власності за межами України»;

4) у частині першій статті 5 слова «та забезпечення безпеки своїх співробітників» замінити словами «забезпечення безпеки розвідувальних заходів, захисту своїх сил, засобів та інформаційних систем і об'єктів, а також джерел розвідувальної інформації»;

5) назву та частину першу статті 6 викласти в такій редакції:

«Стаття 6. Розвідувальні органи України та сфери їх діяльності

Розвідувальні органи України здійснюють розвідувальну діяльність у таких сферах:

Служба зовнішньої розвідки України — у політичній, економічній, військово-технічній, науково-технічній, інформаційній та екологічній;

розвідувальний орган Міністерства оборони України — у військовій, воєнно-політичній, військово-технічній, воєнно-економічній, інформаційній та екологічній;

розвідувальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону — у сферах прикордонної та імміграційної політики, а також в інших сферах, що стосуються питань захисту державного кордону України та її суверенних прав у винятковій (морській) економічній зоні»;

б) частину третю статті 7 доповнити новими реченнями такого змісту: «Голову Служби зовнішньої розвідки України призначає Президент України. У межах своїх повноважень керівники розвідувальних органів України можуть видавати накази, розпорядження, а у випадках, передбачених законом, або на вимогу Президента України доводять до його відома у визначеному ним порядку інформацію щодо зовнішніх загроз Україні»;

7) у статті 9:

- абзац восьмий доповнити словами «використовувати в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, кошти і майно, набуті в результаті їх діяльності», а після слова «підрозділи» доповнити словом «підприємства»;
- доповнити абзацами такого змісту:

«створювати в установленому порядку територіальні підрозділи в межах граничної чисельності співробітників кадрового складу;
здійснювати у визначеному законодавством України порядку контролю-

вані (під оперативним контролем) пересування осіб та переміщення предметів через державний кордон України»;

8) текст статті 10 викласти в такій редакції:

«Інформація, здобута й опрацьована розвідувальними органами України, надається Президентові України, Голові Верховної Ради України, Прем'єр-міністрові України та іншим визначеним Президентом України споживачам в установленому ним порядку з додержанням вимог законів України «Про державну таємницю» (3855-12), «Про інформацію» (2657-12), «Про захист інформації в автоматизованих системах» (80/94-ВР) та інших»;

9) у частині другій статті 11 слово «угод» замінити словами «міжнародних договорів України»;

10) у статті 15:

- після частини другої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«Розвідувальні органи України мають право відчужувати майно, придбане за бюджетні кошти за межами України, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Кошти, одержані від реалізації в установленому порядку за межами України майна, придбаного за бюджетні кошти, зараховуються до Державного бюджету України. Ці кошти використовуються виключно на забезпечення розвідувальної діяльності згідно з кошторисами відповідних розвідувальних органів України».

У зв'язку з цим частини третю — п'яту вважати відповідно частинами п'ятою — сьомою;

- частину п'яту викласти в такій редакції:

«Розвідувальні органи України відповідно до закону мають право закупувати й ввозити на територію України засоби озброєння, матеріально-технічні, спеціальні технічні та інші засоби, вогнепальну зброю та боеприпаси до неї, у тому числі іноземного виробництва, для забезпечення власних потреб, а також у разі необхідності передавати й вивозити їх за межі України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України»;

- частину сьому доповнити словами «та можуть виступати замовниками будівництва житла»;

11) у статті 16:

- у частині першій слова «підрозділів відповідних центральних органів виконавчої влади» замінити словами «органів України»;
- частину другу виключити;
- частину третю доповнити реченням такого змісту: «Особливості проходження військової служби в розвідувальних органах України визначаються Президентом України»;

- після частини третьої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«Порядок проходження військової служби та присвоєння військових звань особам, які мають спеціальні звання (класні чини) та направляються (приймаються) для подальшого проходження військової служби в розвідувальних органах України, визначається Президентом України.

Особи, прийняті для проходження служби в розвідувальних органах України, мають право на повернення в установленому законодавством порядку за наявності вакантної посади до органів, з яких вони були направлені (переведені), для подальшого проходження військової або державної служби відповідно до посад, військових (спеціальних) звань, класних чинів і рангів державних службовців, набутих за час служби в розвідувальних органах України, із зарахуванням до безперервного стажу роботи (служби) часу перебування в розвідувальних органах України».

У зв'язку з цим частину четверту вважати частиною шостою;

- 12) статтю 17 після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Службовці кадрового складу розвідувальних органів України є державними службовцями. Віднесення їх посад до відповідних категорій посад державних службовців проводиться Кабінетом Міністрів України за погодженням з відповідним державним органом, а порядок прийому на службу в розвідувальний орган визначається згідно із законом та з положенням про відповідний розвідувальний орган».

У зв'язку з цим частини другу — четверту вважати відповідно частинами третьою — п'ятою;

- 13) частину першу статті 19 після слів «цього Закону» доповнити словами «а також у разі залучення їх до проведення антитерористичних операцій»;

- 14) у статті 21:

- частину другу викласти в такій редакції:

«Заходи соціального захисту, грошове забезпечення (оплата праці) є уніфікованими для співробітників усіх розвідувальних органів України»;

- частину сьому після слів «розвідувальних органів України» доповнити словами «і підрозділів, на які покладалося здійснення розвідувальної діяльності до набрання чинності цим Законом, та»;
- після частини восьмої доповнити новою частиною такого змісту:

«Службовці кадрового складу розвідувальних органів України мають право виходу на пенсію на підставах і умовах, передбачених Законом України «Про державну службу»» (3723-12).

У зв'язку з цим частину дев'яту вважати частиною десятою;

- доповнити частинами одинадцятою — чотирнадцятою такого змісту:

«Життя й здоров'я співробітника кадрового складу розвідувальних органів України підлягають обов'язковому державному страхуванню за рахунок коштів Державного бюджету України, порядок та умови якого встановлюються Кабінетом Міністрів України.

У разі загибелі (смерті) співробітника кадрового складу розвідувального органу України при виконанні службових обов'язків сім'ї загиблого (померлого) або його утриманцям виплачується одноразова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення (заробітку) загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, і призначається пенсія у зв'язку із втратою годувальника.

У разі каліцтва, заподіяного співробітнику кадрового складу розвідувального органу України при виконанні службових обов'язків, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше як через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, пов'язаного з виконанням службових обов'язків, йому залежно від ступеня втрати працездатності виплачується одноразова допомога в розмірі від трирічного до п'ятирічного грошового забезпечення (заробітку) за останньою посадою й призначається пенсія по інвалідності.

Розвідувальний орган України відшкодовує співробітникам його кадрового складу витрати на проїзд зі службовою метою всіма видами міського й приміського транспорту, за винятком таксі, а також витрати, пов'язані з використанням із зазначеною метою особистих транспортних засобів, у порядку, що визначається керівником відповідного розвідувального органу України».

15. Частину другу статті 4 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (2811-12) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 20, ст. 102; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

16. Частину другу статті 10 Закону України «Про ветеринарну медицину» (2498-12) (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 8, ст. 62; 2003 р., № 27, ст. 209) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

17. У Законі України «Про контррозвідувальну діяльність» (374-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 12, ст. 89, № 27, ст. 209):

- 1) у статті 1 слово «розвідувальних» виключити;
- 2) у частині другій статті 7:
 - у пункті 1 слова «розвідувальні і» виключити;
 - у пункті 6 слово «розвідувальної» виключити;

3) у статті 8:

- частину восьму доповнити словами «керівником розвідувального органу України або його заступниками в межах повноважень, визначених цим Законом»;
- частину дев'яту:
 - після слів «фіксації отриманих результатів» доповнити словами «їх аналізу та оперативної оцінки»;
 - доповнити словами «а у випадках, що стосуються забезпечення безпеки своїх сил і засобів, інформаційних систем та оперативних обліків, контррозвідувальні справи можуть вести розвідувальні органи України з дозволу їх керівників або їх заступників».

18. У Законі України «Про боротьбу з тероризмом» (638-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 25, ст. 180; 2005 р., № 25, ст. 335):

1) частину четверту статті 4 після абзацу першого доповнити новим абзацем такого змісту:

«Служба зовнішньої розвідки України».

У зв'язку з цим абзаци другий — одинадцятий вважати відповідно абзацами третім — дванадцятим;

2) у статті 5:

- у частині першій слова «забезпечує безпеку» замінити словами «забезпечує у взаємодії з розвідувальними органами України безпеку»;
- доповнити частиною восьмою такого змісту:

«Розвідувальні органи України здійснюють добування, аналітичну обробку та надання в установленому порядку розвідувальної інформації про діяльність іноземних та міжнародних терористичних організацій за межами України, а також здійснюють заходи безпосередньої протидії терористичним загрозам життю й здоров'ю громадян України, установам та об'єктам державної власності України в разі залучення розвідувальних органів України до участі в антитерористичних операціях за межами України».

19. У Законі України «Про основи національної безпеки України» (964-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 39, ст. 351):

1) абзац одинадцятий статті 4 після слів «Служба безпеки України» доповнити словами «Служба зовнішньої розвідки України»;

2) в абзаці сьомому статті 9 слова «Служба безпеки України та інші центральні органи виконавчої влади» замінити словами «інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України та Служба зовнішньої розвідки України».

20. У Законі України «Про телекомунікації» (1280-15) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 12, ст. 155):

1) частину другу статті 38, пункт 9 частини першої статті 39 після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України»;

2) пункт 1 частини третьої статті 64 після слів «Служба безпеки України» доповнити словами «Служба зовнішньої розвідки України».

21. Статтю 11 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» (661-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 27, ст. 208) доповнити частиною другою такого змісту:

«Організаційна структура розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону визначається Президентом України».

22. Частину другу статті 5 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» (1770-14) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 48, ст. 526) після слів «Служби безпеки України» доповнити словами «Служби зовнішньої розвідки України».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України в тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

- привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону;
- забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

3. Рекомендувати Президентові України привести свої рішення у відповідність до цього Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО

м. Київ, 15 грудня 2005 року
№ 3200-IV

У розділі VIII «СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ — ВАЖЛИВА ФУНКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ» мають місце істотні зміни законодавства, спрямовані на подальше вдосконалення механізмів соціального й правового захисту, забезпечення прав і свобод різних категорій громадян — військовослужбовців і членів їх сімей, ветеранів Великої Вітчизняної війни і Збройних сил, військовозобов'язаних і резервістів, призваних на навчальні, перевірочні або спеціальні збори, і деяких інших осіб.

У першу чергу йдеться про Закон «Про внесення змін до деяких законів України з питань пенсійного забезпечення та соціального захисту військовослужбовців», який спрямований на встановлення єдності умов та норм пенсійного забезпечення зазначеної категорії громадян України.

ЗАКОН УКРАЇНИ № 3591-IV від 04.04.2006

Про внесення змін до деяких законів України з питань пенсійного забезпечення та соціального захисту військовослужбовців

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 37, ст. 318)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» (2262-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399; 1993 р., № 5, ст. 34; 1994 р., № 24, ст. 178; 1995 р., № 16, ст. 111, № 34, ст. 268, № 44, ст. 327; 1996 р., № 17, ст. 73; 1997 р., № 4, ст. 23; 1998 р., № 26, ст. 149; 1999 р., № 4, ст. 35, № 48, ст. 409; 2001 р., № 9, ст. 38; 2002 р., № 17, ст. 125, № 33, ст. 236, № 35, ст. 262; 2003 р., № 27, ст. 209; 2004 р., № 23, ст. 320, № 36, ст. 447, № 50, ст. 536; 2005 р., № 4, ст. 107, №№ 17—19, ст. 267; 2006 р., №№ 9—11, ст. 96, № 14, ст. 116, № 30, ст. 258):

1) назву та преамбулу викласти в такій редакції:

«Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб

Цей Закон визначає умови, норми й порядок пенсійного забезпечення громадян України з числа осіб, які перебували на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом.

Закон має на меті реалізацію особами, які мають право на пенсію за цим Законом, свого конституційного права на державне пенсійне забезпечення у випадках, передбачених Конституцією України (254к/96-ВР) та цим Законом, і спрямований на встановлення єдності умов та норм пенсійного забезпечення зазначеної категорії громадян України.

Держава гарантує гідне пенсійне забезпечення осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, шляхом встановлення їм пенсій не нижче прожиткового мінімуму, визначеного законом, перерахунок призначених пенсій у зв'язку зі збільшенням рівня грошового забезпечення, надання передбачених законодавством державних соціальних гарантій, вжиття на державно-рівні заходів, спрямованих на їх соціальний захист»;

2) доповнити статтями 1-1 і 1-2 такого змісту:

«Стаття 1-1. Законодавство про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом

Законодавство про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, базується на Конституції України (254к/96-ВР) і складається з цього Закону, Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15) та інших нормативно-правових актів України, прийнятих відповідно до цих законів.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми щодо пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, то застосовуються норми міжнародного договору.

Зміна умов і норм пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, здійснюється виключно шляхом внесення змін до цього Закону та Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15).

Стаття 1-2. Особи, які мають право на пенсійне забезпечення на умовах цього Закону

Право на пенсійне забезпечення на умовах цього Закону мають звільнені зі служби:

а) особи офіцерського складу, прапорщики й мічмани, військовослужбовці надстрокової служби та військової служби за контрактом;

б) особи начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ України, особи начальницького складу податкової міліції, особи начальницького й рядового складу Державної кримінально-виконавчої служби України, особи начальницького й рядового складу органів і підрозділів цивільного захисту;

в) особи з числа військовослужбовців Збройних сил, інших військових формувань, органів державної безпеки і внутрішніх справ колишнього Союзу РСР, Національної гвардії України, Прикордонних військ України, військ цивільної оборони України;

г) особи начальницького й рядового складу державної пожежної охорони;

г) громадяни інших держав з числа військовослужбовців збройних сил та інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства цих держав, які постійно проживають в Україні, і відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, їх пенсійне забезпечення здійснюється згідно з законодавством держави, на території якої вони проживають;

д) особи, зазначені в статтях 3 і 4 цього Закону;

е) особи з числа військовослужбовців строкової служби та члени сімей осіб офіцерського складу, прапорщиків і мічманів, військовослужбовців надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, у передбачених цим Законом випадках»;

3) статтю 5 викласти в такій редакції:

«Стаття 5. Призначення пенсій на підставах, установлених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15)

Особам, звільненим з військової служби, іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, та членам їх сімей може призначатися (за їх бажанням) пенсія на умовах і в порядку, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15). При цьому для обчислення пенсій ураховуються всі види грошового забезпечення, що отримували зазначені особи, які мають право на пенсію за цим Законом, перед звільненням зі служби.

На підставах, установлених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15), призначаються також пенсії особам, звільненим з військової служби, та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, позбавленим військових або спеціальних звань (у тому числі під час перебування їх у запасі або у відставці), а також звільненим зі служби у зв'язку з засудженням за умисний злочин, вчинений з використанням свого посадового становища, та членам їх сімей.

Порядок сплати сум несплачених страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування Пенсійному фонду України за відповідні роки служби щодо осіб, які не набули (не набудуть) права на пенсію за вислугу років згідно з цим Законом, або осіб, звільнених з військової служби, які виявили бажання отримувати пенсію в порядку й на умовах, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15), визначається Кабінетом Міністрів України»;

4) доповнити статтю 5-1 такого змісту:

«Стаття 5-1. Призначення пенсій особам, звільненим з військової служби, та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, поновленим у військовому (спеціальному) званні

Особам, звільненим з військової служби, та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, поновленим у військовому (спеціальному) званні, крім осіб, звільнених зі служби у зв'язку з засудженням за умисний злочин, вчинений з використанням свого посадового становища, пенсії призначаються на умовах і за нормами, встановленими цим Законом, якщо вони на день позбавлення військового (спеціального) звання мали право на пенсію за вислугу років або по інвалідності (статті 12, 18-20)»;

5) статтю 9 викласти в такій редакції:

«Стаття 9. Виплата одноразової грошової допомоги при звільненні зі служби

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом та звільняються зі служби за віком, станом здоров'я чи у зв'язку зі скороченням штатів, після закінчення строку контракту, у зв'язку з систематичним невиконанням умов контракту командуванням, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби.

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, при звільненні зі служби за власним бажанням, через сімейні обставини або інші поважні причини, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 25 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби.

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, при звільненні зі служби за службовою невідповідністю, у зв'язку з систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем чи у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, одноразова грошова допомога, передбачена цією статтею, не виплачується.

Виплата зазначеної в частинах першій та другій цієї статті одноразової грошової допомоги при звільненні зі служби особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, здійснюється Міністерством оборони України, Міністерством України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством транспорту та зв'язку України, Державною податковою адміністрацією України, Державним департаментом України з питань виконання покарань, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами, за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених на їх утримання.

Особам офіцерського складу, особам середнього, старшого та вищого начальницького складу органів внутрішніх справ, державної пожежної охорони, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції, Державної кримінально-виконавчої служби України, звільненим зі служби безпосередньо з посад, займаних в органах державної влади, органах місцевого самоврядування або у сформованих ними органах, на підприємствах, в установах, організаціях і у вищих навчальних закладах із залишенням на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України, виплата одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених частинами першою та другою цієї статті, здійснюється за рахунок коштів органів, у яких вони працювали.

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, у разі повторного їх звільнення зі служби одноразова грошова допомога, передбачена цією статтею, виплачується за період їх календарної служби з дня останнього зарахування на службу без урахування періоду попередньої служби, за винятком тих осіб, які при попередньому звільненні не набули права на отримання такої грошової допомоги.

Членам сімей осіб офіцерського складу, прапорщиків і мічманів, військовослужбовців надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, та пенсіонерам з їх числа, які втратили годувальника, допомога виплачується в порядку й розмірах, що визначаються Кабінетом Міністрів України»;

б) доповнити статтею 9-1 такого змісту:

«Стаття 9-1. Щомісячна грошова допомога особам, які звільнені зі служби за віком, станом здоров'я чи у зв'язку зі скороченням штатів без права на пенсію

Особам, які звільнені зі служби за віком, станом здоров'я чи у зв'язку зі скороченням штатів без права на пенсію, протягом одного року після звільнення зі служби виплачується щомісячна грошова допомога в розмірі окладу за військовим (спеціальним) званням.

Умови призначення та порядок виплати щомісячної грошової допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України»;

7) у статті 10:

- у другому реченні частини першої слова «Законом України “Про пенсійне забезпечення”» (1788-12) замінити словами «Законом України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”» (1058-15);
- частину другу після слів «Міністерством України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи» доповнити словами «Міністерством транспорту та зв’язку України»;

8) статтю 12 викласти в такій редакції:

«Стаття 12. Умови призначення пенсій за вислугу років

Пенсія за вислугу років призначається:

а) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, іншим особам, зазначеним у пунктах «б»—«д» статті 1—2 цього Закону, незалежно від віку в разі, якщо вони мають на день звільнення зі служби вислугу 20 років і більше, за винятком осіб, зазначених у частині третій статті 5 цього Закону;

б) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, іншим особам, зазначеним у пунктах «б»—«д» статті 1-2 цього Закону, у разі досягнення ними на день звільнення зі служби 45-річного віку, крім осіб, зазначених у частині третій статті 5 цього Закону, за наявності в них страхового стажу 25 років і більше, з яких не менше ніж 12 календарних років і 6 місяців становить військова служба або служба в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України.

Особам, які є інвалідами війни, пенсія на визначених у цьому пункті умовах призначається незалежно від віку;

в) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом при досягненні 45-річного віку та за наявності в них вислуги 15 років, які звільняються з військової служби відповідно до Закону України «Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються зі служби у зв'язку з реформуванням Збройних сил України, та членів їхніх сімей» (1763-15);

9) у статті 13:

- пункти «б» і «в» частини першої викласти в такій редакції:

«б) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам, які мають право на пенсію за цим Законом, які мають страховий стаж 25 років і більше, з яких не менше 12 календарних років і 6 місяців становить військова служба, служба в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України (пункт «б» статті 12): за страховий стаж 25 років — 50 процентів і за кожний повний рік стажу понад 25 років — 1 процент відповідних сум грошового забезпечення (стаття 43);

в) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбов-

цям надстрокової служби та військової служби за контрактом, які звільняються з військової служби на умовах Закону України «Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються зі служби у зв'язку з реформуванням Збройних сил України, та членів їхніх сімей» (1763-15) (пункт «в» статті 12): за вислугу 15 років — 40 процентів відповідних сум грошового забезпечення зі збільшенням цього розміру на 2 проценти за кожний повний рік вислуги понад 15 років, але не більше ніж 50 процентів відповідних сум грошового забезпечення (стаття 43)»;

- частину другу викласти в такій редакції:

«Максимальний розмір пенсії, обчислений відповідно до цієї статті, не повинен перевищувати 90 процентів відповідних сум грошового забезпечення (стаття 43), а особам, які під час проходження служби брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і віднесені в установленому законом порядку до категорії 1, — 100 процентів, до категорії 2, — 95 процентів»;

10) у статті 14 слова «Законом України “Про пенсійне забезпечення”» (1788-12) замінити словами «Законом України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”» (1058-15);

11) статті 15-17 викласти в такій редакції:

«Стаття 15. Підвищення пенсій за вислугу років

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, іншим особам, зазначеним у пунктах «б»—«д» статті 1-2 цього Закону, які мають право на пенсію за цим Законом і які є ветеранами війни, та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (3551-12), пенсії за вислугу років підвищуються в порядку і на умовах, передбачених зазначеним Законом.

Стаття 16. Надбавки та допомога до пенсії за вислугу років

До пенсії за вислугу років, що призначається особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам, які мають право на пенсію за цим Законом (у тому числі до обчисленої в мінімальному розмірі), нараховується:

а) надбавка непрацюючим пенсіонерам, які мають на своєму утриманні непрацездатних членів сім’ї, що належать до осіб, які забезпечуються пенсією в разі втрати годувальника (стаття 30), — на кожного непрацездатного члена сім’ї в розмірі 50 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. При цьому надбавка нараховується тільки на тих членів сім’ї, які не одержують пенсійні виплати із солідарної системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування, державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, державну соціальну до-

помогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, допомогу на дітей одиноким матерям. За наявності права одночасно на пенсію, зазначені види допомоги й надбавку на непрацездатного члена сім'ї до пенсії за вислугу років за вибором пенсіонера може бути призначено пенсію, державну соціальну допомогу або нараховано на цього члена сім'ї надбавку. За наявності в сім'ї двох або більше пенсіонерів кожний непрацездатний член сім'ї, який перебуває на їх спільному утриманні, ураховується для нарахування надбавки тільки одному з пенсіонерів за їх вибором;

б) державна соціальна допомога на догляд інвалідам І групи внаслідок причин, указаних у пункті «б» статті 20 цього Закону, або внаслідок трудового каліцтва, професійного чи загального захворювання, або одиноким пенсіонерам, які за висновком лікарсько-консультативної комісії потребують догляду, у порядку і на умовах, передбачених Законом України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам» (1727-15);

в) надбавка особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, у порядку і на умовах, передбачених статтею 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (3551-12), а особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, — у порядку і на умовах, передбачених статтею 9 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» (3721-12).

Надбавки та допомога, передбачені цією статтею, можуть нараховуватися одночасно.

Стаття 17. Види служби та періоди часу, які зараховуються до вислуги років для призначення пенсії

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом, іншим особам, зазначеним у пунктах «б»—«д» статті 1-2 цього Закону, які мають право на пенсію за цим Законом, до вислуги років для призначення пенсії зараховуються:

а) військова служба;

б) служба в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції, Державній кримінально-виконавчій службі України на посадах начальницького й рядового складу з дня призначення на відповідну посаду;

в) час роботи в органах державної влади, органах місцевого самоврядування або сформованих ними органах, на підприємствах, в установах, організаціях і у вищих навчальних закладах із залишенням на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України;

г) час виконання депутатських повноважень із залишенням на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України;

г) час перебування під вартою та час відбуття покарання в місцях позбавлення волі особами, які мають право на пенсію за цим Законом, безпідставно притягнутими до кримінальної відповідальності, безпідставно репресованими та згодом реабілітованими;

д) час перебування у фашистських концтаборах, гетто та інших місцях примусового тримання осіб, у тому числі дітей, які були насильно вивезені з тимчасово окупованої території колишнього Союзу РСР у період Великої Вітчизняної війни та які після звільнення з цих місць були призвані або прийняті на військову службу, службу до органів внутрішніх справ, якщо за час перебування в зазначених місцях примусового тримання ними не було вчинено злочину проти миру й людства;

е) час перебування в полоні або заручником, якщо полонення чи захоплення заручником не було добровільним і особа, яка має право на пенсію за цим Законом, перебуваючи в полоні або заручником, не вчинила злочину проти миру й людства;

є) час роботи в судових органах та органах прокуратури осіб, які працювали на посадах суддів, прокурорів, слідчих і перебувають на військовій службі або службі в органах і військових формуваннях Служби безпеки України, службі в органах внутрішніх справ, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України на посадах офіцерського та начальницького складу;

ж) військова служба в збройних силах, органах внутрішніх справ, органах державної безпеки держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав та інших військових формуваннях, створених законодавчими органами цих держав, Об'єднаних Збройних Силах Співдружності Незалежних Держав. Вислуга років (у тому числі на пільгових умовах) у цьому випадку обчислюється в порядку, установленому законодавством держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав, на території яких військовослужбовці, особи, які мають право на пенсію за цим Законом, проходили військову службу, службу в органах внутрішніх справ, органах державної безпеки, якщо інше не встановлено відповідними міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

з) час роботи в державних органах у разі переходу на військову службу в органи й військові формування Служби безпеки України, Управління державної охорони України, органи внутрішніх справ, державну пожежну охорону, органи й підрозділи цивільного захисту, податкову міліцію або Державну кримінально-виконавчу службу України на посади офіцерського та начальницького складу згідно з переліками посад, затверджуваними відповідно Службою безпеки України, Управлінням державної охорони України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством України з

питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Державною податковою адміністрацією України та Державним департаментом України з питань виконання покарань;

и) час перебування на посадах службовців Державної кримінально-виконавчої служби України, у підрозділах професійної (невоєнізованої) пожежної охорони, які в подальшому були переведені в категорію посад, що заміщуються рядовим і начальницьким складом за переліком посад і на умовах, які визначаються Державним департаментом України з питань виконання покарань та Міністерством України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи;

і) час проходження військової служби за межами України в порядку військового співробітництва або в складі Миротворчих Сил ООН відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

До вислуги років особам офіцерського складу, особам середнього, старшого та вищого начальницького складу органів внутрішніх справ, державної пожежної охорони, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції чи Державної кримінально-виконавчої служби України при призначенні пенсії на умовах цього Закону додатково зараховується час їхнього навчання (незалежно від форми навчання) у цивільних вищих навчальних закладах, а також в інших навчальних закладах, після закінчення яких присвоюється офіцерське (спеціальне) звання, до вступу на військову службу, службу до органів внутрішніх справ, державної пожежної охорони, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції чи Державної кримінально-виконавчої служби України або призначення на відповідну посаду в межах до п'яти років з розрахунку один рік навчання за шість місяців служби.

При призначенні пенсій особам, які мають право на пенсію за цим Законом, ураховуються тільки повні роки вислуги років або страхового стажу без округлення фактичного розміру вислуги років чи страхового стажу в бік збільшення.

Вислуга років для призначення пенсії в разі поновлення виплати пенсії після перерви в її одержанні, що була раніше обчислена особі, яка має право на пенсію за цим Законом, відповідно до законодавства, яке діяло на день попереднього звільнення цієї особи зі служби, переглядає не підлягає»;

12) розділ II доповнити статтями 17-1 і 17-2 такого змісту:

«Стаття 17-1. Порядок обчислення вислуги років та визначення пільгових умов призначення пенсій особам, які мають право на пенсію за цим Законом

Порядок обчислення вислуги років та визначення пільгових умов призначення пенсій особам, які мають право на пенсію за цим Законом, установлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 17-2. Документи, що мають підтверджувати окремі періоди проходження служби особою, яка має право на пенсію за цим Законом

Обчислення вислуги років для призначення пенсії здійснюється, як правило, за послужним списком особової справи військовослужбовця, особи, яка має право на пенсію за цим Законом.

Перелік документів, що підтверджують окремі періоди військової служби, служби в органах внутрішніх справ, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України, які підлягають зарахуванню до вислуги років у календарному обчисленні або на пільгових умовах визначається Кабінетом Міністрів України»;

13) статтю 18 викласти в такій редакції:

«Стаття 18. Умови призначення пенсій по інвалідності

Пенсії по інвалідності особам, які мають право на пенсію за цим Законом, призначаються в разі, якщо інвалідність настала в період проходження ними служби або не пізніше трьох місяців після звільнення зі служби, або якщо інвалідність настала пізніше тримісячного терміну після звільнення зі служби, але внаслідок захворювання (травми, поранення, контузії, каліцтва тощо), яке виникло в період проходження військової служби чи під час перебування в полоні або заручником, якщо полонення чи захоплення заручником не було добровільним і особа, яка має право на пенсію за цим Законом, перебуваючи в полоні або заручником, не вчинила злочину проти миру й людства»;

14) статті 24 і 25 викласти в такій редакції:

«Стаття 24. Надбавки та допомога до пенсії по інвалідності

До пенсії по інвалідності, що призначається особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам, які мають право на пенсію за цим Законом (у тому числі до обчисленої в мінімальному розмірі), нараховується:

а) надбавка непрацюючим інвалідам, які мають на своєму утриманні непрацездатних членів сім'ї (стаття 30), — на кожного непрацездатного члена сім'ї в розмірі 50 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. При цьому надбавка нараховується тільки на тих членів сім'ї, які не одержують пенсійні виплати із солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, допомогу на дітей одиноким матерям. За наявності права одночасно на пенсію, зазначені види допомоги й надбавку до пенсії по інвалідності на непрацездатного члена сім'ї за вибором пенсіонера може бути призначено пенсію, державну соціальну до-

помогу або нараховано на цього члена сім'ї надбавку. За наявності в сім'ї двох або більше пенсіонерів кожний непрацездатний член сім'ї, який перебуває на їх спільному утриманні, ураховується для нарахування надбавки тільки одному з пенсіонерів за їх вибором;

б) державна соціальна допомога на догляд у порядку й на умовах, передбачених Законом України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам» (1727-15);

в) надбавка особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, у порядку й на умовах, передбачених статтею 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (3551-12), а особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, — у порядку й на умовах, передбачених статтею 9 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» (3721-12).

Надбавки та допомога, передбачені цією статтею, можуть нараховуватися одночасно.

Надбавки й підвищення до пенсій по інвалідності внаслідок Чорнобильської катастрофи нараховуються і в порядку, установленому Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (796-12).

Стаття 25. Підвищення пенсій по інвалідності

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, іншим особам, зазначеним у пунктах «б»—«д» статті 1-2 цього Закону, які мають право на пенсію за цим Законом і які є ветеранами війни, та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (3551-12), пенсії по інвалідності підвищуються в порядку й на умовах, передбачених зазначеним Законом»;

15) у статті 30:

- частину третю викласти в такій редакції:

«Батьки військовослужбовців, інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, які загинули (померли) в період проходження військової служби (виконання службових обов'язків) чи після звільнення зі служби, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва, отриманих при виконанні обов'язків військової служби (службових обов'язків), захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи виконанням інтернаціонального обов'язку, мають право на призначення дострокової пенсії за віком, але не раніше ніж за 5 років до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15), за наявності страхового стажу не менше 25 років — для чоловіків і не менше 20 років — для жінок»;

- після частини шостої доповнити новою частиною такого змісту:
«У разі смерті осіб, зазначених у пунктах «а»—«д» статті 1-2 цього Закону, які загинули (померли) при виконанні службових обов'язків під час проходження військової служби, служби в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаного під час виконання цих обов'язків, і були посмертно нагороджені державними нагородами України або колишнього Союзу РСР, непрацездатні члени сім'ї осіб, зазначені в частині четвертій цієї статті, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника, мають право на встановлення до пенсії надбавки за умов та в розмірах, що встановлюються Законом України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною»» (1767-14).

У зв'язку з цим частину сьому вважати частиною восьмою;

16) у статті 38 слова «Законом України “Про пенсійне забезпечення”» (1788-12) замінити словами «Законом України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”» (1058-15);

17) статтю 39 викласти в такій редакції:

«Стаття 39. Підвищення пенсій у разі втрати годувальника

Пенсії в разі втрати годувальника ветеранам війни та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (3551-12), підвищуються в порядку й на умовах, передбачених зазначеним Законом»;

18) у статті 41:

- частину першу доповнити словами «крім випадку, зазначеного в частині четвертій цієї статті»;
- доповнити частиною четвертою такого змісту:

«Пенсія в разі втрати годувальника призначається кожному з батьків, дружині (чоловікові) загиблої (померлої) або пропалої безвісти особи офіцерського складу, прапорщика й мічмана, військовослужбовця надстрокової служби й військової служби за контрактом або особи, яка має право на пенсію за цим Законом»;

19) статтю 43 викласти в такій редакції:

«Стаття 43. Заробіток (грошове забезпечення) для обчислення пенсій

Пенсії, які призначаються відповідно до цього Закону особам з числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей, обчислюються за встановленими нормами в процентах до середньомісячного заробітку, який одержували військовослужбовці до призову на строкову військову службу чи після звільнення з військової служби до звернення за пенсією, або до середньомісячного грошового забезпечення, одержуваного військово-

вослужбовцями в період проходження військової служби за контрактом. При цьому середньомісячний заробіток (грошове забезпечення) для обчислення їм пенсій визначається в порядку, установленому Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15).

Особам з числа військовослужбовців строкової служби, які до призову на строкову військову службу та після звільнення з військової служби не працювали й не перебували на військовій службі за контрактом, та членам їх сімей пенсії встановлюються в мінімальних розмірах, передбачених відповідно статтями 22 і 37 цього Закону.

Пенсії особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам, які мають право на пенсію за цим Законом, та членам їх сімей обчислюються з розміру грошового забезпечення за останньою штатною посадою перед звільненням, урахувавши відповідні оклади за посадою, військовим (спеціальним) званням, процентну надбавку за вислугу років, щомісячні додаткові види грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії в розмірах, установлених законодавством.

Особам, які займали командні посади, що відповідають посадам офіцерського складу, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах, визнаних такими законодавством України, у складі 1-го Чехословацького армійського корпусу під командуванням Л. Свободи, пенсії обчислюються незалежно від того, чи мають вони офіцерські звання, виходячи з посадового окладу, установленого на день призначення їм пенсії, за аналогічною посадою для осіб офіцерського складу, а тим особам, які мали в той період офіцерські звання, — з окладу за військовим званням і процентної надбавки за вислугу років, обчислених із цих окладів.

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, зазначеним у пункті «д» статті 12 цього Закону, які мають право на пенсію за цим Законом і одержували перед звільненням зі служби персональні (збережені) посадові оклади за службу у високогірних або віддалених місцевостях держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав, пенсії обчислюються з персональних (збережених) окладів, якщо інше не встановлено відповідними міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які звільнені зі служби у зв'язку з засудженням або притягненням до кримінальної відповідальності, стосовно яких за відсутністю події або складу злочину чи за недоведеністю їхньої участі у вчиненні злочину були винесені відповідно виправдувальний вирок або постанова (ухвала) суду про закриття щодо них кримінальної справи, а також членам сімей військовослужбовців, інших осіб, щодо яких постанова (ухвала) суду про закриття кримінальної справи винесена посмертно, пенсії обчислюються за наявності в них права на пенсію за цим Законом з розміру існуючої

чих на день призначення пенсії окладів грошового забезпечення, установлених законодавством для відповідних категорій військовослужбовців, інших зазначених осіб. Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які поновлені на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, державної пожежної охорони, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України й призначені на посади з меншим, ніж попередній, посадовим окладом, пенсії обчислюються (за їх згодою) з посадового окладу, який вони отримували до звільнення. У разі одночасного поновлення та звільнення таких осіб зі служби пенсія їм обчислюється з посадового окладу, який вони отримували до незаконного звільнення.

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, переведеним за станом здоров'я або за віком з льотної роботи, підводних човнів (підводних крейсерів), атомних надводних кораблів і мінних тральщиків на посади з меншим посадовим окладом, пенсії обчислюються, за бажанням пенсіонера, виходячи з посадового окладу за останньою штатною посадою, займаною перед звільненням, чи з указаних у цій частині посад, які вони займали до переведення, якщо на день переведення вони мали право на пенсію за вислугу років. У такому ж порядку обчислюються пенсії особам офіцерського складу та особам начальницького складу з військовим званням полковника або спеціальним званням полковника міліції чи внутрішньої служби, полковника податкової міліції, а також їм рівних і вище, якщо вони за таких обставин та умов переведені в інтересах служби з посад, які ці особи займали не менше трьох років до переведення й на день переведення мали право на пенсію за вислугу років.

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам начальницького складу органів внутрішніх справ та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом і які були відряджені для роботи в органах державної влади та органах місцевого самоврядування або у сформованих ними органах, на підприємствах, в установах, організаціях, вищих навчальних закладах та одержували заробітну плату в порядку й розмірах, установлених для працівників цих органів та організацій, пенсії обчислюються виходячи з посадового окладу, установленого за аналогічною посадою відповідно для осіб офіцерського складу, прапорщиків і мічманів, військовослужбовців надстрокової служби та військової служби за контрактом, осіб начальницького складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом.

Особам офіцерського складу, звільненим з військової служби до вступу на штатну посаду після закінчення військового навчального закладу або після призову з запасу, пенсії обчислюються в порядку, передбаченому цією статтею, із сум грошового забезпечення, сплачених їм на день звільнення.

Мічманам і військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, переведеним з атомних підводних крейсерів, атомних

підводних човнів та дизельних підводних човнів, обладнаних атомними енергетичними установками, на відповідні рівнозначні посади на інших кораблях, судна або в берегові військові частини Військово-Морських Сил зі збереженням одержуваного ними до дня переведення посадового окладу, пенсії обчислюються в порядку, передбаченому цією статтею, виходячи з виплачуваного на день звільнення з військової служби збереженого посадового окладу.

При обчисленні пенсій відповідно до частин сьомої — десятої цієї статті в розрахунок включаються щомісячні додаткові види грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії в розмірах, установлених законодавством на день призначення цих пенсій.

Особи з числа військовослужбовців та атестованих працівників органів внутрішніх справ України, податкової міліції, Державної кримінально-виконавчої служби України, органів і підрозділів цивільного захисту, державної пожежної охорони, інших правоохоронних органів, які обрані народними депутатами України, при досягненні ними під час строку депутатських повноважень віку або вислуги років, установлених цим Законом, мають право на пенсію, що обчислюється відповідно до статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України» (2790-12);

20) у статті 44:

- назву викласти в такій редакції:

«Стаття 44. Перерахунок пенсій особам з числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей»

- у першому реченні частини першої слова «Законом України “Про пенсійне забезпечення”» (1788-12) замінити словами «Законом України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”» (1058-15);
- доповнити частиною третьою такого змісту:

«Розміри пенсій особам з числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей, які одержують пенсію в органах Пенсійного фонду України, підлягають перерахунку у випадку, передбаченому частиною другою статті 42 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”» (1058-15);

21) статтю 46 виключити;

22) у частині першій статті 48 слова «Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій» замінити словами «Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерства транспорту та зв’язку України»;

23) у статті 49:

- частину першу доповнити словами «Міністерства транспорту та зв’язку України»;
- доповнити частиною четвертою такого змісту:

«Пенсіонерам з числа осіб офіцерського складу, прапорщиків і мічманів, військовослужбовців надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, та членам їх сімей після призначення пенсії органами, які здійснюють пенсійне забезпечення, видається посвідчення, форма та опис якого затверджуються Кабінетом Міністрів України»;

24) статтю 50 викласти в такій редакції:

«Стаття 50. Строки призначення пенсій

Пенсії відповідно до цього Закону призначаються:

а) військовослужбовцям строкової служби — з наступного дня після виписки з госпіталю, але не раніше ніж з наступного дня після звільнення з військової служби, якщо встановлення інвалідності медико-соціальною експертною комісією й звернення за пенсією відбулися не пізніше ніж через три місяці з наступного дня після виписки з госпіталю або з наступного дня після звільнення з військової служби, а сім'ям військовослужбовців строкової служби та пенсіонерів з числа цих військовослужбовців — з дня смерті годувальника або виникнення права на пенсію, але не більш як за 12 місяців перед зверненням за пенсією. Батькам або дружині (чоловікові) зазначених військовослужбовців і пенсіонерів, які набули право на пенсію в разі втрати годувальника, пенсія призначається з дня звернення за пенсією;

б) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом відповідно до пунктів «а», «в» статті 12 цього Закону, — з наступного дня після звільнення їх зі служби, але не раніше того дня, по який їм сплачено грошове забезпечення, а членам сімей зазначених осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, а також пенсіонерам з їх числа — з дня смерті годувальника, але не раніше того дня, по який йому сплачено грошове забезпечення або пенсію, крім випадків призначення їм пенсій з більш пізніх строків. Особам, які мають право на пенсію за цим Законом, які визнані інвалідами до закінчення трьох місяців з дня звільнення їх зі служби внаслідок захворювання (травми, поранення, контузії, каліцтва тощо), що виникло в період проходження військової служби чи під час перебування в полоні або заручником, якщо полонення чи захоплення заручником не було добровільним й особа, яка має право на пенсію за цим Законом, перебуваючи в полоні або заручником, не вчинила злочину проти миру й людства, пенсія призначається з наступного дня після звільнення їх зі служби, але не раніше того дня, по який їм сплачено грошове забезпечення;

в) особам, які мають право на пенсію за цим Законом відповідно до пункту «б» статті 12 цього Закону, — з наступного дня після звільнення зі служби;

г) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким

іншим особам, поновленим у військовому (спеціальному) званні, — з дня поновлення;

г) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, які звільнені зі служби у зв'язку з засудженням за умисний злочин без позбавлення військового (спеціального) звання з правом на пенсію за вислугу років, — з дня звернення за пенсією;

д) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, які визнані інвалідами після закінчення трьох місяців з дня звільнення їх зі служби чи внаслідок нещасного випадку або захворювання, що мали місце після звільнення їх зі служби, — з дня встановлення їм інвалідності;

е) особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які набули право на пенсію за цим Законом у зв'язку із внесенням зміни в раніше виданий наказ або інший розпорядчий акт про оголошення їх вислуги років для призначення пенсії та звільнення зі служби, — з дня підписання наказу або іншого розпорядчого акта відповідною посадовою особою про внесення цієї зміни.

Членам сімей осіб офіцерського складу, прапорщиків і мічманів, військовослужбовців надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, та пенсіонерів з їх числа, які набули право на пенсію після смерті годувальника, — з дня виникнення права на пенсію, а батькам або дружині (чоловікові), які набули право на пенсію у разі втрати годувальника, — з дня звернення за пенсією.

Пенсія за минулий час при несвоєчасному зверненні призначається з дня виникнення права на пенсію, але не більш як за 12 місяців перед зверненням за пенсією»;

25) у частині першій статті 51 слова й цифри «статтею 84 Закону України “Про пенсійне забезпечення”» (1788-12) замінити словами й цифрами «частиною четвертою статті 45 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”» (1058-15);

26) у частині другій статті 52 слова «Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій» замінити словами «Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерства транспорту та зв’язку України»;

27) статтю 54 доповнити реченням такого змісту: «Пенсіонерам, які мають прибуток від заняття підприємницькою діяльністю, надбавки до пенсії, передбачені непрацездатним членам сім’ї (пункт «а» частини першої статті 16 та пункт «а» частини першої статті 24), не нараховуються»;

28) у статті 59 слова й цифри «статтею 90 Закону України “Про пенсійне забезпечення”» (1788-12) замінити словами й цифрами «частиною другою статті 50 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”» (1058-15);

29) доповнити статтею 60-1 такого змісту:

«Стаття 60-1. Відповідальність посадових осіб пенсійних органів за безпідставно виплачені пенсії»

Посадові особи пенсійних органів, з вини яких безпідставно сплачено пенсіонерів зайві або занижені суми пенсії, несуть відповідальність відповідно до закону»;

30) статтю 62 викласти в такій редакції:

«Стаття 62. Виплата пенсій громадянам, які виїхали за кордон»

Пенсії звільненим зі служби особам, зазначеним у статті 1-2 цього Закону, які виїхали на постійне місце проживання за кордон, не призначаються, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України.

Пенсії, призначені зазначеним особам в Україні до виїзду на постійне місце проживання за кордон, виплачуються в порядку, установленому Законом України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”»(1058-15);

31) статтю 65 викласти в такій редакції:

«Стаття 65. Відповідальність за порушення законодавства про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»

Особи, винні в порушенні законодавства про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, зазначених у цьому Законі, а також у несвоєчасному оформленні або поданні документів для призначення пенсії, у видачі для оформлення пенсій недостовірних даних і документів, несуть цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з законом»;

32) текст статті 66 викласти в такій редакції:

«Рішення про відмову в призначенні пенсії або її перерахунку, зарахуванні до вислуги років для призначення пенсії окремих періодів служби в календарному обчисленні або на пільгових умовах, порушення строків і заниження розмірів пенсії може бути оскаржене до вищих органів або до суду»;

33) у тексті Закону слова «кримінально-виконавча система України» у всіх відмінках замінити словами «Державна кримінально-виконавча служба України» у відповідних відмінках.

2. Пункт 2 статті 15 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (2011-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190; 1997 р., № 12, ст. 103) викласти в такій редакції:

«2. Військовослужбовцям, крім військовослужбовців строкової служби, які звільняються з військової служби за віком, станом здоров'я чи у зв'язку зі скороченням штатів, після закінчення строку контракту, у зв'язку з систематичним невиконанням умов контракту командуванням, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби.

Військовослужбовцям при звільненні з військової служби за власним бажанням, через сімейні обставини або інші поважні причини, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 25 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби.

Військовослужбовцям при звільненні з військової служби за службовою невідповідністю, у зв'язку з систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем чи у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, одноразова грошова допомога, передбачена цим пунктом, не виплачується.

Виплата військовослужбовцям зазначеної в цьому пункті одноразової грошової допомоги при звільненні їх з військової служби здійснюється Міністерством оборони України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених на їх утримання.

Військовослужбовцям, звільненим зі служби безпосередньо з посад, займаних в органах державної влади, органах місцевого самоврядування або сформованих ними органах, на підприємствах, в установах, організаціях і у вищих навчальних закладах із залишенням на військовій службі, виплата одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених цим пунктом, здійснюється за рахунок коштів органів, у яких вони працювали.

У разі повторного звільнення військовослужбовців з військової служби одноразова грошова допомога, передбачена цим пунктом, виплачується за період їх календарної служби з дня останнього зарахування на службу без урахування періоду попередньої служби, за винятком тих осіб, які при попередньому звільненні не набули права на отримання такої грошової допомоги».

3. Частину другу статті 6 Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» (1767-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 35, ст. 289; 2002 р., № 41, ст. 293; 2005 р., № 6, ст. 142; 2006 р., № 1, ст. 18) викласти в такій редакції:

«У разі смерті військовослужбовця, особи начальницького або рядового складу органів внутрішніх справ, особи начальницького або рядового складу державної пожежної охорони, особи начальницького або рядового складу органів і підрозділів цивільного захисту, особи начальницького складу

податкової міліції, особи начальницького або рядового складу Державної кримінально-виконавчої служби України, які загинули (померли) при виконанні службових обов'язків під час проходження військової служби, служби в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаного під час виконання цих обов'язків, і були посмертно нагороджені державними нагородами України або колишнього Союзу РСР, зазначеними в статті 1 цього Закону, непрацездатні члени сім'ї померлого, зазначені в статті 36 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15) та статті 30 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (2262-12), мають право на встановлення до пенсії надбавки в таких розмірах: за наявності одного непрацездатного члена сім'ї — 70 відсотків, двох і більше — 90 відсотків розміру надбавки, передбаченого для осіб, зазначених у пункті 1 статті 1 цього Закону».

4. У підпункті 9 пункту 14 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49—51, ст. 376) слова «Законом України “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб”» (2262-12) замінити словами «Законом України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12) або осіб, звільнених з військової служби, які виявили бажання отримувати пенсію у порядку і на умовах, передбачених цим Законом».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім абзаців сьомого, восьмого підпункту 5, підпункту 18, абзацу чотирнадцятого підпункту 19 пункту 1 та абзаців шостого, сьомого пункту 2 розділу I цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2007 року.

2. Установити, що фінансування витрат, зазначених у цьому Законі, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

3. Зберегти пенсійне забезпечення за особами, пенсії яким призначені до набрання чинності цим Законом на умовах, передбачених пунктом «б» статті 12 Закону України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» (2262-12) (у редакції Закону України (51-15) від 4 липня 2002 року № 51-IV).

4. Вислуга років для призначення пенсій, що була обчислена особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, особам надстрокової служби й військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» (2262-12), відповідно до нормативно-правових актів щодо призначення пенсії до набрання чинності цим Законом, перегляду не підлягає.

5. Кабінету Міністрів України:

- з метою створення в державі фінансових можливостей для вирівнювання розмірів пенсій, призначених звільненим зі служби в різні періоди військово-службовцям, особам, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» (2262-12), незалежно від часу звільнення їх у запас або у відставку й ліквідації наявної диспропорції в розмірах таких пенсій, ввести мораторій на розширення військовослужбовцям, особам начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяким іншим особам, які перебувають на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції чи Державній кримінально-виконавчій службі України, нових додаткових щомісячних видів грошового забезпечення;
- забезпечити прийняття нормативно-правових актів щодо підвищення грошового забезпечення військовослужбовцям, особам начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяким іншим особам (посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням, процентної надбавки за вислугу років) за рахунок рівноцінної заміни сплачуваної їм щомісячної надбавки в розмірі 100 відсотків грошового забезпечення (посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням та надбавки за вислугу років);
- передбачати, починаючи з 2006 року, при розробці проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік грошові кошти, необхідні для реалізації цього Закону;
- до 1 жовтня 2006 року подати на розгляд Верховної Ради України проект нового Закону України про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб;
- розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом, та привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону;
- забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність до цього Закону.

6. Запропонувати Президенту України привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО

м. Київ, 4 квітня 2006 року
№ 3591-IV

Деякі специфічні питання соціального захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, і деяких інших осіб, висвітлені в Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань соціального захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, і деяких інших осіб».

ЗАКОН УКРАЇНИ № 328-V від 03.11.2006

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань соціального захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, і деяких інших осіб

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 51, ст. 519)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Законі України «Про міліцію» (565-12) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 4, ст. 20) з такими змінами:

1) у статті 19:

- у частині першій слово «утримання» замінити словом «забезпечення»;
- у частині другій слова «Місцеві ради» замінити словами «Органи місцевого самоврядування»;
- перше речення назви розділу V доповнити словами «та їх пенсійне забезпечення»;

2) у статті 23:

- назву викласти в такій редакції:

«Стаття 23. Виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або каліцтва працівника міліції та компенсація заподіяння шкоди його майну»;

- частини першу та другу виключити;
- частини третю й шосту викласти в такій редакції:

«У разі загибелі (смерті) працівника міліції, який перебував на службі в органах внутрішніх справ, під час виконання ним службових обов'язків по охороні громадського порядку та боротьбі зі злочинністю сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України»;

«У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного працівнику

міліції під час виконання ним службових обов'язків, а також інвалідності, що настала в період проходження служби в органах внутрішніх справ або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження служби в органах внутрішніх справ, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного грошового забезпечення за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. Визначення ступеня втрати працездатності працівником міліції в період проходження служби в органах внутрішніх справ у кожному випадку ушкодження здоров'я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства»;

- після частини шостої доповнити новими частинами такого змісту:

«У всіх випадках розмір одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) працівника міліції не повинен бути меншим від 100-кратного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на час виплати цих сум.

Якщо працівник міліції та члени його сім'ї одночасно мають право на отримання одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених цією статтею, та одноразової грошової допомоги або компенсаційної виплати, установлених іншими законами, виплата відповідних грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором особи, яка має право на отримання таких виплат».

У зв'язку з цим частини сьому та восьму вважати відповідно частинами дев'ятою та десятою;

- у частині десятій слова «частин третьої, четвертої, п'ятої, шостої і сьомої» замінити словами «частин третьої — дев'ятої»;
- доповнити статтею 23-1 такого змісту:

«Стаття 23-1. Пенсійне забезпечення працівників міліції»

Пенсійне забезпечення працівників міліції після звільнення їх зі служби в органах внутрішніх справ здійснюється в порядку та на умовах, установлених Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (2262-12).

2. У Законі України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (2011-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190) з такими змінами:

1) доповнити преамбулою такого змісту:

«Цей Закон відповідно до Конституції України (254к/96-ВР) визначає основні засади державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, установлює єдину систему їх соціального та

правового захисту, гарантує військовослужбовцям та членам їх сімей в економічній, соціальній, політичній сферах сприятливі умови для реалізації їх конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни та регулює відносини в цій галузі»;

2) статтю 1 викласти в такій редакції:

«Стаття 1. Соціальний захист військовослужбовців

Соціальний захист військовослужбовців — діяльність (функція) держави, спрямована на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб військовослужбовців відповідно до особливого виду їх службової діяльності, статусу в суспільстві, підтримання соціальної стабільності у військовому середовищі. Це право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, у старості, а також в інших випадках, передбачених законом»;

3) доповнити статтями 1-1 і 1-2 такого змісту:

«Стаття 1-1. Законодавство про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей

Законодавство про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей базується на Конституції України (254к/96-ВР) і складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, установлені більш високі норми щодо соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, ніж ті, що містить законодавство України, то застосовуються норми міжнародного договору.

Стаття 1-2. Гарантії соціального й правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей

Військовослужбовці користуються всіма правами й свободами людини й громадянина, гарантіями цих прав і свобод, закріпленими в Конституції України (254к/96-ВР) та законах України, з урахуванням особливостей, установлених цим та іншими законами.

У зв'язку з особливим характером військової служби, яка пов'язана із захистом Вітчизни, військовослужбовцям надаються визначені законом пільги, гарантії та компенсації, які не можуть бути скасовані чи призупинені без їх рівноцінної заміни.

Нормативно-правові акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які обмежують права й пільги військовослужбовців та членів їх сімей, є недійсними»;

4) статті 3 і 4 викласти в такій редакції:

«Стаття 3. Сфера дії цього Закону

1. Дія цього Закону поширюється на:

1) військовослужбовців Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення (далі — правоохоронних органів), які проходять військову службу на території України, і військовослужбовців зазначених вище військових формувань та правоохоронних органів — громадян України, які виконують військовий обов'язок за межами України, та членів їх сімей;

2) військовослужбовців, які стали інвалідами внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням військової служби, чи внаслідок захворювання після звільнення їх з військової служби, пов'язаного з проходженням військової служби, та членів їх сімей, а також членів сімей військовослужбовців, які загинули, померли чи пропали безвісти;

3) військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, і членів їх сімей.

2. Дія цього Закону не поширюється на членів сімей військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які загинули чи померли під час проходження військової служби (зборів), проходження служби в резерві внаслідок вчинення ними злочину чи адміністративного правопорушення, або якщо загибель (смерть) військовослужбовця, військовозобов'язаного чи резервіста сталася внаслідок вчинення ними дій у стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння чи є наслідком навмисного заподіяння собі військовослужбовцем, військовозобов'язаним чи резервістом тілесного ушкодження.

Стаття 4. Забезпечення виконання законодавства щодо соціального й правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей

Забезпечення виконання цього Закону, інших нормативно-правових актів щодо соціального й правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей покладається на органи державної влади та органи місцевого самоврядування»;

5) у статті 7 слова «або з санкції прокурора чи наказу командира, винесеного відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних сил України» виключити;

6) у статті 8:

- у першому реченні абзацу другого пункту 1 слова «до їх загального й безперервного трудового стажу, а також до стажу роботи за спеціальністю» замінити словами «до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби»;
- пункт 2 викласти в такій редакції:

«2. Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової військової служби) не можуть бути звільнені з військової служби до набуття права на пенсію за вислугу років, крім випадків, коли їхня служба припиняється (розривається) у зв'язку з закінченням строку контракту або у зв'язку з систематичним невиконанням умов контракту командуванням чи у зв'язку з систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем, за віком, за власним бажанням, за станом здоров'я, через службову невідповідність, у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, яким призначено покарання у вигляді позбавлення чи обмеження волі, позбавлення військового звання, позбавлення права займати певні посади, у зв'язку з позбавленням військового звання в дисциплінарному порядку, а також через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

У разі незаконного звільнення з військової служби або переміщення по службі військовослужбовець, який проходить військову службу за контрактом або перебуває на кадровій військовій службі, підлягає поновленню на військовій службі на попередній або за його згодою на іншій, не нижчій, ніж попередня, посаді. Посада вважається нижчою, якщо за цією посадою штатним розкладом передбачено нижче військове звання, а за умови рівних звань — менший посадовий оклад. У разі, якщо штатним розкладом передбачено два військових звання або диференційовані посадові оклади, до уваги береться вище військове звання або вищий посадовий оклад. У разі заподіяння йому таким звільненням (переміщенням) моральної шкоди вона може бути відшкодована за рішенням суду.

У разі поновлення на військовій службі (посаді) орган, який прийняв рішення про таке поновлення, одночасно вирішує питання про виплату військовослужбовцю матеріального й грошового забезпечення за час вимушеного прогулу або різниці за час виконання військового обов'язку на нижчеоплачуваній посаді, які він недоотримав унаслідок незаконного звільнення (переміщення). Цей період зараховується військовослужбовцю до вислуги років (як у календарному, так і в пільговому обчисленні) та до терміну, встановленого для присвоєння чергового військового звання»;

- друге речення абзацу першого пункту 3 викласти в такій редакції: «Протягом місяця з дня взяття на військовий облік за місцем проживання орган праці та соціального захисту населення за поданням військового комісара в порядку, який устанавлюється Кабінетом Міністрів України, надає їм матеріальну допомогу в розмірі середньої місячної заробітної плати за останнім місцем роботи (для тих, хто працював до призову на строкову військову службу) або однієї мінімальної заробітної плати (для тих, хто не працював) за рахунок коштів державного бюджету»;
- абзац перший пункту 5 викласти в такій редакції:

«5. Держава забезпечує соціальну та професійну адаптацію військовослужбовців, які звільняються у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, за станом здоров'я, а також військовослужбовців строкової військової служби, які до призову на строкову військову службу

не були працевлаштовані, у разі відповідного звернення зазначених осіб. У разі необхідності соціальну та професійну адаптацію проходять також члени сімей військовослужбовців за їх зверненням. Адаптація зазначеної категорії осіб провадиться урядовим органом державного управління з питань адаптації військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, та конверсії колишніх військових об'єктів за рахунок коштів державного бюджету»;

7) статтю 9 викласти в такій редакції:

«Стаття 9. Грошове забезпечення військовослужбовців

1. Держава гарантує військовослужбовцям достатнє матеріальне, грошове та інші види забезпечення в обсязі, що відповідає умовам військової служби, стимулює закріплення кваліфікованих військових кадрів.

2. До складу грошового забезпечення входять:

- посадовий оклад, оклад за військовим званням;
- щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, що мають постійний характер, премія);
- одноразові додаткові види грошового забезпечення.

3. Грошове забезпечення визначається залежно від посади, військового звання, тривалості, інтенсивності та умов військової служби, кваліфікації, наукового ступеня й ученого звання військовослужбовця.

Грошове забезпечення підлягає індексації відповідно до закону.

4. Грошове забезпечення виплачується в розмірах, що встановлюються Кабінетом Міністрів України, та повинне забезпечувати достатні матеріальні умови для комплектування Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів кваліфікованим особовим складом, ураховувати характер, умови служби, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності.

Порядок виплати грошового забезпечення визначається Міністром оборони України, керівниками центральних органів виконавчої влади, що мають у своєму підпорядкуванні утворені відповідно до законів України військові формування та правоохоронні органи, керівниками розвідувальних органів України.

5. За військовослужбовцями, які тимчасово проходять військову службу за межами України, зберігається виплата грошового забезпечення в національній валюті та виплачується винагорода в іноземній валюті за нормами й у порядку, що визначаються Кабінетом Міністрів України.

6. За військовослужбовцями, захопленими в полон або заручниками, а також інтернованими в нейтральних державах або безвісно відсутніми, зберігаються грошове та інші види забезпечення. Сім'ям зазначених військовослужбовців щомісячно виплачується грошове забезпечення, у тому числі

додаткові та інші види грошового забезпечення, у розмірах, що встановлені військовослужбовцю на день захоплення його в полон або заручником, інтернування в нейтральних державах або безвісної відсутності.

Дія цього пункту не поширюється на військовослужбовців, які добровільно здалися в полон.

Грошове забезпечення виплачується таким членам сімей військовослужбовців: дружині (чоловіку), а в разі її (його) відсутності — повнолітнім дітям, які проживають разом з нею (ним), або законним представникам (опікунам, піклувальникам) чи усиновлювачам неповнолітніх дітей (інвалідів з дитинства — незалежно від їх віку), а також особам, які перебувають на утриманні військовослужбовців, або батькам військовослужбовців рівними частками, якщо військовослужбовці не перебувають у шлюбі й не мають дітей. При цьому виплата грошового забезпечення цим членам сімей здійснюється до повного з'ясування обставин захоплення військовослужбовців у полон або заручниками, інтернування військовослужбовців чи їх звільнення або визнання їх у встановленому законом порядку безвісно відсутніми чи померлими. У всіх випадках виплата грошового забезпечення здійснюється не більше ніж до дня виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини.

У разі індексації грошового забезпечення військовослужбовців Збройних сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів грошове забезпечення членам сімей військовослужбовців, захоплених у полон або заручниками, а також інтернованих у нейтральних державах або безвісно відсутніх виплачується з урахуванням такої індексації.

7. За військовослужбовцями, відрядженими до державних органів, установ і організацій, зберігаються всі види забезпечення, передбачені статтями 9 і 9-1 цього Закону, гарантії та пільги, що надаються за рахунок коштів, призначених у Державному бюджеті України на утримання Збройних сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, Державної спеціальної служби транспорту. Перелік посад, що можуть бути заміщені військовослужбовцями в цих державних органах, установах і організаціях, затверджується Президентом України»;

8) доповнити статтею 9-1 такого змісту:

«Стаття 9-1. Продовольче, речове та інше забезпечення військовослужбовців

1. Продовольче та речове забезпечення військовослужбовців здійснюється за нормами та в терміни, що встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом або перебувають на кадровій військовій службі, мають право на отримання

замість належних їм за нормами забезпечення предметів речового майна грошової компенсації в розмірі вартості зазначених предметів.

Порядок виплати грошової компенсації визначається Кабінетом Міністрів України.

3. При переїзді військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, а також тих, хто перебуває на кадровій військовій службі, на нове місце військової служби в інший населений пункт у зв'язку з призначенням на військову посаду, зарахуванням до військового навчального закладу, термін навчання в якому становить не менше шести місяців, або у зв'язку з передислокацією військової частини їм виплачується:

1) підйомна допомога в розмірі місячного грошового забезпечення на військовослужбовця і 50 відсотків місячного грошового забезпечення на кожного члена сім'ї військовослужбовця, який переїжджає з ним на нове місце військової служби;

2) добові, установлені Кабінетом Міністрів України для працівників, які перебувають у відрядженні, за кожний день перебування в дорозі на військовослужбовця та кожного члена сім'ї військовослужбовця, який переїжджає разом з ним»;

9) статтю 10 викласти в такій редакції:

«Стаття 10. Службовий час і час відпочинку військовослужбовців

1. Загальна тривалість службового часу військовослужбовців на тиждень не може перевищувати нормальної тривалості робочого часу за відповідний період, визначеної законодавством України, за винятком випадків, передбачених пунктом 5 цієї статті.

2. Розподіл службового часу військовослужбовців протягом доби й протягом тижня у військових частинах здійснюється таким чином, щоб забезпечити у військовій частині постійну бойову готовність і проведення занять з бойової підготовки та створити умови для підтримання порядку, військової дисципліни та виховання військовослужбовців, підвищення їх культурного рівня, усебічного побутового обслуговування, відпочинку й харчування.

3. Розподіл службового часу військовослужбовців визначається розпорядком дня, який затверджує відповідний командир (начальник) у порядку, визначеному статутами Збройних Сил України, з додержанням установленної загальної тривалості щотижневого службового часу.

4. Для військовослужбовців, крім військовослужбовців строкової військової служби, установлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями, а для військовослужбовців строкової військової служби й курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів та курсантів вищих навчальних закладів, які мають військові навчальні підрозділи, на-

вчальних центрів (частин) — шестиденний робочий тиждень з одним вихідним днем.

5. Військові навчання, походи кораблів, бойові стрільби та бойове чергування, несення служби в добовому наряді та інші заходи, пов'язані з забезпеченням боєготовності військових частин, здійснюються без обмеження загальної тривалості службового часу.

6. Вихідні, святкові та неробочі дні є днями відпочинку для всього особового складу, крім військовослужбовців, залучених до виконання службових обов'язків. Ці дні згідно з планами, а також вільний від занять час відводяться для відпочинку, проведення культурно-освітньої роботи, спортивних заходів та ігор. Військовослужбовцям, крім військовослужбовців строкової військової служби та курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів, які виконували службові обов'язки у вихідні, святкові та неробочі дні, відповідний час для відпочинку надається командиром (начальником), як правило, протягом наступного тижня. Військовослужбовцям строкової військової служби, курсантам (слухачам) вищих військових навчальних закладів при виконанні обов'язків військової служби в зазначені дні час відпочинку встановлюється відповідним командиром (начальником)»;

10) доповнити статтю 10-1 такого змісту:

«Стаття 10-1. Право військовослужбовців на відпустки. Порядок надання військовослужбовцям відпусток та відкликання з них

1. Військовослужбовцям, крім військовослужбовців строкової військової служби, надаються щорічні основні відпустки зі збереженням матеріального, грошового забезпечення та наданням грошової допомоги на оздоровлення в розмірі місячного грошового забезпечення. Тривалість щорічної основної відпустки для військовослужбовців, які мають вислугу в календарному обчисленні до 10 років, становить 30 календарних днів; від 10 до 15 років, — 35 календарних днів; від 15 до 20 років, — 40 календарних днів; понад 20 календарних років, — 45 календарних днів.

2. Порядок надання військовослужбовцям відпусток та відкликання з них встановлюється законодавством»;

11) статтю 11 викласти в такій редакції:

«Стаття 11. Право військовослужбовців на охорону здоров'я та медичну допомогу

1. Охорона здоров'я військовослужбовців забезпечується створенням сприятливих санітарно-гігієнічних умов проходження військової служби, побуту та системою заходів з обмеження дії небезпечних факторів військової служби, з урахуванням її специфіки та екологічної обстановки, які здійснюються командирами (начальниками) у взаємодії з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Турбота про збереження та зміцнення здоров'я військовослужбовців — обов'язок командирів (начальників). На них покладається забезпечення вимог безпеки при проведенні навчань, інших заходів бойової підготовки, під час експлуатації озброєння й військової техніки, проведення робіт та виконання інших обов'язків військової служби.

Військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, мають право на безоплатну кваліфіковану медичну допомогу у військово-медичних закладах охорони здоров'я. Військовослужбовці щорічно проходять медичний огляд, щодо них проводяться лікувально-профілактичні заходи.

За відсутності за місцем проходження військової служби, навчальних (або перевірочних) і спеціальних зборів або за місцем проживання військовослужбовців військово-медичних закладів охорони здоров'я чи відповідних відділень або спеціального медичного обладнання, а також у невідкладних випадках медична допомога надається державними або комунальними закладами охорони здоров'я за рахунок Міністерства оборони України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів.

Військовослужбовцям, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, медична допомога, санаторно-курортне лікування та відпочинок надаються відповідно до законодавства.

2. Члени сімей військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової військової служби та курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів, які мають військові навчальні підрозділи) за відсутності за місцем їх проживання державних або комунальних закладів охорони здоров'я отримують медичну допомогу у військово-медичних закладах охорони здоров'я.

Члени сімей військовослужбовців та осіб, звільнених у запас або у відставку, а також військовослужбовців, які загинули (померли), пропали безвісти, стали інвалідами під час проходження військової служби або постраждали в полоні в ході бойових дій (війни) чи під час участі в міжнародних миротворчих операціях, якщо ці особи прослужили в Збройних силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях та правоохоронних органах не менш ніж 20 календарних років, мають право на медичне обслуговування в закладах Міністерства оборони України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів.

Направлення військовослужбовців та членів їх сімей на лікування за межі України здійснюється на загальних підставах у порядку, установленому Кабінетом Міністрів України.

3. Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової військової служби) та члени їх сімей мають право на санаторно-курортне лікування та відпочинок у санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах і на турист-

тичних базах Міністерства оборони України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів. Такі військовослужбовці сплачують 25 відсотків, а члени їх сімей — 50 відсотків вартості путівки, за винятком випадків, коли відповідно до законодавства встановлені інші умови оплати. Таким самим правом користуються члени сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби. До таких членів сімей належать: батьки, дружина (чоловік), неповнолітні діти, а також діти — інваліди з дитинства (незалежно від їх віку).

Військовослужбовцям, які направляються до санаторію для продовження лікування відповідно до висновків військово-лікарської комісії після лікування в госпіталях, путівки надаються безоплатно.

Військовослужбовці строкової військової служби, курсанти (слухачі) вищих військових навчальних закладів та курсанти вищих навчальних закладів, які мають військові навчальні підрозділи, навчальних центрів (частин), військовослужбовці-жінки за наявності медичних показань забезпечуються безоплатним санаторно-курортним лікуванням.

Військовослужбовці, які отримали захворювання, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби, після лікування у військово-медичному закладі охорони здоров'я мають право на позачергове одержання путівок до санаторно-курортних та оздоровчих закладів Міністерства оборони України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів.

Військовослужбовцям, зайнятим на роботах зі шкідливими умовами праці, а також при особливому характері їх служби, військовослужбовцям, які стали інвалідами внаслідок бойових дій, учасникам бойових дій і прирівняним до них особам путівки для санаторно-курортного лікування надаються в першу чергу.

Пенсіонери з числа військовослужбовців, які визнані інвалідами I та II групи внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням військової служби, забезпечуються путівками для санаторно-курортного лікування незалежно від виду пенсії, яку вони отримують. Інваліди III групи, звільнені з військової служби за станом здоров'я, які отримують пенсії по інвалідності, забезпечуються путівками для санаторно-курортного лікування за наявності медичних показань.

Порядок забезпечення путівками для санаторно-курортного лікування встановлюється Кабінетом Міністрів України.

4. Військовослужбовці, які стали інвалідами внаслідок бойових дій, а також учасники бойових дій прирівнюються в правах до інвалідів та учасників Великої Вітчизняної війни.

5. Військовослужбовці-жінки користуються всіма пільгами, передбаченими законодавством з питань соціального захисту жінок, охорони материн-

ства і дитинства. Ці пільги поширюються на батьків з числа військовослужбовців, які виховують дітей без матері (у разі її смерті, позбавлення батьківських прав, на час перебування в лікувальному закладі охорони здоров'я та в інших випадках відсутності материнського піклування про дітей).

6. Військовослужбовці, звільнені з військової служби внаслідок захворювання, пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби, члени сімей військовослужбовців приймаються на обстеження й лікування до військово-медичних закладів охорони здоров'я в порядку, установленому Міністерством оборони України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами»;

12) статті 13 і 14 викласти в такій редакції:

«Стаття 13. Право військовослужбовців та членів їх сімей на освіту

1. Військовослужбовці мають право на навчання (у тому числі на отримання післядипломної освіти) у військових навчальних закладах, відповідних підрозділах підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації військовослужбовців. Військовослужбовцям, крім військовослужбовців строкової військової служби, дозволяється навчатися в інших вищих навчальних закладах без відриву від служби.

2. Особи, які були призвані на строкову військову службу в період навчання у вищих навчальних закладах I—IV рівнів акредитації, при звільненні з військової служби зараховуються для продовження навчання до того навчального закладу, де вони навчалися до призову на військову службу, незалежно від форми навчання.

3. При зміні військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом, або тими, хто перебуває на кадровій військовій службі, місця проходження військової служби, а також при звільненні з військової служби за віком, станом здоров'я чи у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів члени їх сімей, які навчаються (виховуються) в державних навчальних закладах, мають право переводитися до державних навчальних закладів, найближчих до нового місця проходження військової служби або місця проживання.

4. Дітям військовослужбовців за місцем проживання їх сімей у першочерговому порядку надаються місця в загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладах і дитячих оздоровчих таборах незалежно від форм власності.

5. Діти військовослужбовців, які мають вислугу в календарному обчисленні 20 років і більше, діти громадян, звільнених з військової служби за віком, за станом здоров'я чи у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, вислуга років у календарному обчисленні яких становить 20 років і більше, діти військовослужбовців, які загинули при виконанні ними обов'язків військової служби, померли чи пропали безвісти або стали інвалідами внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням військової служби, користуються переважним правом зарахування до

військових ліцеїв, ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою, вищих військових навчальних закладів та вищих навчальних закладів, які мають військові навчальні підрозділи, за умов успішного складення іспитів та відповідності іншим вимогам і правилам прийому до цих навчальних закладів.

Стаття 14. Пільги військовослужбовцям та членам їх сімей

1. Військовослужбовці мають право на безоплатний проїзд:

1) залізничним, повітряним, водним та автомобільним (за винятком таксі) транспортом:

а) у відрядження;

б) у відпустку;

в) при переведенні на нове місце проходження військової служби або у зв'язку з передислокацією військової частини;

г) до місця проживання, обраного при звільненні з військової служби;

2) усіма видами транспорту загального користування міського, приміського та міжміського сполучення (за винятком таксі) — тільки військовослужбовці строкової військової служби.

2. При переведенні військовослужбовців на нове місце проходження військової служби або звільненні з військової служби вони мають право на безоплатне перевезення до 20 тонн особистого майна в контейнерах з попереднього місця проживання до нового залізничним транспортом, а там, де такого виду транспорту немає, — іншими видами транспорту (за винятком повітряного). У разі перевезення особистого майна в окремому вагоні, багажем та дрібною відправкою їм відшкодовуються фактичні витрати, але не більше вартості перевезення майна в контейнері вагою 20 тонн.

3. Члени сімей військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової військової служби) мають право на безоплатний проїзд залізничним, повітряним, водним та автомобільним (за винятком таксі) транспортом:

1) від місця проживання до місця проходження військової служби військовослужбовця у зв'язку з його переведенням;

2) до місця проведення відпустки військовослужбовцем;

3) при звільненні військовослужбовця з військової служби, а також у разі загибелі (смерті) військовослужбовця — до обраного місця проживання.

Члени сімей військовослужбовців при переїзді до обраного місця проживання у зв'язку з загибеллю (смертю) військовослужбовця мають право на безоплатне перевезення до 20 тонн особистого майна в контейнерах залізничним транспортом, а там, де такого виду транспорту немає, — іншими видами транспорту (за винятком повітряного). У разі перевезення особистого майна в окремому вагоні, багажем та дрібною відправкою їм відшко-

довуються фактичні витрати, але не більше вартості перевезення майна в контейнері вагою 20 тонн.

4. Військовослужбовці, які стали інвалідами внаслідок бойових дій, учасники бойових дій та прирівняні до них особи, а також батьки військово-службовців, які загинули чи померли або пропали безвісти під час проходження військової служби, користуються правом безоплатного проїзду всіма видами міського пасажирського транспорту загального користування (крім таксі) в межах адміністративного району за місцем проживання, залізничного та водного транспорту приміського сполучення та автобусами приміських маршрутів. Вони мають право на 50-відсоткову знижку при користуванні міжміським залізничним, повітряним, водним та автомобільним транспортом відповідно до закону.

5. Військовослужбовці при направленні у відрядження, до нового місця проходження військової служби, а також до місця використання відпустки та назад мають право на придбання проїзних документів для себе та членів своєї сім'ї на всі види транспорту поза чергою. При цьому військовослужбовці, які направляються у відрядження, користуються правом на бронювання та отримання поза чергою місця в готелі на підставі посвідчення про відрядження.

6. При виконанні службових обов'язків, пов'язаних з відрядженням в інші населені пункти, військовослужбовцям відшкодовуються витрати на відрядження в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України.

7. Військовослужбовці, крім військовослужбовців строкової військової служби, мають право на першочергове встановлення квартирного телефону, а також першочергове встановлення квартирної охоронної сигналізації.

8. Військовослужбовці строкової військової служби мають право безоплатно відправляти й одержувати листи. Безоплатними поштовими посилками відправляється особистий одяг громадян, призваних на строкову військову службу.

9. Витрати, пов'язані з перевезенням військовослужбовців та членів їх сімей, їх особистого майна залізничним, повітряним, водним і автомобільним (за винятком таксі) транспортом, бронюванням місць у готелях при направленні військовослужбовців у відрядження, відшкодовуються за рахунок коштів Міністерства оборони України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів у порядку, установленому Кабінетом Міністрів України.

10. Військовослужбовці та члени їх сімей, які мають право на пільги, гарантії та компенсації відповідно до цього Закону, користуються пільгами, гарантіями та компенсаціями, установленими для громадян України законами та іншими нормативно-правовими актами, а також рішеннями органів місцевого самоврядування. Якщо такі особи одночасно мають право на отримання однієї й тієї самої пільги, гарантії чи компенсації з кількох підстав, то їм надається за їх вибором пільга, гарантія чи компенсація тільки з однієї підстави, крім випадків, передбачених законами.

11. Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який призваний на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, не користуються правом на пільги, гарантії та компенсації, установлені цим Законом, на час відбування призначеного судом одного з видів покарань, передбачених пунктами 2, 3, 5, 6, 9, 11, 12 статті 51 Кримінального кодексу України (2341-14). На цей час члени їх сімей також не користуються правом на пільги, гарантії та компенсації, якими вони користувалися як члени сімей таких осіб.

12. Військовослужбовець строкової військової служби, якого засуджено до тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, та члени його сім'ї права на пільги не втрачають.

13. Особам, які мають право на пільги, гарантії та компенсації, передбачені цим Законом, видаються посвідчення. Форма та порядок видачі посвідчень установлюються Кабінетом Міністрів України.

14. Військовослужбовці та члени їх сімей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, користуються пільгами, передбаченими Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»» (796-12);

13) у статті 15:

- у пункті 1 слова «Закону України “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ”» замінити словами «Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12);
- абзац перший пункту 2 після слів «у зв'язку зі скороченням штатів» доповнити словами «або проведенням організаційних заходів»;

14) статтю 16 викласти в такій редакції:

«Стаття 16. Виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або каліцтва військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори

1. У разі загибелі (смерті) військовослужбовця Збройних сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, який перебував на кадровій військовій службі або проходив військову службу за контрактом, під час виконання ним обов'язків військової служби сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

2. У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного військовослужбовцю під час виконання ним обов'язків військової служби, а також інвалідності, що настала в період проходження військової служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закін-

чення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження військової служби, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного грошового забезпечення за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

3. У разі загибелі (смерті) військовозобов'язаного або резервіста, призваного на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори або для проходження служби у військовому резерві, під час виконання ним обов'язків військової служби сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) виходячи з окладу за військовим званням у запасі та максимального окладу за посадою, до якої він був приписаний в запасі, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

4. У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного військовозобов'язаному або резервісту, який призваний на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, проходить службу у військовому резерві, під час виконання ним обов'язків військової служби, а також інвалідності, що настала в період проходження зазначених зборів, служби у військовому резерві або не пізніше ніж через три місяці після закінчення зборів, проходження служби у військовому резерві, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження цих зборів, служби у військовому резерві, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного грошового забезпечення на умовах, визначених пунктом 3 цієї статті.

5. У разі загибелі (смерті) військовослужбовця строкової військової служби під час виконання ним обов'язків військової служби сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного максимального посадового окладу за першим тарифним розрядом, передбаченим для військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

6. У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного військовослужбовцю строкової військової служби під час проходження військової служби, а також інвалідності, що настала в період проходження військової служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження служби, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі, що визначається у відсотках від загальної суми допомоги на випадок загибелі (смерті), установлені пунктом 5 цієї статті.

7. У всіх випадках розмір одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) військовослужбовця не повинен бути меншим від 100-кратного розміру прожиткового мінімуму, установленого законом для працездатних осіб на час виплати цих сум.

8. Визначення ступеня втрати працездатності військовослужбовцем, військово-возобов'язаним або резервістом у період проходження військової служби (зборів), служби у військовому резерві в кожному випадку ушкодження здоров'я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства.

9. Якщо військовослужбовці, військово-возобов'язані або резервісти, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, проходять службу у військовому резерві та члени їх сімей одночасно мають право на отримання одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених цією статтею, та одноразової грошової допомоги або компенсаційної виплати, установлених іншими законами, виплата відповідних грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором особи, яка має право на отримання таких виплат»;

15) у статті 17 слово «законодавством» замінити словом «законом»;

16) у статті 18:

- у пункті 2 слова «середнього місячного заробітку» й «посадового окладу» замінити словами «середньомісячна заробітна плата» у відповідному відмінку;
- пункт 4 виключити;
- пункт 6 викласти в такій редакції:

«6. Вдова (вдівець) загиблого або померлого військовослужбовця, а також дружина (чоловік) військовослужбовця, який пропав безвісти під час проходження військової служби, у разі якщо вона (він) не взяла (не взяв) інший шлюб, та її (його) неповнолітні діти або повнолітні діти — інваліди з дитинства, батьки військовослужбовця, які перебували на його утриманні, мають право на пільги, передбачені цим Законом»;

17) розділ III замінити трьома розділами такого змісту:

«Розділ III ПРАВО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НА ОСКАРЖЕННЯ НЕПРАВОМІРНИХ РІШЕНЬ ТА ДІЙ, ОТРИМАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Стаття 19. Право військовослужбовця на оскарження неправомірних рішень та дій

Неправомірні рішення, дії (бездіяльність) органів військового управління та командирів (начальників) можуть бути оскаржені військовослужбовцями в порядку, передбаченому законами, статутами Збройних сил України та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 20. Право військовослужбовців на правову допомогу

Військовослужбовцям гарантується право на захист у порядку, установленому законами України.

Судочинство в справах за участю військовослужбовців, які проходять

військову службу на території України, здійснюється відповідно до законів України, а військовослужбовців, які проходять військову службу за межами території України, — відповідно до вимог міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Розділ IV

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЗА ПОРУШЕННЯ ЦЬОГО ЗАКОНУ. НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЦЬОГО ЗАКОНУ

Стаття 21. Відповідальність посадових осіб за порушення цього Закону

Посадові особи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності й підпорядкування, винні в порушенні цього Закону, несуть відповідальність згідно з законом.

Стаття 22. Нагляд за додержанням цього Закону

Нагляд за додержанням цього Закону органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими й службовими особами здійснюється прокуратурою.

Розділ V

ФІНАНСУВАННЯ ВИТРАТ, ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ ЦЬОГО ЗАКОНУ

Стаття 23. Фінансування витрат, пов'язаних з реалізацією цього Закону

Фінансове забезпечення витрат, пов'язаних з реалізацією цього Закону, здійснюється за рахунок коштів, що передбачаються в Державному бюджеті України на відповідний рік для Міністерства оборони України, розвідувальних органів України та інших центральних органів виконавчої влади, що мають у своєму підпорядкуванні військові формування та правоохоронні органи, інших джерел, передбачених законом».

3. У Законі України «Про Службу безпеки України» (2229-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 27, ст. 382):

■ у статті 29:

— назву, частини першу й другу викласти в такій редакції:

«Стаття 29. Виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або каліцтва військовослужбовців Служби безпеки України й громадян, залучених до заходів щодо забезпечення державної безпеки, та компенсація заподіяння збитків їх майну

У разі загибелі (смерті) військовослужбовця Служби безпеки України, який перебував на кадровій військовій службі або проходив військову службу за

контрактом, під час виконання ним обов'язків військової служби сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного військово-службовцю Служби безпеки України під час виконання ним обов'язків військової служби, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження служби, пов'язаного з виконанням службових обов'язків, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного грошового забезпечення за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. Визначення ступеня втрати працездатності військовослужбовцем Служби безпеки України в період проходження служби в кожному випадку ушкодження здоров'я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства»;

■ у статті 30:

— назву викласти в такій редакції:

«Стаття 30. Грошове забезпечення військовослужбовців та оплата праці працівників Служби безпеки України»;

— у частині першій слова «Президентом України» замінити словом «законодавством»;

— доповнити частиною другою такого змісту:

«Умови та оплата праці працівників Служби безпеки України визначаються Кабінетом Міністрів України».

4. У частині першій статті 13 Закону України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України» (2235-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 397; 2000 р., № 10, ст. 79) слова «Закону України “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців і працівників органів внутрішніх справ”» замінити словами «Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12).

5. У статті 23 Закону України «Про пожежну безпеку» (3745-12) (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 5, ст. 21; 1998 р., № 2, ст. 12, № 10, ст. 36; 2002 р., № 43, ст. 313; 2003 р., № 30, ст. 247; 2004 р., № 10, ст. 95; 2006 р., № 22, ст. 184):

■ назву викласти в такій редакції:

«Стаття 23. Виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті), поранення (контузії, травми, каліцтва) або захворювання чи інвалідності осіб рядового та начальницького складу державної пожежної охорони»;

- частини першу — третю замінити чотирма новими частинами такого змісту:

«У разі загибелі (смерті) особи рядового чи начальницького складу державної пожежної охорони під час виконання службових обов'язків сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного особі рядового чи начальницького складу державної пожежної охорони під час виконання службових обов'язків, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження служби, пов'язаного з виконанням службових обов'язків, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного грошового забезпечення за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. Визначення ступеня втрати працездатності особою рядового та начальницького складу державної пожежної охорони в період проходження служби в кожному випадку ушкодження здоров'я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства.

У всіх випадках розмір одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) особи рядового чи начальницького складу державної пожежної охорони не повинен бути меншим від 100-кратного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на час виплати цих сум.

Якщо особа рядового та начальницького складу державної пожежної охорони та члени її сім'ї одночасно мають право на отримання одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених цією статтею, та одноразової грошової допомоги або компенсаційної виплати, встановлених іншими законами, виплата відповідних грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором особи, яка має право на отримання таких виплат».

У зв'язку з цим частини четверту — шосту вважати частинами п'ятою — сьомою;

- у частині п'ятій слова «загиблого застрахованого працівника», «працівника» замінити відповідно словами «загиблої особи рядового та начальницького складу» та «особи рядового та начальницького складу»;
- доповнити статтею 23-1 такого змісту:

«Стаття 23-1. Державне страхування працівників державної пожежної охорони, які за умовами праці беруть безпосередню участь у гасінні пожеж

Працівники державної пожежної охорони, які за умовами праці беруть безпосередню участь у гасінні пожеж, підлягають обов'язковому державному особистому страхуванню.

Порядок та умови обов'язкового державного особистого страхування таких працівників визначаються Кабінетом Міністрів України».

6. У Законі України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» (160/98-ВР) (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 35, ст. 236):

- у частині сьомій статті 20 слова «Закону України “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ”» замінити словами «Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12);
- у статті 21:
 - назву викласти в такій редакції:

«Стаття 21. Виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або каліцтва військовослужбовців Управління державної охорони України й громадян, залучених до здійснення державної охорони, та компенсація заподіяння шкоди їх майну»;

- частину першу замінити двома новими частинами такого змісту:

«У разі загибелі (смерті) військовослужбовця Управління державної охорони України, який перебував на кадровій військовій службі або проходив військову службу за контрактом, під час виконання обов'язків військової служби сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного військовослужбовцю Управління державної охорони України під час виконання ним обов'язків військової служби, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження служби, пов'язаного з виконанням службових обов'язків, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного грошового забезпечення за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. Визначення ступеня втрати працездатності військовослужбовцем Управління державної охорони України в період проходження служби в кожному випадку ушкодження здоров'я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства».

У зв'язку з цим частини другу й третю вважати відповідно частинами третьою й четвертою.

7. Статтю 16 Закону України «Про Збройні сили України» (1934-12) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 48, ст. 410) викласти в такій редакції:

«Стаття 16. Соціальний і правовий захист військовослужбовців, членів їх сімей та працівників Збройних сил України

Держава забезпечує соціальний і правовий захист військовослужбовців, членів їх сімей, працівників Збройних сил України, а також членів сімей військовослужбовців, які загинули (померли), пропали безвісти, стали інвалідами під час проходження військової служби або постраждали в полоні в ході бойових дій (війни), при надзвичайному стані чи під час проходження військової служби за межами України в порядку військового співробітництва або в складі Миротворчих Сил ООН під час участі в міжнародних миротворчих операціях.

Соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей здійснюється відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (2011-12) та інших нормативно-правових актів.

Соціальний захист працівників Збройних сил України забезпечується відповідно до законодавства про працю, про державну службу, інших нормативно-правових актів».

8. У статті 21 Закону України «Про розвідувальні органи України» (2331-14) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 19, ст. 94; 2005 р., №№ 17—19, ст. 267; 2006 р., № 14, ст. 116):

- назву доповнити словами «і їх пенсійне забезпечення»;
- у частині десятій слова «Законом України “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб”» замінити словами «Законом України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12);
- частину одинадцяту виключити;
- частини дванадцяту й тринадцяту викласти в такій редакції:

«У разі загибелі (смерті) співробітника кадрового складу розвідувального органу України під час виконання службових обов'язків сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення (заробітку) загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. За сім'єю загиблого (померлого) зберігається право на одержання житлового приміщення.

У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного співробітнику кадрового складу розвідувального органу України під час виконання службових обов'язків, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження служби, пов'язаного з виконанням службових обов'язків, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного грошового забезпечення (заробітку) за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. Визначення ступеня втрати працездатності співробітником кадрового складу розвіду-

вального органу України в період проходження служби в розвідувальних органах у кожному випадку ушкодження здоров'я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства».

9. У Законі України «Про Державну прикордонну службу України» (661-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 27, ст. 208; 2005 р., №№ 17—19, ст. 267):

- у частині другій статті 25 слова «Законом України “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб”» замінити словами «Законом України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12);
- у статті 26:
 - назву викласти в такій редакції:

«Стаття 26. Виплата одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або каліцтва військовослужбовців Державної прикордонної служби України та компенсаційної виплати у випадку заподіяння шкоди майну військовослужбовців і працівників Державної прикордонної служби України»;

- у частині першій слова «захворювання, одержаного військовослужбовцем» замінити словами «заподіяного військовослужбовцю», а слова «здійснюється компенсаційна виплата» — словами «виплачується одноразова грошова допомога»;
- після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Якщо військовослужбовець та члени його сім'ї, крім підстав, передбачених частиною першою цієї статті, одночасно мають право на отримання одноразової грошової допомоги, установлені іншими законами, виплата відповідних грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором особи, яка має право на отримання таких виплат».

У зв'язку з цим частину другу вважати частиною третьою.

10. У частині першій статті 16 Закону України «Про Державну спеціальну службу транспорту» (1449-15) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 19, ст. 269) слова «Закону України “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб”» замінити словами «Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12).

11. У Законі України «Про правові засади цивільного захисту» (1859-15) (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 39, ст. 488; 2005 р., №№ 17—19, ст. 267):

- статтю 56 викласти в такій редакції:

«Стаття 56. Виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті), поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання чи інвалідності осіб рядового й начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту»

1. У разі загибелі (смерті) особи рядового чи начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту під час виконання службових обов'язків сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. За сім'єю загиблого (померлого) зберігається право на одержання житлового приміщення.
 2. У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного особі рядового чи начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту під час виконання службових обов'язків, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження служби, пов'язаного з виконанням службових обов'язків, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного грошового забезпечення за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. Визначення ступеня втрати працездатності особою рядового й начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту в період проходження служби в органах і підрозділах цивільного захисту в кожному випадку ушкодження здоров'я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства.
 3. У всіх випадках розмір одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) особи рядового чи начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту не повинен бути меншим від 100-кратного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на час виплати цих сум.
 4. Якщо особа рядового чи начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту або члени її сім'ї одночасно мають право на отримання одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених цією статтею, та одноразової грошової допомоги або компенсаційної виплати, встановлених іншими законами, виплата відповідних грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором особи, яка має право на отримання таких виплат.
 5. Сплата страхових внесків проводиться за рахунок коштів, передбачених у відповідних бюджетах на утримання органів і підрозділів цивільного захисту»;
- у статті 63-1 слова «Законом України “Про пенсійне забезпечення військово-службовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб”» замінити словами «Законом України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12);
 - у статті 90:
 - частину другу викласти в такій редакції:

«2. Умови грошового забезпечення осіб рядового й начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту визначаються Кабінетом Міністрів України»;

— частину третю виключити.

12. У частині третій статті 23 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» (2713-15) (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 30, ст. 409) слова «Закону України “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб”» замінити словами «Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12).

13. У статті 21 Закону України «Про Державну службу спеціального зв’язку та захисту інформації України» (3475-15) (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 30, ст. 258):

- у частині дванадцятій слова «Законом України “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб”» замінити словами «Законом України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”» (2262-12);
- частини п’ятнадцяту — сімнадцяту замінити чотирма новими частинами такого змісту:

«15. У разі загибелі (смерті) особи рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України під час виконання службових обов’язків сім’ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного грошового забезпечення загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. За сім’єю загиблого (померлого) зберігається право на одержання житлового приміщення.

16. У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного особі рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України під час виконання службових обов’язків, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження служби, пов’язаних з виконанням службових обов’язків, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п’ятирічного грошового забезпечення за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. Визначення ступеня втрати працездатності особою рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України в період проходження служби в Державній службі спеціального зв’язку та захисту інформації України в кожному випадку ушкодження здоров’я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства.

17. У всіх випадках розмір одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) особи рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України не повинен бути меншим від 100-кратного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на час виплати цих сум.

18. Якщо особа рядового чи начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України або члени її сім'ї одночасно мають право на отримання одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених цією статтею, та одноразової грошової допомоги або компенсаційної виплати, встановлених іншими законами, виплата відповідних грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором особи, яка має право на отримання таких виплат».

У зв'язку з цим частини вісімнадцяту — двадцяту вважати відповідно частинами дев'ятнадцятою — двадцять першою.

14. У Законі України «Про військовий обов'язок і військову службу» (2232-12) (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324):

- у частині першій статті 40 слова «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» замінити словами «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (2262-12);
- статтю 41 викласти в такій редакції:

«Стаття 41. Виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або каліцтва військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори

Виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або каліцтва військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, здійснюється в порядку й на умовах, встановлених Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»» (2011-12).

15. Частину першу статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 7-93 (7-93) «Про державне мито» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 13, ст. 113; з такими змінами) доповнити пунктом 47 такого змісту:

«47) військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, проходять службу у військовому резерві, — за позовами, пов'язаними з виконанням військового обов'язку».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2007 року, крім абзацу чотирнадцятого пунк-

ту 1, другого речення абзацу одинадцятого підпункту 11, абзацу дев'ятого підпункту 14 пункту 2, абзацу сьомого пункту 5, абзацу шостого пункту 11, абзацу шостого пункту 13 розділу I цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2008 року.

2. Витрати, пов'язані з реалізацією норм цього Закону у 2007 році, здійснюються в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України на 2007 рік на утримання Збройних сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів.

3. Кабінету Міністрів України:

- до 1 липня 2007 року подати на розгляд Верховної Ради України проект нового Закону України про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей;
- у шестимісячний термін з дня набрання чинності цим Законом:
 - розробити нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону;
 - привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону;
 - забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність до цього Закону.

4. Запропонувати Президенту України привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО

м. Київ, 3 листопада 2006 року
№ 328-V

ЗАКОН УКРАЇНИ № 2458-IV від 03.03.2005

Про внесення зміни до статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2005, № 16, ст. 262)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

1. Абзац третій пункту 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (3551-12) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 426; 1996 р., № 1, ст. 1) викласти в такій редакції:

«сім'ї загиблих під час Великої Вітчизняної війни осіб з числа особового складу груп самозахисту об'єктових та аварійних команд місцевої протиповітряної оборони, а також сім'ї загиблих внаслідок бойових дій працівників госпіталів, лікарень та інших медичних закладів».

2. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2006 року.

Президент України В. ЮЩЕНКО

м. Київ, 3 березня 2005 року

У розділі IX «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ І ПРАВОПОРЯДКУ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАННЯХ» уточнено положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців.

Чергове військове звання офіцерського складу може бути присвоєне достроково Міністром оборони України, а в разі, коли Міністром оборони України призначається цивільна особа, — Головнокомандувачем Збройних сил України за узгодженням з Міністром оборони України в порядку заохочення за наявності підстав, передбачених статтею 41 Дисциплінарного статуту Збройних сил України (551-14) — зміни, внесені Указом Президента України № 360/2006 (360/2006) від 10.05.2006 р. «Про внесення змін в Указ Президента України від 7 листопада 2001 року № 1053» до Указу президента «Про Положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців». Цей Указ також регламентує порядок присвоєння чергових військових звань офіцерам запасу. Відповідно до Указу Президента № 619/2006 (619/2006) від 17.07.2006 р. «Положення про проходження військової служби військовослужбовцями Служби зовнішньої розвідки України» дія Положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців не поширюється на військовослужбовців Служби зовнішньої розвідки України.

Законом України № 2505-IV від 25.03.2005 р. «Про внесення змін в Закон України “Про Державний бюджет України на 2005 рік”» і в деяких інших законодавчих актах України було внесено зміни в Закон України «Про державну прикордонну службу», згідно з якими пенсійне забезпечення військовослужбовців Державної прикордонної служби України здійснюється в порядку й у розмірах, установлених Законом України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького й рядового складу органів внутрішніх справ і деяких інших осіб».

Організаційна структура розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону визначається Президентом України відповідно до змін, внесених Законом України № 3200-IV від 15.12.2005 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України» до Закону України «Про державну прикордонну службу». Повноваження Президента України в цій сфері збільшені.

Компенсаційні виплати в разі загибелі або каліцтва окремих категорій військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів і деяких інших осіб замінено на одnorазову грошову допомогу відповідно до Закону України № 328-V від 3 листопада 2006 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань соціального захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів і деяких інших осіб», але з метою приведення окремих норм закону у відповідність до Закону № 489-V Про

Державний бюджет України на 2007 рік» дію цього положення було припинено на 2007 рік.

Зі сфери дії зміненого Указом Президента України «Про внесення зміни і визнання такими, що втратили силу, деяких указів Президента України» № 46/2006 в Законі України «Про посилення соціального захисту військовослужбовців і осіб рядового й начальницького складу органів внутрішніх справ» виключені судді військових місцевих і військових апеляційних судів.

У зв'язку з ухваленням Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» Указ Президента України «Про внесення змін в деякі укази Президента України» № 316/2006 уточнюються положення попереднього Указу Президента України «Про додаткові заходи з подальшої демократизації суспільства й посилення цивільного контролю за діяльністю правоохоронних і розвідувальних органів України». У сферу дії Указу включено органи й установи виконання покарань і слідчі ізолятори Державної кримінально-виконавчої служби України.

Наукове видання

Нормативно-правова база в галузі безпеки і оборони України. Зміни та доповнення

**За редакцією
Ї. Шедіви, Ф. Флурі, О. Гриценка**

Редактори: Ї. Шедіви, Ф. Флурі, О. Гриченко
Упорядник і автор коментарів: О. Бодрук, Національний інститут
проблем міжнародної безпеки
Перекладач: Л. Компанцева
Коректор: О. Мишловська

Технічний редактор — С.М. Лобода
Комп'ютерна верстка — А.М. Крайнюк

Здано до складання 28.10.2007 р. Підписано до друку 20.03.2008 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк Riso.
Умов. друк. арк. 23,48. Наклад 300 прим. Зам. № 000. Ціна договірна.

ТОВ «Книжковий світ»

Державне свідоцтво: серія ДК № 199 від 27.09.2000 р.
91016, м. Луганськ, площа Героїв Великої Вітчизняної війни, 5.
Тел./факс: 58-04-95

ПП Сувальдо В. Р.

91022, м. Луганськ, вул. Лермонтова, 1-б.
Тел.: 53-25-56, 53-33-60, факс: 53-12-56, 53-40-81

Книга надрукована на кошти спонсорів:

